

บทที่ 4

วิเคราะห์และประเมินผลการปฏิบัติงานของตำรวจ

กรมตำรวจได้กำหนดกรอบและนโยบายในการดำเนินงานเพื่อให้แต่ละหน่วยงานใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ตลอดจนแนวทางการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ตามแผนกรมตำรวจแม่บท ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2530-2534) ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2535-2539) และฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2540-2544) และแผนกรมตำรวจประจำปี ซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) และฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) และแผนกระทรวงมหาดไทยแม่บท ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2530-2534) ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2535-2539) และฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2540-2544) โดยในส่วนของนโยบายด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนกำหนดประเภทอาชญากรรมเป้าหมายซึ่งนับว่าเป็นอาชญากรรมประเภทที่บั่นทอนความสงบสุขและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นอย่างยิ่ง กรมตำรวจจึงได้กำหนดคดีอาชญากรรมตามเป้าหมายบรรจุไว้ในแผนป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม จำนวน 3 กลุ่ม คือ

1. คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญเป็นกลุ่มคดีที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งของปัญหาอาชญากรรมในปัจจุบัน ซึ่งจะเห็นได้ว่าการพิจารณาความรุนแรงของสถานภาพอาชญากรรมว่ามีมากน้อยเพียงใด จะพิจารณาจากสถานภาพอาชญากรรมของคดีกลุ่มนี้เป็นสำคัญ ประกอบกับเป็นกลุ่มคดีที่ประกอบไปด้วยประเภทคดีที่มีความรุนแรงเป็นที่สร้างความหวาดกลัวและสะเทือนขวัญต่อประชาชนโดยทั่วไป ได้แก่ คดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์ ลักพาเรียกค่าไถ่ และวางเพลิง
2. คดีประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกาย และเพศ เป็นกลุ่มคดีที่สำคัญอีกกลุ่มหนึ่งที่กำหนดไว้ในแผนการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งเป็นภาพรวมของคดีที่มีความรุนแรง เป็นที่กระทบกระเทือนทางด้านจิตใจของประชาชนโดยทั่วไป คดีกลุ่มนี้ประกอบด้วย ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ฆ่าผู้อื่นโดยไม่เจตนา กระทำให้ผู้อื่นตายโดยประมาท พยายามฆ่า ทำร้ายร่างกาย และข่มขืนกระทำชำเรา
3. คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ เป็นกลุ่มคดีเป้าหมายกลุ่มสุดท้ายที่เกี่ยวข้องกับความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ทั้งหมดซึ่งต้องกำหนดไว้ในแผนการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เนื่องจากการกระทำผิดในคดีกลุ่มนี้มีผลกระทบกระเทือนต่อ

ประชาชนเป็นอย่างมาก ไม่ว่าประชาชนจะมีสถานะทางเศรษฐกิจเป็นอย่างไรก็ตามก็จะมีโอกาสได้รับผลกระทบพอ ๆ กัน ความผิดกลุ่มนี้ ได้แก่ คดีลักทรัพย์ ว่างราว ทรัพย์รื้อเอาทรัพย์ กรรโชกทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ รับของโจร และทำให้เสียทรัพย์

นอกจากนี้ยังมีกลุ่มคดีที่จัดเป็นกลุ่มคดีอาชญากรรมเป้าหมายอีก 2 กลุ่ม คือกลุ่มคดีที่น่าสนใจ ประกอบด้วยคดีโจรกรรมรถจักรยานยนต์ โจรกรรมรถยนต์ โจรกรรมโค-กระบือ โจรกรรมเครื่องมือเกษตร ปล้น-ชิงรถยนต์โดยสาร ปล้นชิงรถยนต์แท็กซี่ ข่มขืนและฆ่า ลักพาเรียกค่าไถ่ น้อโจงทรัพย์ ยักยอกทรัพย์ และกลุ่มคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ประกอบด้วยคดีความผิดตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา ฉบับต่าง ๆ ได้แก่ ความผิดตาม พ.ร.บ.อาวุธปืน การพนัน ยาเสพติด ถ้าประเวณี และการมีและเผยแพร่วัตถุลามก ซึ่งจะไม่นำมากล่าวในที่นี้

สำหรับการวิเคราะห์และประเมินผลประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของกรมตำรวจ ผู้วิจัยจะทำการเปรียบเทียบผลการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 เป็นต้นมา จนถึง พ.ศ. 2540 รวมระยะเวลา 10 ปี ซึ่งในห้วงเวลาดังกล่าวได้มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลเข้ามาบริหารประเทศรวมทั้งสิ้น 8 รัฐบาล ดังนี้

1. พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ สิงหาคม 2531 ถึง กุมภาพันธ์ 2534
2. นายอานันท์ ปันยารชุน กุมภาพันธ์ 2534 ถึง ตุลาคม 2535
3. พลเอก สุจินดา คราประยูร กุมภาพันธ์ 2534 ถึง ตุลาคม 2535
4. นายอานันท์ ปันยารชุน กุมภาพันธ์ 2534 ถึง ตุลาคม 2535
5. นายชวน หลีกภัย (1) ตุลาคม 2535 ถึง กรกฎาคม 2538
6. นายบรรหาร ศิลปอาชา กรกฎาคม 2538 ถึง พฤศจิกายน 2539
7. พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ พฤศจิกายน 2539 ถึง ตุลาคม 2540
8. นายชวน หลีกภัย (2) ตุลาคม 2540 ถึงปัจจุบัน

โดยแต่ละรัฐบาลก็ได้กำหนดให้การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเป็นนโยบายสำคัญซึ่งแถลงต่อรัฐสภา ได้แก่

1. รัฐบาล พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ ได้กำหนดนโยบายสังคมด้านความสงบเรียบร้อยในสังคม ให้มีการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และยาเสพติดอย่างเด็ดขาด ปรับปรุงตัวบทกฎหมายให้ดีขึ้น ปรับปรุงแบบขบวนการยุติธรรมได้ดียิ่งขึ้น และแก้ไขปัญหาผู้อพยพจากประเทศเพื่อนบ้านอย่างถาวร

2. รัฐบาล นายอานันท์ ปันยารชุน ครั้งที่ 1 รัฐบาลพลเอก สุจินดา คราประยูร และรัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน ครั้งที่ 2 เป็นช่วงการปกครอง โดยคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) ดังนั้นจึงไม่ต้องรับผิดชอบต่อ รัฐสภา

3. รัฐบาล นายชวน หลีกภัย (1) ได้กำหนดนโยบายด้านความสงบ เรียบร้อยในสังคมให้เพิ่มประสิทธิภาพระบบงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ด้านบุคคลากร เครื่องมือ และเทคโนโลยี โดยในด้านการอำนวยความสะดวกให้ ปรับปรุงระบบความยุติธรรม ศาลและตุลาการ พัฒนาบุคลากรและจัดตั้งศาลปกครอง ภายใน 4 ปี และบังคับใช้กฎหมายโดยเคร่งครัด

4. รัฐบาล นายบรรหาร ศิลปอาชา กำหนดนโยบายการรักษา ความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ให้มีการป้องกันและ ปราบปรามอาชญากรรมทุกประ เภทอย่างจริงจัง และพัฒนาระบบการป้องกัน บรรเทาและระงับอุบัติเหตุให้สามารถช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างมีประสิทธิภาพ โดยในด้านการอำนวยความสะดวกให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่าง เกร่งครัดเสมอ ภาค ไม่เลียงปฏิบัติ และปรับปรุงกระบวนการศาลยุติธรรม

5. รัฐบาล พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ ได้กำหนดนโยบายการรักษา ความสงบเรียบร้อยในชีวิตและทรัพย์สินให้มีการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ทุกประ เภทอย่างจริงจังโดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตและการค้ายาเสพติด ยาบ้า และสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการด้านอุบัติเหตุ และสาธารณภัย รมรงค์ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้และสร้างจิตสำนึกในการป้องกันและระงับอุบัติเหตุและสาธารณภัย ป้องกันและแก้ไขปัญหอันเกิดจากภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย และภัยแล้ง รวมทั้งให้ความช่วยเหลือและฟื้นฟูสภาพชีวิตความเป็นอยู่ ของประชาชนภายหลังประสบภัยดังกล่าวโดยเร่งด่วน โดยในด้านการอำนวยความสะดวกให้ลดปริมาณคดีขึ้นสู่ศาลโดยการจัดตั้งระบบงานระงับข้อพิพาทและข้อขัดแย้ง ในสังคมโดยการไกล่เกลี่ยหรือประนีประนอมข้อพิพาท และโดยวิธีอนุญาโตตุลาการ ให้บริการช่วยเหลือทางด้านกฎหมายแก่ประชาชน และสนับสนุนบทบาท ของทนายความในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน พัฒนาบุคลากรและกระ บวนการวินิจฉัย เรื่องร้องทุกข์ของบุคคลในการร้องทุกข์

6. รัฐบาลนายชวน หลีกภัย ครั้งที่ 2 กำหนดนโยบายเร่งด่วนให้ เพิ่มประสิทธิภาพระบบงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและกระบวนการยุติ- ธรรมให้สามารถอำนวยความสะดวกและดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

สินของประชาชน โดยเฉพาะในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม การค้ายาเสพติด และการลดจำนวนแรงงานต่างชาติที่ผิดกฎหมายและกำหนดนโยบายระยะปานกลางด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้มั่นคง เพื่อปลูกฝังให้ประชาชนมีจิตสำนึก และตระหนักในการเคารพกฎหมายควบคู่กับการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง โดยเร่งรัดและกดดันให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม พัฒนาคุณภาพของเจ้าหน้าที่ จัดหาเครื่องมือ และพัฒนาเทคโนโลยีที่จำเป็นต่อการปฏิบัติภารกิจ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบงานป้องกันและปราบปราม ตลอดจนการป้องกันอุบัติเหตุ และสาธารณสุขให้สามารถอำนวยความสะดวกแก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอย่างทั่วถึง เร่งรัดการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและสารเสพติดด้วยการใช้มาตรการทางกฎหมาย มาตรการทางการศึกษา การกีฬา และดนตรี การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันการศึกษาและสถาบันทางศาสนา เพื่อให้มีบทบาทในการแก้ไขปัญหายาเสพติดและสารเสพติดพร้อมทั้งจะ เร่งรัดการปราบปรามผู้กระทำความผิดในคดียาเสพติด และสารเสพติดทั้งผู้เสพ ผู้ค้าและผู้ผลิต โดยแบ่งการดำเนินการกับนายทุนและผู้มีอิทธิพลที่อยู่เบื้องหลัง นอกจากนี้ จะขยายการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาและเร่งผลักดันกฎหมายป้องกันการฟอกเงินอันเนื่องมาจากการค้ายาเสพติด

ในช่วงการบริหารประเทศของรัฐบาลทั้ง 8 คณะนี้ สถานภาพอาชญากรรมของประเทศ และผลการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมสามารถพิจารณาได้จาก การเกิดและผลการจับกุมของกลุ่มคดีอาชญากรรมเป้าหมาย 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ กลุ่มประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกายและเพศ และกลุ่มคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ซึ่งจะได้ทำการวิเคราะห์และประเมินผลประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้งในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม การทำสำนวนคดีของพนักงานสอบสวนและการบริการประชาชน โดยละเอียดดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์และประเมินผลประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในด้านการป้องกัน โดยผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลเบื้องต้นจากสถิติของกรมตำรวจในแต่ละกลุ่มคดีมาพิจารณาและปรับฐานให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน โดยให้สอดคล้องกับเป้าหมายของกระทรวงมหาดไทย ที่ต้องการควบคุมคดีไม่ให้เกิดขึ้นเกินกว่าที่คำนวณไว้ต่อประชากรแสนคนต่อปี แต่ด้วยเหตุที่แต่ละปีประเทศไทยมีจำนวนประชากรไม่เท่ากัน จึงต้องปรับฐานข้อมูลใหม่โดยคำนวณดังนี้.-

ตารางที่ 1 แสดงสถานภาพคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ.2531-2540 กับจำนวนคดีที่ยังมีใ้ใน 3 กลุ่มคดี

ปี/สถานภาพ	2531		2532		2533		2534		2535		2536		2537		2538		2539		2540	
	แจ้ง	จบ	แจ้ง	จบ	แจ้ง	จบ	แจ้ง	จบ	แจ้ง	จบ	แจ้ง	จบ	แจ้ง	จบ	แจ้ง	จบ	แจ้ง	จบ	แจ้ง	จบ
1. คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ	10938	5469	11052	5913	10056	4867	8674	3904	8936	4285	8846	3999	8542	3936	8414	4074	8065	3744	8400	3732
2. คดีประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกาย และเพศ	25850	15794	25265	16387	24052	15417	24278	15857	24835	16403	26652	17469	28316	18835	28996	19578	27917	18711	29381	19109
3. คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์	40377	22611	45875	26332	41046	23642	41856	25597	43466	25886	44962	25668	48925	27912	51653	28650	52931	28581	55688	29763

ที่มา : กรมตำรวจ, 2531 - 2540

$$\text{อัตราการรับแจ้งคดี} = \frac{\text{จำนวนคดีที่รับแจ้ง}}{\text{จำนวนประชากรทั้งประเทศ}} \times 100$$

ส่วนข้อมูลมาตรฐานในการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลตามตารางที่ 1 ทบปราก่อน

ตารางที่ 2 แสดงผลการป้องกันอาชญากรรมของกลุ่มคดีต่าง ๆ ที่ราชอาณาจักร
ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2531-2535

กลุ่มคดี	เป้าหมายคดี ประชากร แสนคน/ปี	อัตราการรับแจ้งคดีต่อประชาชนแสนคน/ปี					เฉลี่ย
		2531	2532	2533	2534	2535	
1. คดีอุกฉกรรจ์และ สะเทือนขวัญ	32	21.7	20.5	18.0	15.7	15.7	18.26
2. คดีประทุษร้ายต่อ ชีวิต ร่างกาย และเพศ	55	45.8	47.5	43.1	43.4	44.68	44.68
3. คดีประทุษร้าย ต่อทรัพย์สิน	87	88.6	86.2	73.0	74.3	76.3	79.68

ที่มา : กรมตำรวจ, 2531-2535

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการป้องกันอาชญากรรมซึ่งตัวเลข
ได้แสดงให้เห็นว่า กรมตำรวจสามารถควบคุมการเกิดคดีในกลุ่มต่าง ๆ ได้ไม่เกินเป้าหมาย
ที่กรมตำรวจ โดยกระทรวงมหาดไทยตั้งไว้ทั้ง 3 กลุ่มคดี โดยเฉพาะในกลุ่มคดีที่ 1 จะเห็น
ว่าอัตราการรับแจ้งคดีต่อประชากรแสนคน/ปี นั้นต่ำกว่าเป้าหมายมาก เฉลี่ยในรอบ 5 ปี จะ
อยู่ที่ 18.26 คดี ต่อแสนคนต่อปี ต่ำจากเป้าหมายถึง 13.74 คดีต่อแสนคนต่อปี กลุ่มที่ 2
อัตราการรับแจ้งคดีเฉลี่ยในรอบ 5 ปี จะอยู่ที่ 44.68 คดีต่อแสนคนต่อปี ต่ำกว่าเป้าหมายถึง
10.32 คดีต่อแสนคนต่อปี และกลุ่มคดีที่ 3 อัตราการรับแจ้งคดีเฉลี่ยในรอบ 5 ปี จะอยู่ที่
79.68 คดีต่อแสนคนต่อปี ต่ำกว่าเป้าหมายถึง 7.32 คดีต่อแสนคนต่อปี ถือได้ว่าได้ผลเป็นที่
น่าพอใจ

ตารางที่ 3 แสดงผลการป้องกันอาชญากรรมของกลุ่มคดีต่าง ๆ ที่พระราชอาณาจักร
ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2536-2540

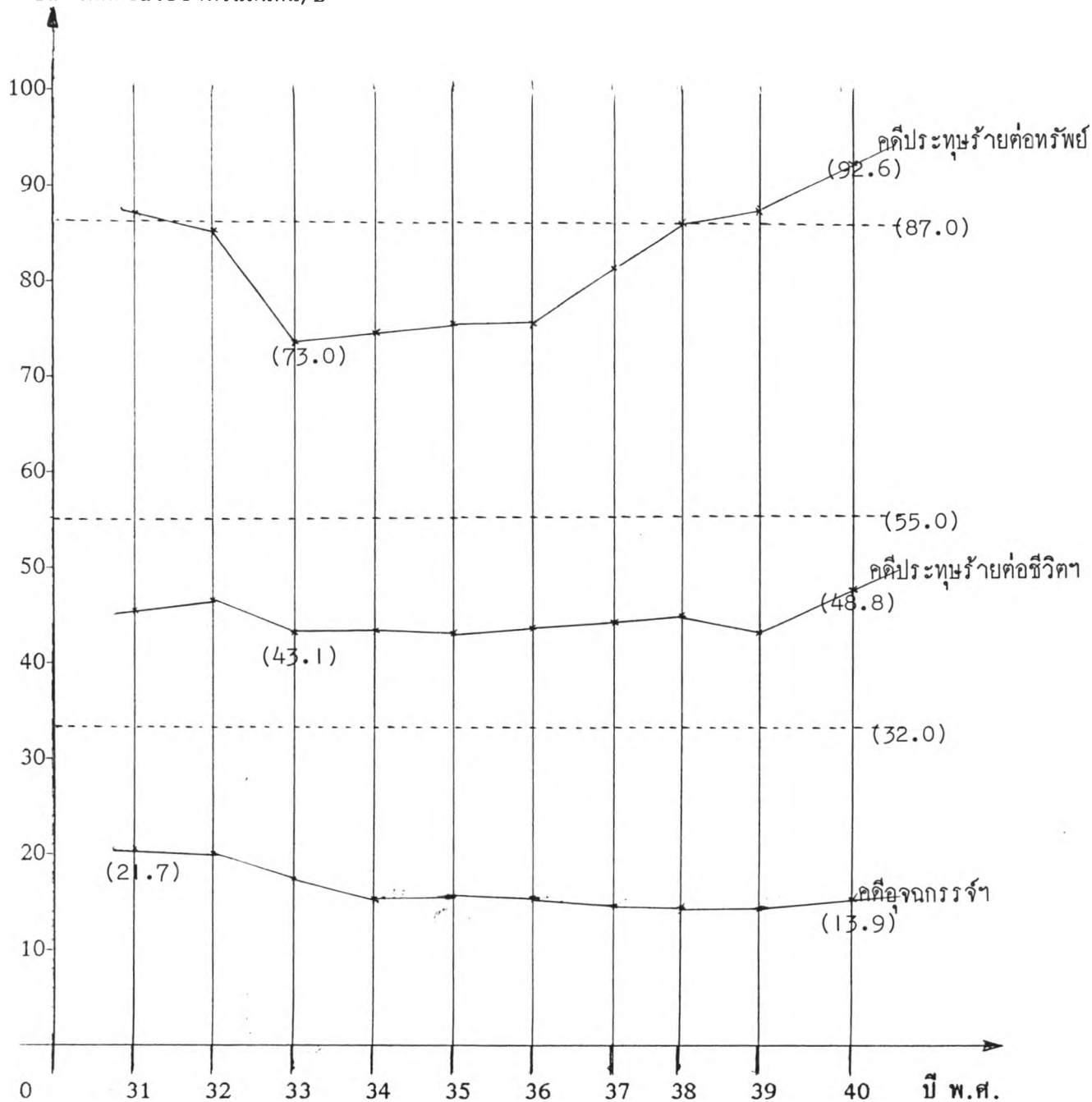
กลุ่มคดี	เป้าหมายคดี ประชากร แสนคน/ปี	อัตราการรับแจ้งคดีต่อประชาชนแสนคน/ปี					เฉลี่ย
		2536	2537	2538	2539	2540	
1. คดีอุกฉกรรจ์และ สะเทือนขวัญ	32	15.3	14.6	14.3	13.3	13.9	14.32
2. คดีประทุษร้ายต่อ ชีวิต ร่างกาย และเพศ	55	46.1	48.6	19.2	46.6	48.88	47.92
3. คดีประทุษร้าย ต่อทรัพย์	87	77.8	82.9	87.0	88.3	92.6	85.78

ที่มา : กรมตำรวจ, 2536-2540

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการป้องกันอาชญากรรม ซึ่งตัวเลขได้แสดงให้เห็นว่ากรมตำรวจสามารถควบคุมการเกิดคดีในกลุ่มต่าง ๆ ได้ไม่เกินเป้าหมายที่กรมตำรวจโดยกระทรวงมหาดไทยตั้งไว้ทั้ง 3 กลุ่ม ในกลุ่มที่ 1 สามารถควบคุมได้ต่ำกว่ามาตรฐานถึง 17.68 หรือ 55.25 % กลุ่มที่ 2 สามารถควบคุมได้ต่ำกว่ามาตรฐาน 7.08 หรือ 18.87 % กลุ่มที่ 3 สามารถควบคุมได้ต่ำกว่ามาตรฐาน 1.22 หรือ 1.40 % เพื่อให้ภาพรวมของการป้องกันอาชญากรรมเฉพาะปีที่ศึกษาวิจัยนี้ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้สรุปเป็นดังนี้

แผนภูมิที่ 1 แสดงด้วยกราฟถึงแนวโน้มการป้องกันอาชญากรรมที่ราชอาณาจักร
ของกลุ่มคดีที่ 1, 2 และ 3 ในรอบปี พ.ศ. 2531 - 2540

อัตราการรับแจ้งคดีต่อประชากรแสนคน/ปี

จากกราฟข้างต้นแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของการเกิดคดีอาชญากรรมในกลุ่มต่าง ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531-2540 ซึ่งพิจารณาเห็นว่า กลุ่มคดีอุกฉกรรจ์มีแนวโน้มที่จะลดลงหรือเกือบจะคงที่ กลุ่มคดีประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกายและเพศ มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นหรือเกือบคงที่เช่นเดียวกับกลุ่มคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ได้มีอัตราพุ่งสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในปี 2540 ซึ่งจะต้องศึกษาต่อไป

ตารางที่ 4 แสดงการแบ่งช่วงระยะเวลาดำรงตำแหน่งของคณะรัฐบาล

ลำดับ	รัฐบาล	2531	2532	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	หมายเหตุ
1	พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ	—										ส.ค.31 - ก.พ.34
2	นายอานันท์ ปันยารชุน และ พลเอกสุจินดา คราประยูร และ นายอานันท์ ปันยารชุน				—							ก.พ.34 - ต.ค.35
3	นายชวน หลีกภัย (1)					—						ต.ค.35 - ก.ค.38
4	นายบรรหาร ศิลปอาชา								—			ก.ค.38 - พ.ย.39
5	พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ									—		พ.ค.39 - ต.ค.40
6	นายชวน หลีกภัย (2)										—	ต.ค.40 - ปัจจุบัน

- หมายเหตุ
1. รัฐบาลลำดับที่ 1 ใช้ข้อมูลปี (2532 - 2533) /2
  2. รัฐบาลลำดับที่ 2 ใช้ข้อมูลปี 2535
  3. รัฐบาลลำดับที่ 3 ใช้ข้อมูลปี (2536 - 2537)/2
  4. รัฐบาลลำดับที่ 4 ใช้ข้อมูลปี 2539
  5. รัฐบาลลำดับที่ 5 ใช้ข้อมูลปี 2540

จากข้อสมมติฐานในการทำวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้จัดแบ่งการวัดประสิทธิภาพการป้องกันอาชญากรรมออกเป็นแต่ละกลุ่มรัฐบาล แต่ด้วยเหตุที่รัฐบาลแต่ละชุด เข้าดำรงตำแหน่งคร่อมปี ทำให้แยกแยะข้อมูลที่เก็บมาได้อาจคลาดเคลื่อนไป ผู้วิจัยจึงขอใช้ฐานข้อมูลในการวิจัยดังนี้

1. รัฐบาลชุดที่ 1 ของ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ จะใช้ข้อมูลเฉลี่ยจากฐานข้อมูลในปี พ.ศ.2532-2533
  2. รัฐบาลชุดที่ 2 ของ นายอานันท์ ปันยารชุน - พลเอก สุจินดา คราประยูร และนายอานันท์ ปันยารชุน จะใช้ฐานข้อมูลปี พ.ศ.2535
  3. รัฐบาลชุดที่ 3 ของ นายชวน หลีกภัย (1) จะใช้ข้อมูลเฉลี่ยจากฐานข้อมูลในปี พ.ศ.2536-2537
  4. รัฐบาลชุดที่ 4 ของ นายบรรหาร ศิลปอาชา จะใช้ข้อมูลปี พ.ศ.2539
  5. รัฐบาลชุดที่ 5 ของ นายชวน หลีกภัย (2) จะใช้ฐานข้อมูลของปี พ.ศ.2540
- ดังแสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 4 ข้างต้น ซึ่งจำเป็นที่ผู้วิจัยจะต้องนำฐานข้อมูลมาเฉลี่ยให้สมบูรณ์ก่อนที่จะวิจัยสรุปถึงข้อสมมติฐานต่าง ๆ จึงได้สรุปผลการป้องกันอาชญากรรมทั้ง 3 กลุ่มคดี ในแต่ละชุดรัฐบาลไว้ดังนี้.-

ตารางที่ 5 แสดงผลการป้องกันอาชญากรรมของกลุ่มคดีต่าง ๆ ที่พระราชอาณาจักร เฉพาะ 3 กลุ่มคดี ในช่วงรัฐบาลที่ 1 ใช้ฐานข้อมูลเฉลี่ยของปี 2532 และ 2533

กลุ่มคดี	เป้าหมายคดี ประชากร แสนคน/ปี	อัตราการรับแจ้งคดีต่อประชาชนแสนคน/ปี		
		2532	2533	เฉลี่ย
1. คดีอุกฉกรรจ์และ สะเทือนขวัญ	32	20.5	18.0	19.3
2. คดีประทุษร้ายต่อ ชีวิต ร่างกาย และเพศ	55	47.5	43.1	45.3
3. คดีประทุษร้าย ต่อทรัพย์	87	86.2	73.0	79.6

ที่มา : ตารางที่ 1 และ 2

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่าประสิทธิภาพการป้องกันอาชญากรรมทั่ว
ราชอาณาจักรฯ ในช่วงรัฐบาลที่ 1 นี้ อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ เพราะได้อัตราเฉลี่ย
ของปี 2532 และ 2533 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ทั้ง 3 กลุ่มคดี

ตารางที่ 6 แสดงผลการป้องกันอาชญากรรมของกลุ่มคดีต่าง ๆ ที่วราชนาจักร เฉพาะ 3 กลุ่มคดี ในช่วงรัฐบาลที่ 3 ใช้ฐานข้อมูลเฉลี่ยของปี 2536 และ 2537

กลุ่มคดี	เป้าหมายคดี ประชากร แสนคน/ปี	อัตราการรับแจ้งคดีต่อประชาชนแสนคน/ปี		
		2536	2537	เฉลี่ย
1. คดีอุกฉกรรจ์และ สะเทือนขวัญ	32	15.3	14.6	14.9
2. คดีประทุษร้ายต่อ ชีวิต ร่างกาย และเพศ	55	46.1	48.5	47.3
3. คดีประทุษร้าย ต่อทรัพย์	87	77.8	82.9	80.3

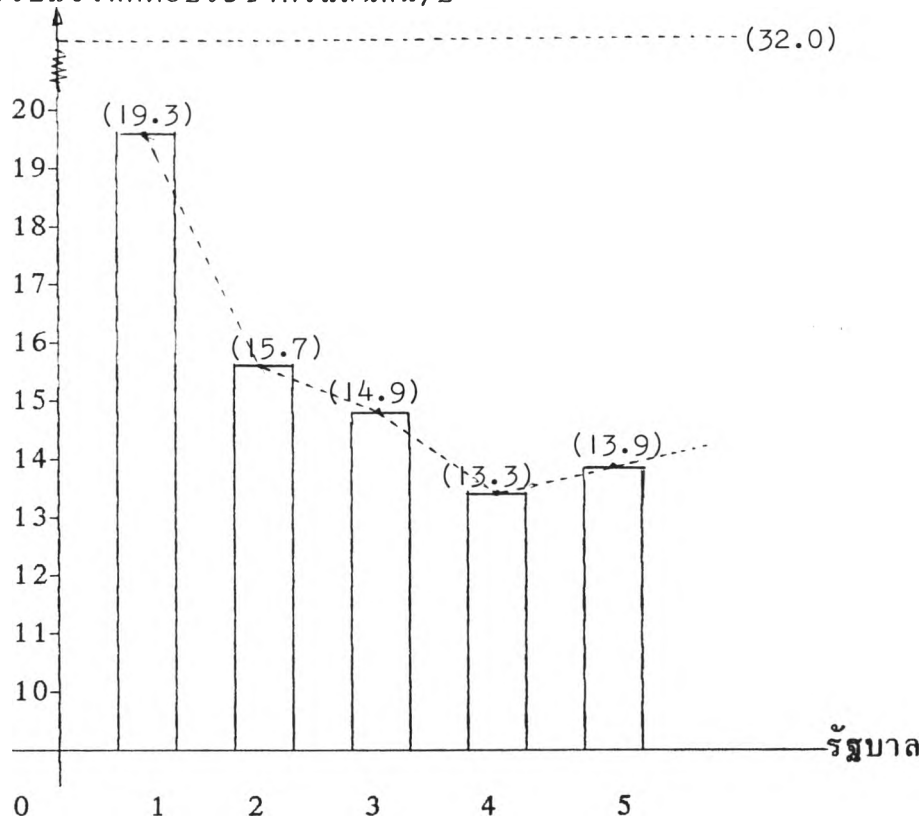
ที่มา : ตารางที่ 1 และ 3

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่า การป้องกันอาชญากรรมที่วราชนาจักร ในช่วงรัฐบาลที่ 3 นี้ อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ เพราะได้อัตราเฉลี่ยของปี 2536 และ 2537 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ทั้ง 3 กลุ่มคดี

เพื่อให้การสรุปผลการวิจัยนี้เห็นภาพได้ง่ายขึ้น ผู้วิจัยจึงได้แบ่งแต่ละกลุ่มคดีมาเปรียบเทียบถึงประสิทธิภาพของแต่ละชุดรัฐบาล ในรูปของกราฟแท่ง ด้วยปรากฏในแผนภูมิที่ 2, 3 และ 4

แผนภูมิที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบผลการป้องกันอาชญากรรมทั่วราชอาณาจักร เฉพาะกลุ่มคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ ในแต่ละรัฐบาล ทั้ง 5 ชุด ระหว่างปี พ.ศ.2531-2540

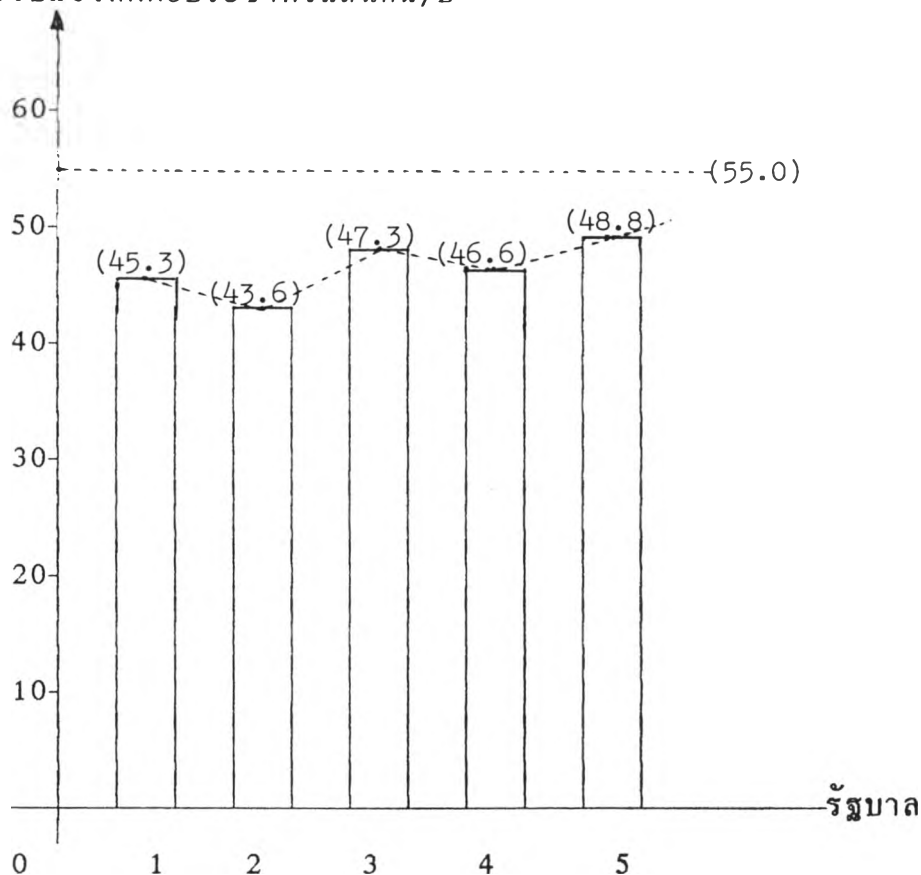
อัตราการรับแจ้งคดีต่อประชากรแสนคน/ปี

จากแผนภูมิข้างต้นจะเห็นได้ว่ารัฐบาลชุดที่ 1 ของ พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ มีอัตราการรับแจ้งคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญสูงถึง 19.3 คดีต่อแสนคนต่อปี และในรัฐบาลชุดที่ 4 ของ นายบรรหาร ศิลปอาชา มีอัตราการรับแจ้งคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญต่ำที่สุดคือ 13.3 คดีต่อแสนคนต่อปี แต่อย่างไรก็ตาม อัตราสูงสุดและต่ำสุดนั้นก็ยังคงต่ำกว่าเป้าหมายที่กระทรวงมหาดไทยตั้งไว้คือ 32.0 คดีต่อแสนคนต่อปี ซึ่งหมายความว่ากรมตำรวจมีประสิทธิภาพในการป้องกันคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญเป็นอย่างดี

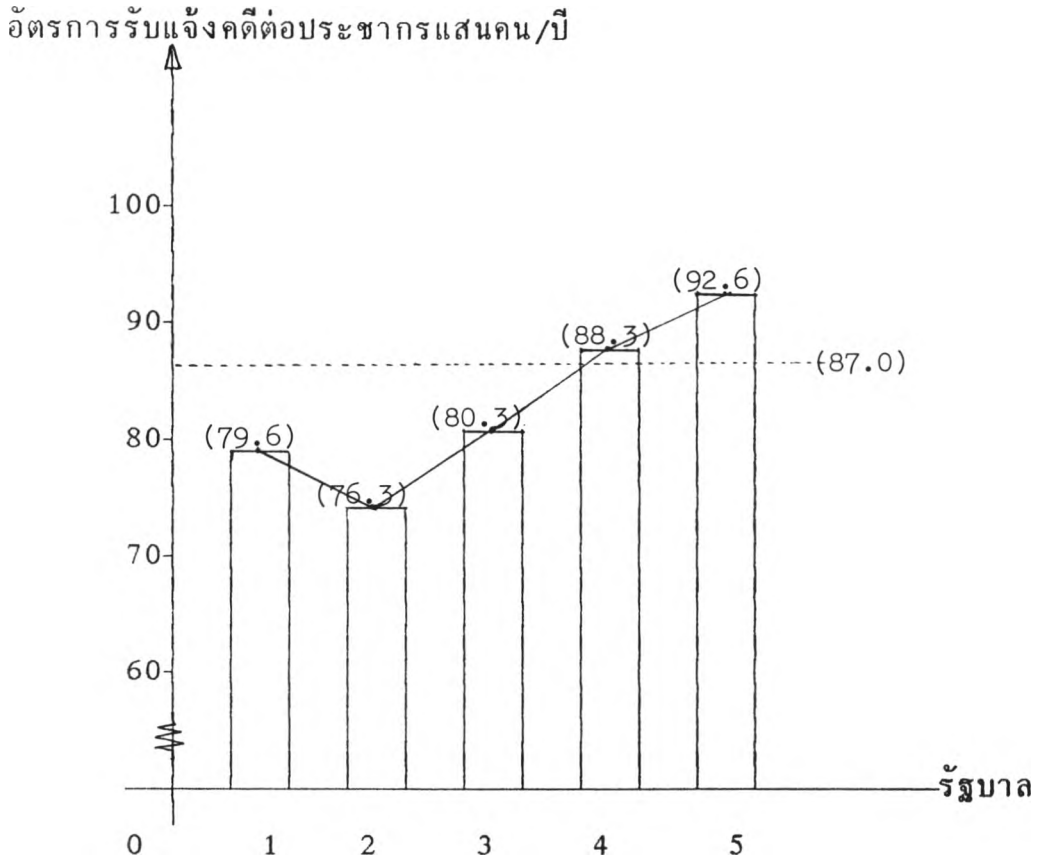
แผนภูมิที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบผลการป้องกันอาชญากรรมทั่วราชอาณาจักร เฉพาะกลุ่มคดีประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกายและเพศ ในแต่ละช่วง รัฐบาล ระหว่างปี พ.ศ.2531-2540

อัตราการรับแจ้งคดีต่อประชากรแสนคน/ปี

จากแผนภูมิข้างต้นจะเห็นได้ว่าในรัฐบาลชุดที่ 5 ของนายชวน หลีกภัย (2) มีอัตราการรับแจ้งคดีประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกายและเพศสูงที่สุดคือ 48.8 คดีต่อแสนคนต่อปี และรัฐบาลชุดที่ 2 คือ นายอานันท์ ปันยารชุน - พลเอกสุจินดา คราประยูร และนายอานันท์ ปันยารชุน มีอัตราการรับแจ้งคดีประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกายและเพศต่ำที่สุด คือ 43.6 คดีต่อแสนคนต่อปี แต่เมื่อพิจารณาภาพรวมแล้ว จะเห็นว่าในแต่ละชุดรัฐบาลก็ไม่แตกต่างกันมากนัก และก็ยังอยู่ในระดับที่ต่ำกว่า เป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ว่าจะควบคุมไม่ให้เกินกว่า 55 คดีต่อแสนคนต่อปี

แผนภูมิที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบผลการป้องกันอาชญากรรมทั่วราชอาณาจักร เฉพาะกลุ่มคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ในแต่ละช่วงรัฐบาล ทั้ง 5 ชุด ระหว่างปี พ.ศ.2531-2540

จากแผนภูมิข้างต้นจะเห็นได้ว่าในรัฐบาลชุดที่ 5 ของนายชวน หลีกภัย (2) มีอัตราการรับแจ้งคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินสูงสุดคือ 92.6 คดีต่อแสนคนต่อปี และต่ำสุดในรัฐบาลที่ 2 ของนายอานันท์ ปันยารชุน - พลเอกสุจินดา คราประยูร และนายอานันท์ ปันยารชุน คืออัตรา 76.3 คดีต่อแสนคนต่อปี แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าในรัฐบาล 2 ชุดหลัง คือ รัฐบาลชุดที่ 4 ของนายบรรหาร ศิลปอาชา กับชุดที่ 5 นายชวน หลีกภัย (2) ประสิทธิภาพในการป้องกันอาชญากรรมในกลุ่มนี้ไม่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้โดยกระทรวงมหาดไทย ที่ต้อง การควบคุมกลุ่มคดีนี้ไม่ให้เกินกว่า 87 คดีต่อแสนคนต่อปี

2. การวิเคราะห์และประเมินผลประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามอาชญากรรมนั้น ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเบื้องต้นจากสถิติที่กรมตำรวจเก็บไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 จนถึงปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นฐานในการวิจัย โดยพิจารณาเป็น 3 กลุ่มคดี เช่นเดียวกับการป้องกันอาชญากรรม แต่ได้พิจารณาตามเกณฑ์ของกระทรวงมหาดไทย ที่ได้พิจารณาผลหรือประสิทธิภาพโดยวัดจากจำนวนคดีที่ได้รับแจ้งจากประชาชนและจำนวนคดีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการจับกุมได้ในแต่ละกลุ่มคดี มาคำนวณหาเป็นอัตราร้อยละของจำนวนคดีที่จับกุมได้ต่อจำนวนคดีที่ได้รับแจ้ง ดังนี้ .-

$$\text{จำนวนร้อยละของคดีที่จับกุม} = \frac{\text{จำนวนคดีที่จับกุม}}{\text{จำนวนคดีที่รับแจ้ง}} \times 100$$

และนำมา เปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้ดังปรากฏตามตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 7 แสดงผลการปราบปรามอาชญากรรมในประเทศไทยทั่วราชอาณาจักร จากจำนวนคดีที่ได้รับแจ้งต่อจำนวนคดีที่จับกุมได้ คิดเป็นร้อยละ เปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กรมตำรวจตั้งไว้ในปี พ.ศ. 2531

กลุ่มคดี	จำนวนคดี		คิดเป็น ร้อยละ	เป้าหมาย ร้อยละ	ผลการประเมิน	
	รับแจ้งฯ	จับได้			บรรลุผล	ไม่บรรลุผล
1. คดีอุกฉกรรจ์และ สะเทือนขวัญ	10938	5469	50.0	41.0	/	
2. คดีประทุษร้ายต่อ ชีวิต ร่างกาย และเพศ	25850	15794	61.1	52.0	/	
3. คดีประทุษร้าย ต่อทรัพย์สิน	40377	22611	56.0	56.0	/	

ที่มา : ข้อมูลจากกรมตำรวจ, 2531

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่าการปราบปรามอาชญากรรมในปี พ.ศ. 2531 เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ทั้ง 3 ประเภท คดีที่ศึกษา โดยกรมตำรวจตั้ง เป้าหมายการปราบปรามอาชญากรรมไว้ว่า กลุ่มคดีที่ 1 ไม่น้อยกว่า 41 % กลุ่ม คดีที่ 2 ไม่น้อยกว่า 52 % และกลุ่มคดีที่ 3 ไม่น้อยกว่า 56 %

ตารางที่ 8 แสดงผลการปราบปรามอาชญากรรมในประเทศไทยที่ราชอาณาจักร
จากจำนวนคดีที่ได้รับแจ้งต่อจำนวนคดีที่จับกุมได้ คิดเป็นร้อยละ
เปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กรมตำรวจตั้งไว้ในปี พ.ศ. 2532

กลุ่มคดี	จำนวนคดี		คิดเป็น ร้อยละ	เป้า หมาย ร้อยละ	ผลการประเมิน	
	รับแจ้งฯ	จับได้			บรรลุผล	ไม่บรรลุผล
1. คดีอุกฉกรรจ์และ สะเทือนขวัญ	11052	5913	53.5	41.0	/	
2. คดีประทุษร้ายต่อ ชีวิต ร่างกาย และเพศ	25562	16387	64.1	52.0	/	
3. คดีประทุษร้าย ต่อทรัพย์	45875	26332	57.4	56.0	/	

ที่มา : ข้อมูลจากกรมตำรวจ, 2532

จากตารางแสดงผลการปราบปรามอาชญากรรมข้างต้น แสดงให้เห็นว่า
ในกลุ่มคดีเป้าหมายทั้ง 3 กลุ่ม กรมตำรวจมีผลการดำเนินการปราบปรามได้ตาม
เป้าหมายที่กำหนด

ตารางที่ 9 แสดงผลการปราบปรามอาชญากรรมในประเทศไทยทั่วราชอาณาจักร
จากจำนวนคดีที่ได้รับแจ้งต่อจำนวนคดีที่จับกุมได้ คิดเป็นร้อยละ
เปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กรมตำรวจตั้งไว้ในปี พ.ศ. 2533

กลุ่มคดี	จำนวนคดี		คิดเป็น ร้อยละ	เป้า หมาย ร้อยละ	ผลการประเมิน	
	รับแจ้งฯ	จับได้			บรรลุผล	ไม่บรรลุผล
1. คดีอุกฉกรรจ์และ สะเทือนขวัญ	11056	4867	48.4	41.0	/	
2. คดีประทุษร้ายต่อ ชีวิต ร่างกาย และเพศ	24052	15417	64.1	52.0	/	
3. คดีประทุษร้าย ต่อทรัพย์	41046	23642	57.4	56.0	/	

ที่มา : ข้อมูลจากกรมตำรวจ, 2533

จากตารางแสดงผลการปราบปรามอาชญากรรมข้างต้น แสดงให้เห็นว่า
ในกลุ่มคดีเป้าหมายทั้ง 3 กลุ่ม กรมตำรวจมีผลการดำเนินการปราบปรามได้ตาม
เป้าหมายที่กำหนด

ตารางที่ 10 แสดงผลการปราบปรามอาชญากรรมในประเทศไทยที่ราชอาณาจักร
จากจำนวนคดีที่ได้รับแจ้งต่อจำนวนคดีที่จับกุมได้ คิดเป็นร้อยละ
เปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กรมตำรวจตั้งไว้ในปี พ.ศ.2534

กลุ่มคดี	จำนวนคดี		คิดเป็น ร้อยละ	เป้า หมาย ร้อยละ	ผลการประเมิน	
	รับแจ้งฯ	จับได้			บรรลุผล	ไม่บรรลุผล
1. คดีอุกฉกรรจ์และ สะเทือนขวัญ	8674	3904	45.4	41.0	/	
2. คดีประทุษร้ายต่อ ชีวิต ร่างกาย และเพศ	24278	15857	65.3	52.0	/	
3. คดีประทุษร้าย ต่อทรัพย์สิน	41856	25597	61.2	56.0	/	

ที่มา : ข้อมูลจากกรมตำรวจ, 2534

จากตารางแสดงผลการปราบปรามอาชญากรรมข้างต้น แสดงให้เห็นว่า
ในกลุ่มคดีเป้าหมายทั้ง 3 กลุ่ม กรมตำรวจมีผลการดำเนินการปราบปรามได้ตาม
เป้าหมายที่กำหนด

**ตารางที่ 11 แสดงผลการปราบปรามอาชญากรรมในประเทศไทยทั่วราชอาณาจักร
จากจำนวนคดีที่ได้รับแจ้งต่อจำนวนคดีที่จับกุมได้ คิดเป็นร้อยละ
เปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กรมตำรวจตั้งไว้ในปี พ.ศ. 2535**

กลุ่มคดี	จำนวนคดี		คิดเป็น ร้อยละ	เป้า หมาย ร้อยละ	ผลการประเมิน	
	รับแจ้งฯ	จับได้			บรรลุผล	ไม่บรรลุผล
1. คดีอุกฉกรรจ์และ สะเทือนขวัญ	8936	4285	48.0	43.0	/	
2. คดีประทุษร้ายต่อ ชีวิต ร่างกาย และเพศ	24835	16403	66.0	56.0	/	
3. คดีประทุษร้าย ต่อทรัพย์สิน	43466	25886	59.6	57.0	/	

ที่มา : ข้อมูลจากกรมตำรวจ, 2535

จากตารางแสดงผลการปราบปรามอาชญากรรมข้างต้น แสดงให้เห็นว่า
ในกลุ่มคดีเป้าหมายทั้ง 3 กลุ่ม กรมตำรวจมีผลการดำเนินการปราบปรามได้ตาม
เป้าหมายที่กำหนด

ตารางที่ 12 แสดงผลการปราบปรามอาชญากรรมในประเทศไทยที่ราชอาณาจักร
จากจำนวนคดีที่ได้รับแจ้งต่อจำนวนคดีที่จับกุมได้ คิดเป็นร้อยละ
เปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กรมตำรวจตั้งไว้ในปี พ.ศ.2536

กลุ่มคดี	จำนวนคดี		คิดเป็น ร้อยละ	เป้า หมาย ร้อยละ	ผลการประเมิน	
	รับแจ้งฯ	จับได้			บรรลุผล	ไม่บรรลุผล
1. คดีอุกฉกรรจ์และ สะเทือนขวัญ	8846	3999	45.2	43.0	/	
2. คดีประทุษร้ายต่อ ชีวิต ร่างกาย และเพศ	26652	17469	65.5	56.0	/	
3. คดีประทุษร้าย ต่อทรัพย์สิน	44962	25668	57.1	57.0	/	

ที่มา : ข้อมูลจากกรมตำรวจ, 2536

จากตารางแสดงผลการปราบปรามอาชญากรรมข้างต้น แสดงให้เห็นว่า
ในกลุ่มคดีเป้าหมายทั้ง 3 กลุ่ม กรมตำรวจมีผลการดำเนินการปราบปรามได้ตาม
เป้าหมายที่กำหนด

ตารางที่ 13 แสดงผลการปราบปรามอาชญากรรมในประเทศไทยที่วราขอาณาจักร
จากจำนวนคดีที่ได้รับแจ้งต่อจำนวนคดีที่จับกุมได้ คิดเป็นร้อยละ
เปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กรมตำรวจตั้งไว้ในปี พ.ศ. 2537

กลุ่มคดี	จำนวนคดี		คิดเป็น ร้อยละ	เป้า หมาย ร้อยละ	ผลการประเมิน	
	รับแจ้งฯ	จับได้			บรรลุผล	ไม่บรรลุผล
1. คดีอุกฉกรรจ์และ สะเทือนขวัญ	8542	3969	46.1	43.0	/	
2. คดีประทุษร้ายต่อ ชีวิต ร่างกาย และเพศ	28316	18835	66.5	56.0	/	
3. คดีประทุษร้าย ต่อทรัพย์สิน	48925	27912	57.8	57.0	/	

ที่มา : ข้อมูลจากกรมตำรวจ, 2537

จากตารางแสดงผลการปราบปรามอาชญากรรมข้างต้น แสดงให้เห็นว่า
ในกลุ่มคดีเป้าหมายทั้ง 3 กลุ่ม กรมตำรวจมีผลการดำเนินการปราบปรามได้ตาม
เป้าหมายที่กำหนด

ตารางที่ 14 แสดงผลการปราบปรามอาชญากรรมในประเทศไทยที่พระราชอาณาจักร
จากจำนวนคดีที่ได้รับแจ้งต่อจำนวนคดีที่จับกุมได้ คิดเป็นร้อยละ
เปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กรมตำรวจตั้งไว้ในปี พ.ศ. 2538

กลุ่มคดี	จำนวนคดี		คิดเป็น ร้อยละ	เป้า หมาย ร้อยละ	ผลการประเมิน	
	รับแจ้งฯ	จับได้			บรรลุผล	ไม่บรรลุผล
1. คดีอุกฉกรรจ์และ สะเทือนขวัญ	8414	4074	48.4	43.0	/	
2. คดีประทุษร้ายต่อ ชีวิต ร่างกาย และเพศ	28996	19578	67.5	56.0	/	
3. คดีประทุษร้าย ต่อทรัพย์	51653	28650	55.5	57.0		/

ที่มา : ข้อมูลจากกรมตำรวจ, 2538

จากตารางแสดงผลการปราบปรามอาชญากรรมข้างต้น แสดงให้เห็นว่า
ในกลุ่มคดีเป้าหมายทั้ง 3 กลุ่ม เฉพาะกลุ่มคดีที่ 1 และ 2 ที่กรมตำรวจมีผลการ
ดำเนินการปราบปรามได้ตามเป้าหมายที่กำหนด ส่วนกลุ่มที่ 3 ผลการปราบปราม
ไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนด กล่าวคือ สามารถจับกุมได้เพียงร้อยละ 55.5 ต่ำกว่า
เป้าหมายที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดให้จับกุมได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 57.0

ตารางที่ 15 แสดงผลการปราบปรามอาชญากรรมในประเทศไทยที่พระราชอาญาจักร
จากจำนวนคดีที่ได้รับแจ้งต่อจำนวนคดีที่จับกุมได้ คิดเป็นร้อยละ
เปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กรมตำรวจตั้งไว้ในปี พ.ศ. 2539

กลุ่มคดี	จำนวนคดี		คิดเป็น ร้อยละ	เป้า หมาย ร้อยละ	ผลการประเมิน	
	รับแจ้งฯ	จับได้			บรรลุผล	ไม่บรรลุผล
1. คดีอุกฉกรรจ์และ สะเทือนขวัญ	8065	3744	46.4	45.0	/	
2. คดีประทุษร้ายต่อ ชีวิต ร่างกาย และเพศ	27917	18711	67.0	60.0	/	
3. คดีประทุษร้าย ต่อทรัพย์	52931	28581	53.9	58.0		/

ที่มา : ข้อมูลจากกรมตำรวจ, 2539

จากตารางแสดงผลการปราบปรามอาชญากรรมข้างต้น แสดงให้เห็นว่า
ในกลุ่มคดีเป้าหมายทั้ง 3 กลุ่ม เฉพาะกลุ่มที่ 1 และ 2 ที่กรมตำรวจมีผลการ
ดำเนินการปราบปรามได้ตามเป้าหมายที่กำหนด ส่วนกลุ่มที่ 3 ผลการปราบปราม
ไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนด กล่าวคือสามารถจับกุมได้เพียงร้อยละ 53.9 ต่ำกว่า
เป้าหมายที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ให้จับกุมได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 58.0

ตารางที่ 16 แสดงผลการปราบปรามอาชญากรรมในประเทศไทยทั่วราชอาณาจักร จากจำนวนคดีที่ได้รับแจ้งต่อจำนวนคดีที่จับกุมได้ คิดเป็นร้อยละ เปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กรมตำรวจตั้งไว้ในปี พ.ศ. 2540

กลุ่มคดี	จำนวนคดี		คิดเป็น ร้อยละ	เป้าหมาย ร้อยละ	ผลการประเมิน	
	รับแจ้งฯ	จับได้			บรรลุผล	ไม่บรรลุผล
1. คดีอุกฉกรรจ์และ สะเทือนขวัญ	8400	3732	44.4	45.0	/	
2. คดีประทุษร้ายต่อ ชีวิต ร่างกาย และเพศ	29381	19109	65.0	60.0	/	
3. คดีประทุษร้าย ต่อทรัพย์สิน	55688	29763	53.4	58.0		/

ที่มา : ข้อมูลจากกรมตำรวจ, 2540

จากตารางแสดงผลการปราบปรามอาชญากรรมข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ในกลุ่มคดีเป้าหมายทั้ง 3 กลุ่ม ที่กรมตำรวจมีผลการดำเนินการปราบปรามได้ตาม เป้าหมายที่กำหนด เฉพาะกลุ่มที่ 1 และ 2 ส่วนกลุ่มคดีที่ 3 ยังต่ำกว่าเป้าหมายที่ กำหนดไว้ร้อยละ 4.6 กล่าวคือกระทรวงมหาดไทยกำหนดให้จับกุมได้ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 58.0 แต่กรมตำรวจจับกุมได้เพียงร้อยละ 53.4

ตารางที่ 17 แสดงผลการปราบปรามอาชญากรรมในประเทศไทยที่วราษอาณาจักร เฉพาะ 3 กลุ่มคดี ในช่วงรัฐบาลที่ 1 ใช้งานข้อมูลเฉลี่ยของปี 2532 และ 2533

กลุ่มคดี	เป้าหมาย ร้อยละ	ผลการจับกุมคดีเป็นร้อยละ			ผลการประเมิน	
		2532	2533	เฉลี่ย	บรรลุผล	ไม่บรรลุผล
1. คดีอุกฉกรรจ์และ สะเทือนขวัญ	41.0	50.0	53.5	51.75	/	
2. คดีประทุษร้ายต่อ ชีวิต ร่างกาย และเพศ	52.0	61.1	64.1	62.60	/	
3. คดีประทุษร้าย ต่อทรัพย์สิน	56.0	56.0	57.4	56.70	/	

ที่มา : ตารางที่ 8 และ 9

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่าในช่วงรัฐบาลที่ 1 คือ รัฐบาล พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ นั้น ผลการประเมินการปราบปรามคดีอาชญากรรม 3 กลุ่มคดีบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

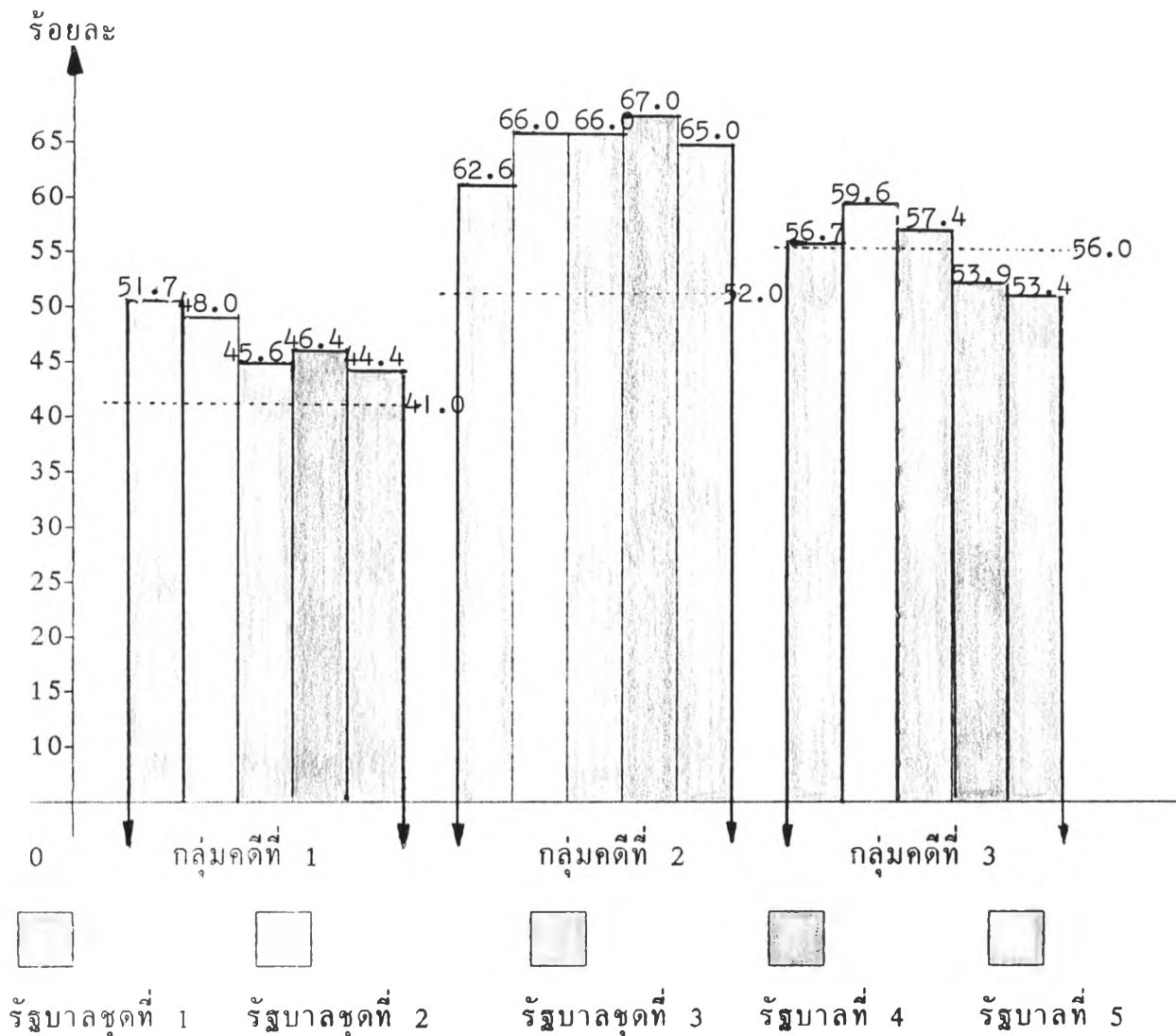
ตารางที่ 18 แสดงผลการปราบปรามอาชญากรรมในประเทศไทยทั่วราชอาณาจักร เฉพาะ 3 กลุ่มคดี ในช่วงรัฐบาลที่ 3 ใช้ฐานข้อมูลเฉลี่ยของปี 2536 และ 2537

กลุ่มคดี	เป้าหมาย ร้อยละ	ผลการจับกุมคดีเป็นร้อยละ			ผลการประเมิน	
		2536	2537	เฉลี่ย	บรรลุผล	ไม่บรรลุผล
1. คดีอุกฉกรรจ์และ สะเทือนขวัญ	43.0	45.2	46.1	45.65	/	
2. คดีประทุษร้ายต่อ ชีวิต ร่างกาย และเพศ	56.0	65.5	66.5	66.00	/	
3. คดีประทุษร้าย ต่อทรัพย์สิน	57.0	57.1	57.8	57.45	/	

ที่มา : ตารางที่ 12 และ 13

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่าในช่วงรัฐบาลที่ 3 คือ รัฐบาล นายชวน หลีกภัย (1) ผลการประเมินการปราบปรามคดีอาชญากรรม 3 กลุ่มคดี บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ดี

แผนภูมิที่ 5 แสดงการเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการปราบปรามคดีอาชญากรรม 3 กลุ่มคดีที่พระราชอาณาจักร ในแต่ละช่วงเวลาของรัฐบาลทั้ง 5 ชุด

จากแผนภูมิข้างต้น แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการปราบปรามอาชญากรรมในแต่ละกลุ่มคดีของรัฐบาลทั้ง 5 ชุด ที่ทำการศึกษาพบว่าอยู่ในอัตราที่ไม่แตกต่างกันเท่าใด ส่วนใหญ่แล้วสามารถบรรลุเป้าหมายได้ในเกณฑ์ที่ดีโดย เฉพาะกลุ่มคดีที่ 1 และ 2 ส่วนกลุ่มคดีที่ 3 มีรัฐบาลชุดที่ 4 และ 5 เท่านั้นที่ผลการปราบปรามต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามเส้นที่ปรากฏในแผนภูมิอย่างเห็นได้ชัด

3. การวิเคราะห์และประเมินผลประสิทธิภาพการสอบสวน

การดำเนินการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน นอกจากการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และการบริการประชาชนแล้ว ในด้านการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนก็มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่ากัน โดยเฉพาะงานด้านการสอบสวนดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดกฎหมาย ทั้งนี้เพื่อป้องร้องดำเนินคดีตามกระบวนการยุติธรรม และลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนกฎหมายตามความผิดที่ได้กระทำ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เสมอภาคและเป็นธรรม อันเป็นการสนับสนุนส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ตามแผนกรมตำรวจแม่บท ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2530 - 2534) ได้กำหนดเป้าหมายการสอบสวนตามเป้าหมายที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้ว่า ให้เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานคดีของพนักงานสอบสวน เพื่อให้อัตราการสั่งฟ้องของพนักงานอัยการเพิ่มจากร้อยละ 96 เป็นร้อยละ 97 ของคดีที่พนักงานสอบสวนสั่งฟ้อง ซึ่งเป้าหมายดังกล่าวกำหนดไว้เฉพาะแผนกรมตำรวจแม่บท ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2530-2534) ซึ่งจะขอแสดงเป็นตารางและประสิทธิภาพการดำเนินงานคดีของพนักงานสอบสวนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 ถึงปี พ.ศ. 2534 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของแผนกรมตำรวจแม่บท ฉบับที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 19 แสดงประสิทธิภาพการทําสํานวนคดีของพนักงานสอบสวน โดยแยกเป็นกองบัญชาการ ปี พ.ศ. 2531

หน่วย	เป้าหมาย ตร./ปี	การดำเนินงาน				ผลการประเมิน	
		จำนวน คดี พงส. สั่งฟ้อง	จำนวน คดี พงส. ไม่สั่งฟ้อง	จำนวน คดีอัยการ สั่งฟ้อง	อัยการ สั่งฟ้อง ร้อยละ	บรรลุ	ไม่บรรลุ
ตร. (ทั่วราชอาณาจักร)	เพิ่มประสิทธิภาพ การทําสํานวนคดี ของ พงส. เพื่อ ให้อัตราการสั่ง ฟ้องของพนักงาน อัยการเพิ่มจาก ร้อยละ 96 เป็น ร้อยละ 97 ของ คดีที่ พงส. สั่ง ฟ้อง	53,983	7,174	46,327	85.8		*
บช.น.	"	20,558	1,468	20,388	99.2	*	
บช.ภ.1	"	11,053	1,512	9,568	86.6		*
บช.ภ.2	"	8,005	1,566	5,749	71.8		*
บช.ภ.3	"	7,824	1,378	6,319	80.8		*
บช.ภ.4	"	6,077	1,194	3,851	63.4		*
บช.ก.	"	466	56	452	96.9		*

ที่มา : ข้อมูลกรมตำรวจ

จากตารางตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดให้กรมตำรวจดำเนินการใน
ด้านงานสอบสวนโดยกำหนดเป้าหมายไว้ดังนี้ "เพิ่มประสิทธิภาพการทำสำนวนคดี
ของพนักงานสอบสวนเพื่อให้อัตราการสั่งฟ้องของพนักงานอัยการ เพิ่มจากร้อยละ
96 เป็นร้อยละ 97 ของคดีที่พนักงานสอบสวนสั่งฟ้อง" สรุปผลการดำเนินการใน
ด้านการสอบสวนได้ว่า ในภาพรวมทั้งราชอาณาจักร พนักงานสอบสวนสั่งฟ้องคดี
จำนวน 53,983 คดี และสั่งไม่ฟ้องจำนวน 7,174 คดี (ร้อยละ 13.3) พนักงาน
อัยการ สั่งฟ้อง จำนวน 46,327 คดี คิดเป็นอัตราร้อยละ 85.8 ของคดีที่พนักงาน
สอบสวน สรุปสำนวนเสนออัยการ จึงสามารถสรุปผลการประเมินได้ว่า กรมตำรวจ
ยังดำเนินการไม่ได้บรรลุเป้าหมาย ตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ตารางที่ 20 แสดงประสิทธิภาพการทำสำนวนคดีของพนักงานสอบสวน โดยแยกเป็นกองบัญชาการ
ปี พ.ศ.2532

หน่วย	เป้าหมาย ตร./ปี	การดำเนินงาน				ผลการประเมิน	
		จำนวน คดี พงส. สั่งฟ้อง	จำนวน คดี พงส. ไม่สั่งฟ้อง	จำนวน คดีอัยการ สั่งฟ้อง	อัยการ สั่งฟ้อง ร้อยละ	บรรลุ	ไม่บรรลุ
ตร. (ทั่วราชอาณาจักร)	เพิ่มประสิทธิภาพ การทำสำนวนคดี ของ พงส. เพื่อ ให้อัตราการสั่ง ฟ้องของพนักงาน อัยการเพิ่มจาก ร้อยละ 96 เป็น ร้อยละ 97 ของ คดีที่ พงส. สั่ง ฟ้อง	39,816	4,911	28,312	71.11		*
บช.น.	"	9,376	621	7,251	77.34		*
บช.ภ.1	"	11,218	1,467	9,248	82.44		*
บช.ภ.2	"	4,835	897	3,419	72.20		*
บช.ภ.3	"	6,559	794	3,724	56.78		*
บช.ภ.4	"	7,543	1,132	4,487	59.49		*
บช.ก.	"	285	-	111	38.94		*

ที่มา : ข้อมูลกรมตำรวจ

จากตารางตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดเป้าหมายให้กรมตำรวจดำเนินการในด้านงานสอบสวนโดยกำหนดเป้าหมายไว้ว่า "เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของพนักงานสอบสวน เพื่อให้อัตราการสั่งฟ้องของพนักงานอัยการเพิ่มจากร้อยละ 96 เป็นร้อยละ 97 ของคดีที่พนักงานสอบสวนสั่งฟ้อง" ผลการดำเนินงานในด้านการทำสำนวนคดีของพนักงานสอบสวนในภาพรวมทั้งราชอาณาจักร กรมตำรวจดำเนินการได้ไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด โดยมีผลการดำเนินงานคือ พนักงานสอบสวนสั่งฟ้องคดีจำนวน 39,816 คดี สั่งไม่ฟ้อง 4,911 คดี หรือคิดเป็นร้อยละ 12.33 พนักงานอัยการสั่งฟ้อง จำนวน 28,312 คิดเป็นร้อยละ 71.11 ของคดีที่พนักงานสอบสวนสรุปสำนวนเสนออัยการ จึงสามารถสรุปผลการประเมินได้ว่า กรมตำรวจยังดำเนินการไม่ได้บรรลุเป้าหมายตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ตารางที่ 21 แสดงประสิทธิภาพการทําสํานวนคดีของพนักงานสอบสวน โดยแยกเป็น บช.

ปี พ.ศ.2533

หน่วย	เป้าหมาย ตร./ปี	การดำเนินงาน				ผลการประเมิน	
		จำนวน คดี พงส. สั่งฟ้อง	จำนวน คดี พงส. ไม่สั่งฟ้อง	จำนวน คดีอัยการ สั่งฟ้อง	อัยการ สั่งฟ้อง ร้อยละ	บรรลุ	ไม่บรรลุ
ตร. (ทั่วราชอาณาจักร)	เพิ่มประสิทธิภาพ การทําสํานวนคดี ของ พงส. เพื่อ ให้อัตราการสั่ง ฟ้องของพนักงาน อัยการเพิ่มจาก ร้อยละ 96 เป็น ร้อยละ 97 ของ คดีที่ พงส.สั่ง ฟ้อง	38,154	4,484	25,398	66.56		*
บช.น.	"	10,430	536	8,641	82.84		*
บช.ภ.1	"	10,023	1,283	6,900	68.84		*
บช.ภ.2	"	6,531	1,093	3,855	59.06		*
บช.ภ.3	"	4,224	382	1,715	40.06		*
บช.ภ.4	"	6,703	1,048	4,167	62.16		*
บช.ภ.	"	243	30	120	49.38		*

ที่มา : ข้อมูลกรมตำรวจ

จากตารางตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดให้ กรมตำรวจดำเนินการ
ในด้านงานสอบสวน โดยกำหนดเป้าหมายไว้ว่า "เพิ่มประสิทธิภาพการทำสำนวน
คดีของพนักงานสอบสวน เพื่อให้อัตราการสั่งฟ้องของพนักงานอัยการเพิ่มจาก
ร้อยละ 96 เป็นร้อยละ 97 ของคดีที่พนักงานสอบสวนสั่งฟ้อง" สรุปผลการดำเนินการ
ในด้านงานสอบสวนได้ว่า ในภาพรวมทั้งราชอาณาจักรพนักงานสอบสวนสั่งฟ้อง
คดีจำนวน 38,154 คดี และสั่งไม่ฟ้อง จำนวน 4,484 คดี พนักงานอัยการสั่ง
ฟ้องจำนวน 25,398 คดี คิดเป็นอัตราร้อยละ 66.56 ของคดีที่พนักงานสอบสวน
สรุปสำนวนสั่งฟ้องเสนออัยการ จึงสามารถสรุปผลการประเมินได้ว่า กรมตำรวจยัง
ดำเนินการไม่ได้บรรลุเป้าหมายตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ตารางที่ 22 แสดงประสิทธิภาพการทำสำนวนคดีของพนักงานสอบสวน (พงส.) โดยแยกเป็นราย บช.
ปี พ.ศ.2534

หน่วย	เป้าหมาย ตร./ปี	การดำเนินงาน				ผลการประเมิน	
		จำนวน คดี พงส. สั่งฟ้อง	จำนวน คดี พงส. ไม่สั่งฟ้อง	จำนวน คดีอัยการ สั่งฟ้อง (ร้อยละ)	ระหว่าง ดำเนินการ ชั้นพนักงาน อัยการ (ร้อยละ)	บรรลุ	ไม่บรรลุ
ตร. (ทั่วราชอาณาจักร)	เพิ่มประสิทธิภาพ การทำสำนวนคดี ของ พงส. เพื่อ ให้อัตราการสั่ง ฟ้องของพนักงาน อัยการเพิ่มจาก ร้อยละ 96 เป็น ร้อยละ 97 ของ คดีที่ พงส. สั่ง ฟ้อง	28,529	3,811	16,845 (59.04)	4,788 (16.78)		*
บช.น.	"	1,922	136	1,962	306		*
บช.ภ.1	"	11,649	1,796	6,739 (57.85)	2,231 (19.15)		*
บช.ภ.2	"	6,156	754	3,962 (64.35)	507 (8.23)		*
บช.ภ.3	"	2,689	298	2,942 (42.98)	564 (20.97)		*
บช.ภ.4	"	5,808	819	2,942 (50.65)	1,180 (20.31)		*
บช.ก.	"	305	83	84 (27.54)	- -		*

ที่มา : ข้อมูลกรมตำรวจ

จากตารางตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดให้กรมตำรวจดำเนินการในด้านงานสอบสวน โดยกำหนดเป้าหมายไว้ว่า "เพิ่มประสิทธิภาพการทำสำนวนคดีของพนักงานสอบสวน เพื่อให้อัตราการสั่งฟ้องของพนักงานอัยการ เพิ่มจากร้อยละ 96 เป็นร้อยละ 97 ของคดีที่พนักงานสอบสวนสั่งฟ้อง" สรุปผลการดำเนินการในด้านการสอบสวนได้ว่า ในภาพรวมทั้งราชอาณาจักรพนักงานสอบสวนสั่งฟ้องคดีจำนวน 28,529 คดี และสั่งไม่ฟ้อง จำนวน 3,811 คดี พนักงานอัยการสั่งฟ้องจำนวน 16,845 คดี คิดเป็นอัตราร้อยละ 59.04 ของคดีที่พนักงานสอบสวนสรุปสำนวนสั่งฟ้องเสนออัยการ จึงสามารถสรุปผลการประเมินได้ว่า กรมตำรวจยังดำเนินการไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ตารางที่ 23 แสดงประสิทธิภาพการทำสำนวนคดีของพนักงานสอบสวน โดยแยกเป็น บข.ระหว่างปี 2531 -2534

ปี พ.ศ.	หน่วย	เป้าหมาย ตร./ปี	การดำเนินงาน				ผลการประเมิน	
			จำนวน คดี พงส. สั่งฟ้อง	จำนวน คดี พงส. ไม่สั่งฟ้อง	จำนวน คดีอัยการ สั่งฟ้อง	อัยการ สั่งฟ้อง ร้อยละ	บรรลุ	ไม่บรรลุ
	ตร. (ท้วราช- อาณาจักร)	เพิ่มประสิทธิภาพ การทำสำนวนคดี ของ พงส. เพื่อ ให้อัตราการสั่ง ฟ้องของพนักงาน อัยการเพิ่มจาก ร้อยละ 96 เป็น ร้อยละ 97 ของ คดีที่ พงส.สั่ง ฟ้อง						
2531	"	"	53,983	7,174	46,327	85.8		*
2532	"	"	39,816	4,911	28,312	71.11		*
2533	"	"	38,154	4,484	25,398	66.56		*
2534	"	"	28,529	3,811	16,845	-		*

ที่มา : ข้อมูลกรมตำรวจ

จากตารางแสดงการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการทำสำนวนคดีของ พนักงานสอบสวนปี 2531, 2532, 2533 และ 2534 ซึ่งอัตราการสั่งฟ้องร้อยละ 85.8, 71.11, 66.56 และ 59.04 ของคดีที่พนักงานสอบสวนสรุปสำนวนเสนอ อัยการตามลำดับ ปรากฏว่าการดำเนินการไม่บรรลุเป้าหมายที่กระทรวงมหาดไทย กำหนดที่ให้เพิ่มประสิทธิภาพการทำสำนวนคดีของพนักงานสอบสวน เพื่อให้อัตราการสั่งฟ้องพนักงานสอบสวนเพิ่มจากร้อยละ 96 เป็นร้อยละ 97 ของคดีที่พนักงานสอบสวนสั่งฟ้อง และจากตารางแสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพการทำสำนวนคดีของ พนักงานสอบสวนลดลงตามลำดับ ซึ่งเป็นปัญหาที่กรมตำรวจจะต้องรีบดำเนินการ แก้ไขและพัฒนาการสอบสวนให้เกิดประสิทธิภาพโดยเร่งด่วนต่อไป

สำหรับแผนกรมตำรวจแม่บท ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2535-2539) และแผนกรมตำรวจแม่บท ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 25410-2544) ไม่ได้กำหนดเป้าหมายการสอบสวนไว้ในแผนกรมตำรวจแม่บทดังกล่าว ทั้งนี้เนื่องจากกรมตำรวจได้พิจารณาเป้าหมายที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดให้เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานคดีของพนักงานสอบสวน เพื่อให้อัตราการสั่งฟ้องของพนักงานอัยการเพิ่มจากร้อยละ 96 เป็นร้อยละ 97 ของคดีที่พนักงานสอบสวนสั่งฟ้องนั้น ยังไม่สอดคล้องกับสภาวะการณ์และสภาพข้อเท็จจริง ตลอดจนเป้าหมายที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดเป็นที่น่าสงสัยว่าตัวเลขที่กำหนดนั้นนำข้อมูลมาจากส่วนราชการใด เพราะในกรมตำรวจเองข้อมูลในด้านนี้เพิ่งจะรวบรวมและประมวลได้เป็นครั้งแรก จึงควรมีการพิจารณาเป้าหมายในส่วนนี้กันใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลสภาวะการณ์และสภาพข้อเท็จจริงในปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ตามในการประเมินผลการปฏิบัติการสอบสวนคดีอาญาทางกรมตำรวจได้ดำเนินมาตรการควบคุม ตรวจสอบ และเร่งรัดการสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาที่กรมตำรวจกำหนดตามคำสั่งกรมตำรวจ ที่ 960/2537 ลงวันที่ 10 สิงหาคม 2537 ดังนี้

1. คดีที่ไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด

1.1 คดีอาญาทั่วไป ให้พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนมีกำหนด 3 เดือน นับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ

1.2 คดีอุกฉกรรจ์ ให้พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวน มีกำหนด 1 ปี นับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ

2. คดีที่รู้ตัวผู้กระทำความผิด แต่เรียกหรือจับกุมตัวยังไม่ได้

2.1 คดีอาญาทั่วไป ให้พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด 2 เดือน นับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ

2.2 คดีอุกฉกรรจ์ ให้พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด 3 เดือน นับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์ หรือคำกล่าวโทษ

การวัดผลประสิทธิภาพการดำเนินงานการสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวนสามารถกระทำได้โดยการตรวจสอบ และเร่งรัดสำนวนการสอบสวนคดีให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดระยะเวลาที่กรมตำรวจกำหนด ทั้งนี้ตัวชี้วัดประสิทธิภาพอยู่ที่สำนวนคดีที่ยังไม่เสร็จภายในกำหนด หรือจำนวนคดีค้าง ถ้าหากมีคดีค้างจำนวนมากก็แสดงถึงความรู้ประสิทธิภาพของการทำสำนวนคดี และยังมีคดีค้างเป็นระยะเวลานาน ๆ มากเท่าใด ก็ยิ่งแสดงความด้อยประสิทธิภาพของพนักงานสอบสวนและผู้บังคับบัญชาที่ไม่เอาใจใส่เร่งรัดควบคุมสำนวนคดีให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด

ซึ่งจะขอนำเสนอผลการสอบสวนคดีอาญาของหน่วยงานในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาลที่รับผิดชอบพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีสถิติการเกิดคดีอาญามากที่สุดทั่วประเทศ เฉพาะคดีอาญาอุกฉกรรจ์ และคดีอาญาทั่วไป ดังนี้

ตารางที่ 24 แสดงประสิทธิภาพการทำสำนวนคดียังไม่เสร็จของพนักงานสอบสวนกองบัญชาการตำรวจนครบาล โดยแยกเป็นรายกองบังคับการ คดีอาญาอุกฉกรรจ์

หน่วย	สอบสวนยังไม่เสร็จ			รวม
	2538	2539	2540	
บช.น.	2	101	598	701
บก.น.1	-	2	58	60
บก.น.2	-	45	138	183
บก.น.3	-	1	13	14
บก.น.4	-	15	88	103
บก.น.5	1	20	61	82
บก.น.6	-	2	34	36
บก.น.7	1	11	93	105
บก.น.8	-	3	61	64
บก.น.9	-	2	52	54

ที่มา : ข้อมูลกองบัญชาการตำรวจนครบาล

จากตารางแสดงว่าการสอบสวนคดีอุกฉกรรจ์ของกองบัญชาการตำรวจนครบาลล่าช้าไม่แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาที่กรมตำรวจกำหนดตามคำสั่งที่ 960/2537 ลงวันที่ 10 สิงหาคม 2537 คือ ปี พ.ศ.2538 สำนวนค้าง 2 คดี ปี 2539 สำนวนค้าง 101 คดี และปี 2540 สำนวนค้าง 598 คดี รวมทั้งสิ้น 701 คดี แสดงว่าการสอบสวนขาดประสิทธิภาพ

ตารางที่ 25 แสดงประสิทธิภาพการดำเนินงานคดียังไม่เสร็จของพนักงานสอบสวน กองบัญชาการตำรวจนครบาล โดยแยกเป็นรายกองบังคับการ คดีอาญาทั่วไป

หน่วย	สอบสวนยังไม่เสร็จ			รวม
	2538	2539	2540	
บช.น.	37	681	11,396	12,114
บก.น.1	6	23	948	977
บก.น.2	16	227	2,705	2,948
บก.น.3	-	1	849	849
บก.น.4	1	252	1,231	1,484
บก.น.5	11	95	1,502	1,608
บก.น.6	2	25	656	683
บก.น.7	1	41	1,112	1,154
บก.น.8	-	6	921	927
บก.น.9	-	12	1,472	1,484

ที่มา : ข้อมูลกองบัญชาการตำรวจนครบาล

จากตารางแสดงว่าการสอบสวนคดีอาญาทั่วไปของกองบัญชาการตำรวจนครบาลล่าช้าไม่แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาที่กรมตำรวจกำหนดตามคำสั่งกรมตำรวจที่ 960/2537 ลงวันที่ 10 สิงหาคม 2537 คือ ปี พ.ศ.2538 สำนวนค้าง 37 คดี, ปี 2539 สำนวนค้าง 681 คดี และปี 2540 สำนวนค้าง 11,396 คดี รวมสำนวนการสอบสวนยังไม่เสร็จจำนวน 12,114 คดี แสดงว่าการสอบสวนยังขาดประสิทธิภาพทั้งนี้อาจมีสาเหตุหลายประการ ซึ่งจะได้นำเสนอให้ทราบต่อไป

จากตารางดังกล่าวจะเห็นได้ว่ายังมีคดีที่ยังทำการสอบสวนไม่แล้วเสร็จตามที่กรมตำรวจกำหนดเป็นจำนวนมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการสอบสวนยังขาดประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ทราบสาเหตุที่แท้จริง จึงได้ทำการสัมภาษณ์

พลตำรวจตรี ล้วน ปานรศทิพ* รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบควบคุมดูแลการสอบสวนของพนักงานสอบสวนตำรวจนครบาล ซึ่งมีความตั้งใจในการกวาดล้างและเร่งรัดการทำสำนวนคดีให้แล้วเสร็จภายในกำหนด และมีความคืบหน้าน้อยที่สุดถึงสาเหตุของการทำสำนวนคดีของพนักงานสอบสวนล่าช้า เนื่องจาก

1. ความยุ่งยากของกระบวนการสอบสวน ด้านกฎหมาย ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับ มีอยู่มากมาย พนักงานสอบสวนมีโอกาสผิดพลาดและถูกตำหนิจากผู้บังคับบัญชา และบางครั้งอาจถูกดำเนินคดีอาญาและทางวินัย ได้ง่าย เช่น ขาดผลัดฟ้อง ขาดฝากขัง ฯลฯ

2. ความรับผิดชอบอันยาวนานของสำนวนการสอบสวน เริ่มตั้งแต่รับคำร้องทุกข์ หรือคำกล่าวโทษ สืบสวน สอบสวน รวบรวมพยานหลักฐาน แม้แต่ส่งสำนวนให้อัยการแล้ว ก็ยังต้องรับผิดชอบติดตามพยานภายในอายุความอีกด้วย

3. ความเจริญก้าวหน้าของพนักงานสอบสวนมีน้อย แม้แต่ในปัจจุบันจะมีตำแหน่งสารวัตรสอบสวนขึ้นใหม่ก็ตาม แต่โอกาสเลื่อนตำแหน่งเจริญเติบโตในสายงานมีน้อยกว่าสายงานอื่น

4. ปริมาณงานของคดีเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในปัจจุบันมีกฎหมายความผิดที่มีโทษทางอาญาเพิ่มหลายฉบับ ทำให้มีการกระทำความผิดเพิ่ม พนักงานสอบสวนต้องทำการสอบสวนเพิ่มมากขึ้นเป็นเงาตามตัว กองอัตรากำลัง กรมตำรวจสำนักงานกำลังพล ได้กำหนดเกณฑ์เฉลี่ยสำนวนการสอบสวน 70 สำนวน/คน/ปี แต่ในความเป็นจริงพนักงานสอบสวนรับผิดชอบสำนวนคดีประมาณ 30-50 สำนวน/คน/เดือน เฉลี่ยแล้วประมาณปีละ 360 สำนวนคดี

5. จำนวนพนักงานสอบสวนมีน้อย ต้องรับผิดชอบสำนวนคดีมาก เป็นเหตุให้พนักงานสอบสวนหนึ่งงานสอบสวน โดยวิ่งเต้นไปช่วยราชการหน้าที่อื่น หรือติดตามนักการเมืองยิ่งทำให้จำนวนพนักงานสอบสวนที่มีน้อยอยู่แล้วยิ่งน้อยลงไปอีก

6. ระยะเวลาที่รับผิดชอบการสอบสวนมีตลอด 24 ชั่วโมง แม้แต่ออกเวรต้องมาทำสำนวนการสอบสวนที่รับคดีไว้ เนื่องจากสำนวนคดีมีระยะเวลาให้

---

* สัมภาษณ์พลตำรวจตรี ล้วน ปานรศทิพ รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2540

แล้วเสร็จ หากสำนวนล่าช้าหรือสำนวนค้างก็จะมีผลทำให้พนักงานสอบสวนไม่มีเวลาพักผ่อนเหมือนสายงานอื่น ๆ

7. เมื่อทำงานสอบสวนนาน ๆ หลายปี จะเกิดความเบื่อหน่ายพยายามหนีไปอยู่สายงานอื่น ระหว่างที่ยังย้ายไม่ได้ก็ทำงานอย่างหมดกำลังใจ ทำให้คุณภาพของงานสอบสวนไม่เกิดประสิทธิภาพ ประชาชนจะไม่ได้รับความเป็นธรรมเท่าที่ควร

8. ปัญหาจากตัวพนักงานสอบสวนเอง เกือบครึ่งขาดความรับผิดชอบ หรือไม่มีความรู้ในงานด้านการสอบสวน หรือขาดคุณธรรม และความยุติธรรม

9. ช่องว่างของระบบการแต่งตั้งที่ยืดการดำรงตำแหน่งเป็นสำคัญ เช่น ดำรงตำแหน่งรองสารวัตรสอบสวน แต่หนีไปช่วยราชการด้านอื่นเวลาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสารวัตรสอบสวนก็จะได้รับการแต่งตั้งทั้ง ๆ ที่ไม่เคยทำงานด้านการสอบสวนมาก่อนเลย

จากสภาพปัญหาดังกล่าวทำให้การทำสำนวนการสอบสวนล่าช้า การสอบสวนไม่ได้ผล ขาดคุณภาพ ขาดประสิทธิภาพและขาดความยุติธรรมอันจะมีผลทำให้ประชาชนขาดความเลื่อมใสศรัทธาต่อกระบวนการยุติธรรม จะเกิดระบบการแก้แค้นกันเอง ในลักษณะตาต่อตาฟันต่อฟัน หรือที่เรียกว่าระบบศาลเตี้ย ซึ่งจะเน้นให้เห็นถึงความล้มเหลวของกระบวนการยุติธรรมอย่างสิ้นเชิง ทั้งนี้สาเหตุสำคัญมาจากการรวมศูนย์อำนาจของกรมตำรวจ และการมีสายการบังคับบัญชาที่ยาวขั้นตอนของกระบวนการสอบสวนมีมาก ควรที่จะต้องมียุติขั้นตอนต่าง ๆ ให้น้อยลง ให้เสร็จสิ้นในระดับสถานีตำรวจแล้วส่งอัยการได้เลยไม่ต้องผ่านกองบังคับการ กองบัญชาการหรือกรมตำรวจ แต่กรมตำรวจต้องพิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้งหัวหน้าสถานีตำรวจที่มีความรู้ความสามารถ มีความรับผิดชอบ มีคุณธรรม จริยธรรม และความซื่อสัตย์ สุจริต เพื่อป้องกันมิให้มีการแสวงอำนาจหรือผลประโยชน์อันมิชอบจากประชาชน ซึ่งจะทำให้ความยุติธรรมเสียไป เพราะจะไม่มีที่การคานอำนาจหรือถ่วงดุลหัวหน้าสถานีตำรวจ จึงต้องพิจารณาคัดเลือกหัวหน้าสถานีตำรวจเป็นพิเศษ

4. การวิเคราะห์และประเมินผลประสิทธิภาพการบริการประชาชน

สำหรับการวิเคราะห์และประเมินผลงานการบริการประชาชนของเจ้าหน้าที่ตำรวจภายหลังที่กรมตำรวจได้มีการปรับโครงสร้างใหม่ ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ 22)พ.ศ. 2536

ปรากฏว่ามีการวิเคราะห์และประเมินผลการบริการประชาชนของเจ้าหน้าที่ตำรวจของส่วนราชการและส่วนบุคคลหลายราย ซึ่งจะขอนำมากล่าวเพียง 4 ราย ดังนี้

4.1 สถาบันตำรวจราชานุกาภ กระทรวงมหาดไทย และกองวิจัยและพัฒนา สำนักงานแผนงานและงบประมาณ กรมตำรวจ ได้ทำการประเมินผลการบริการประชุมชนบนสถานีตำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มารับบริการบนสถานีตำรวจต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ตลอดจนศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรที่มารับบริการบนสถานีตำรวจในเขต บข.น. และ ภาค 1-9 จำนวน 769 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บนสถานีตำรวจ ลักษณะการมารับบริการและความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สามารถสรุปผลได้ดังนี้¹

ประชาชนมีความพึงพอใจปานกลางต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ อีกทั้งมีความพึงพอใจปานกลางถึงพึงพอใจมาก ต่อสถานที่และสาธารณูปโภค การบริการของเจ้าหน้าที่ และเจ้าหน้าที่ผู้ใช้บริการซึ่งประชาชนส่วนมากมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ อาจเนื่องมาจากประชาชนที่มารับบริการบนสถานีตำรวจ ส่วนใหญ่มาติดต่อด้านแจ้ง เอกสารหาย ซึ่งเป็นการบริการที่ใช้เวลานานนักและระยะเวลาที่ประชาชนมาติดต่อเป็นช่วงเวลาที่ประชาชนผู้อื่นมาติดต่อสถานีตำรวจน้อยประมาณ 0-5 คน อาจเป็นเหตุผลที่ทำให้ประชาชนคิดว่าการบริการส่วนใหญ่ดี ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ บียะ สุขประเสริฐ "ทัศนคติของประชาชนต่อประสิทธิภาพของตำรวจระดับสถานีตำรวจในการให้บริการประชาชน" ประชาชนมีความพึงพอใจการบริการของตำรวจอยู่ในระดับปานกลาง แต่ที่มีบางปัจจัยที่พบว่า มีผลต่อการบริการ เช่น ระดับการศึกษา จากการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างการศึกษาระดับอนุปริญญา มีความพึงพอใจต่อสถานที่และสาธารณูปโภคมากกว่ากลุ่มตัวอย่างการศึกษา การศึกษาระดับประถม มัธยม และ ปริญญาขึ้นไป ดังเช่นที่

---

¹ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. "การประเมินผลงานการบริการประชาชนบนสถานีตำรวจ: เอกสารวิจัย สถาบันตำรวจราชานุกาภ กระทรวงมหาดไทย และกองวินัยและพัฒนา สำนักงานแผนงานและงบประมาณ กรมตำรวจ 2538, หน้า 72-77.

กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้ที่มารับบริการจะใช้บริการด้านแจ้ง เอกสารหาย เป็นส่วนใหญ่น้อย ใช้ระยะเวลาไม่มากนัก

ความยากในการหาสถานีตำรวจ สถานีเจอตรรถบข.น.ประชาชนมีความพึงพอใจน้อยที่สุด จากสภาพความเป็นจริง บข.น.เป็นแหล่งที่อยู่ย่านใจกลางเมือง แหล่งที่ตั้งของสถานีตำรวจ อาจจะคับแคบ และอยู่ในเขตชุมชน ซึ่งมีผลต่อการขยายสถานที่ตั้ง

ที่นั่งของผู้มาติดต่อ และน้ำดื่ม บข.น. ประชาชนมีความพึงพอใจน้อยที่สุด อาจเนื่องมาจาก สภาพสถานที่คับแคบ เป็นเหตุให้มีผลต่อการจัดที่นั่งของผู้มาติดต่อ และจัดบริการน้ำดื่ม เช่นเดียวกัน

การพูดจาของเจ้าหน้าที่ ประชาชนภาค 3 จะมีความพึงพอใจน้อยที่สุด อาจเนื่องมาจากสภาพวัฒนธรรมทางท้องถิ่นที่แตกต่างกันซึ่งมีผลต่อการแสดงออก

สรุปผลการประเมินผลการบริการประชาชนบนสถานีตำรวจของเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ทั้งในเขตตำรวจนครบาลและภูธรภาค 1-9 ปรากฏว่าประชาชนผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจปานกลางต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ให้บริการ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าก่อนปรับโครงสร้างและหลังปรับโครงสร้าง ประชาชนมีความพึงพอใจปานกลางต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเหมือนกัน เท่าที่ว่าการปรับโครงสร้างของกรมตำรวจไม่บรรลุเป้าหมายในด้านการบริการประชาชนเท่าที่ควร

4.2 พ.ต.อ.ปิติพงษ์ แก่นสารและคณะ² ได้ดำเนินการสำรวจทัศนคติของประชาชนและเจ้าหน้าที่ตำรวจ เกี่ยวกับการให้บริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับสถานีตำรวจ ตามโครงสร้างใหม่ของกรมตำรวจ ศึกษาเฉพาะสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

จากสมมติฐานที่ตั้งไว้ในการวิจัย "ประชาชนผู้ใช้บริการ และเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ให้บริการ มีทัศนคติที่ดีต่อการให้บริการประชาชนตามโครงสร้างใหม่ของกรม

²ปิติพงษ์ แก่นสาร, พ.ต.อ.และคณะ. "ทัศนคติของประชาชนและเจ้าหน้าที่ตำรวจ: การให้บริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจตามโครงสร้างใหม่ของกรมตำรวจ ศึกษาเฉพาะสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี" เอกสารวิจัยสาขาทรัพยากรมนุษย์ คณะประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2537.

ตำรวจ ของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี"

ผลของการวิจัย ปรากฏว่า

1. ทักษะคติของประชาชนผู้ใช้บริการ สรุปผลได้แน่ชัดว่าประชาชนผู้ใช้บริการบนสถานีตำรวจ และนอกสถานีตำรวจภายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ไม่พึงพอใจต่อการบริการที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ให้บริการ แสดงให้เห็นว่าประชาชนเห็นว่าบริการที่ได้รับเป็นบริการที่ไม่ดี

2. ทักษะคติของตำรวจผู้ให้บริการ สรุปผลได้ในทางตรงข้ามกับทักษะคติของประชาชนผู้ใช้บริการ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ให้บริการมีทักษะคติที่ดี แสดงให้เห็นว่าผู้ให้บริการนั้น มีความคิดว่าตนเองได้ทำในสิ่งที่ดีและเหมาะสมงานบริการแล้ว

จึงสรุปการพิสูจน์สมมติฐานได้ว่า การตั้งสมมติฐานเป็นไปตามสมมติฐานในส่วนของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ให้บริการ และไม่เป็นไปตามสมมติฐานในส่วนของประชาชนผู้ใช้บริการ กล่าวคือในภาพรวมปรากฏว่าประชาชนยังไม่พึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในด้านการบริการ แม้ว่ากรมตำรวจจะปรับโครงสร้างใหม่เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานให้ดีขึ้นก็ตาม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าก่อนปรับโครงสร้างประชาชนไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงานบริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างไร หลังการปรับโครงสร้างประชาชนก็ยังคงไม่พึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเหมือนเดิม แสดงถึงว่าเจ้าหน้าที่ขาดประสิทธิภาพ

4.3 พ.ต.อ.ชัยชนะ วิบูลย์พันธุ์³ ได้ทำการวิจัยและประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงสร้างใหม่ของกรมตำรวจ โดยเฉพาะงานด้านบริการประชาชนว่าเป็นผลดีหรือบรรลุเป้าหมายหรือไม่ประการใด โดยได้ทำการศึกษาวิจัยเพื่อทราบทักษะคติของประชาชนผู้ใช้บริการ ต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับสถานีตำรวจ เพื่อทราบถึงความคิดเห็น ความพึงพอใจของประชาชน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ ให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป และ

³ชัยชนะ วิบูลย์พันธุ์, พ.ต.อ. "ทักษะคติของประชาชนต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจตามโครงสร้างใหม่ของกรมตำรวจ ศึกษาเฉพาะกรณี สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี". เอกสารวิจัยวิทยาลัยการทัพบก, 2538, หน้า 123-127.

บรรลุเป้าหมายตามโครงสร้างใหม่ของกรมตำรวจ เนื่องจากผู้วิจัยมีระยะเวลาในการศึกษาวิจัยจำกัดไม่สามารถประเมินผลได้ครบทุกสถานีตำรวจ จึงได้เลือกศึกษาวิจัยการบริการประชาชนของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี แต่เพียงแห่งเดียว ทั้งนี้ เพราะสถานีตำรวจดังกล่าว เป็นสถานีตำรวจสังกัดในส่วนภูมิภาค แต่มีสถานที่ตั้งอยู่ในเขตปริมณฑลใกล้กับกรุงเทพมหานคร ซึ่งสามารถจะใช้เป็นตัวแทนได้ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ในการศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของตำรวจผู้ให้บริการกับประชาชน ผู้ใช้บริการที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ให้บริการ ได้จัดทำแบบสอบถามเพื่อวัดทัศนคติเปรียบเทียบมุมมองและความคิดเห็นของบุคคลที่ต่างสถานะ เพื่อนำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนาว่าความเห็นของผู้ให้บริการ และทัศนคติของผู้ใช้บริการแตกต่างกันหรือไม่ แตกต่างกันแค่ไหน แตกต่างเพียงใด และจะมีผลกระทบต่อการใช้บริการหรือไม่ ปรากฏจากผลการสอบถามดังนี้

1. เปรียบเทียบความเห็นในเรื่องขั้นตอนการบริการ
2. เปรียบเทียบความเห็นในเรื่องการตรงต่อเวลาของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ให้บริการ
3. เปรียบเทียบความรวดเร็วในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ให้บริการ
4. เปรียบเทียบความเห็นในเรื่องความรวดเร็วในการคืนของกลาง
5. เปรียบเทียบความเห็นในเรื่องการประกันตัวผู้ต้องหา
6. เปรียบเทียบความเห็นเกี่ยวกับเรื่องความสะดวกในการเยี่ยมผู้ต้องหาในเวลาและนอกเวลาที่กำหนด
7. เปรียบเทียบความเห็นในเรื่องความยากง่ายในการรับของกลางคืน
8. เปรียบเทียบความเห็นในเรื่องของการพบทนายของผู้ต้องหาที่ใช้บริการ
9. เปรียบเทียบความเห็นในเรื่องความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ให้บริการ

จากการตอบคำถามในแบบสอบถามในเรื่องที่ปรากฏข้างต้น ปรากฏว่าความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ให้บริการกับทัศนคติของประชาชนผู้ใช้บริการแตกต่างกันในลักษณะตรงกันข้าม โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ให้บริการมีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ให้บริการแก่ประชาชนที่มาติดต่อและใช้บริการ ได้ปฏิบัติหน้าที่ใน

เรื่องที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี แต่ประชาชนผู้ใช้บริการมีความเห็นว่าการบริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ให้บริการในเรื่องดังกล่าวข้างต้นยังไม่ดี และไม่พึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ให้บริการ

มีเพียงคำถามเดียวจากแบบสอบถามที่ตำรวจผู้ให้บริการ และประชาชนผู้ใช้บริการมีความเห็นตรงกันคือ ความเห็นในเรื่องการแต่งเครื่องแบบของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ให้บริการโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ให้บริการเห็นว่า การแต่งเครื่องแบบของตำรวจผู้ให้บริการดีมากประชาชนผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจมาก

สรุปการประเมินผลการให้บริการประชาชนของเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมปรากฏว่าประชาชนยังไม่พึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ แม้ว่ากรมตำรวจจะปรับโครงสร้างเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานให้ดีขึ้นก็ตาม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าก่อนปรับโครงสร้างและหลังปรับโครงสร้าง ประชาชนก็ยังคงไม่พอใจต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเช่นเดิม โดยภาพรวม ประชาชนทั่วไปยังมองตำรวจในทางลบ โดยเฉพาะภาพพจน์ที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน ประชาชนส่วนใหญ่อยากเห็นตำรวจในอุดมคติซึ่งเต็มไปด้วยคุณธรรมและจริยธรรม ช่วยบำบัดทุกข์บำรุงสุข เป็นที่พึ่งของประชาชน มีความยุติธรรม เสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ใช้อำนาจหน้าที่ในทางผิด ๆ เช่น แสวงหาผลประโยชน์ ไม่รีดไถ ไม่รับสินบน ไม่ข่มขู่ข่มเหงรังแกประชาชน ไม่ใช้ระบบข้อมูลผู้ต้องหาในการสอบสวน ไม่อยู่ใต้อาณัตินัยการเมือง นายทุน และผู้มีอิทธิพล ไม่เข้าข้างผู้กระทำผิด หรือกระทำผิดเสียเอง มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ออกตรวจพื้นที่ให้มากกว่าเดิม เพื่อป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และอยากให้มีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการจราจร

4.4 กรมตำรวจได้ทำการประเมินผลการปฏิบัติงานของหัวหน้าสถานีตำรวจและเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยขอความร่วมมือจากประชาชนในการช่วยกันตรวจสอบการทำงาน of สถานีตำรวจต่าง ๆ ทั่วประเทศ และได้แถลงผลการประเมินดังนี้

เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2541 พล.ต.ต.ไพรัช พงษ์เจริญ ผบก.สารนิเทศ เปิดเผยถึงการปรับปรุงสถานีตำรวจว่า ตามที่ พล.ต.อ.ประชาพรหมนอก อ.ตร. ได้ขอความร่วมมือจากประชาชนในการช่วยกันตรวจสอบการทำงาน of สถานีตำรวจต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อเป็นการประเมินผลการปฏิบัติงาน of หัวหน้าสถานีตำรวจนั้น ในเบื้องต้นประชาชนได้ส่งข้อมูลข่าวสารมายังตู้ ป.ณ.

1234 กรมตำรวจ ระหว่าง 15 กุมภาพันธ์ - 11 มีนาคม 2541 รวม 25 วัน ส่วนใหญ่ต้องการให้ปรับปรุงแก้ไขสถานีตำรวจต่าง ๆ รวม 57 แห่ง แบ่งเป็น สถานีตำรวจในกองบัญชาการตำรวจนครบาล 16 แห่ง และตำรวจภาค 1-9 รวม 41 แห่ง ดังนี้

1. สถานีตำรวจในสังกัดนครบาลทั้ง 16 แห่ง ได้แก่ สน.ห้วยขวาง ดินแดง นางเลิ้ง ชนະสงคราม ทุ่งสองห้อง ฉลองกรุง มีนบุรี บางชัน คลองตัน ทองหล่อ ทุ่งมหาเมฆ ปทุมวัน ยานนาวา บางขุนนนท์ ราษฎร์บูรณะ และ สน. บางขุนเทียน

2. สถานีตำรวจภาค 1 จำนวน 10 แห่ง ได้แก่ สภ.ต.ปากคลองรังสิต สภ.ต.คูคต จ.ปทุมธานี สภ.อ.บางพลี สภ.ต.คลองด่าน สภ.อ.พระสมุทรเจดีย์ จ.สมุทรปราการ สภ.ต.เมือง สภ.อ.โคกสำโรง สภ.อ.หนองม่วง จ.ลพบุรี สภ.อ.พระนครศรีอยุธยา และ สภ.ต.สีบัวทอง จ.อ่างทอง

3. สถานีตำรวจภาค 2 จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ สภ.อ.ท่าตะเกียบ จ.ฉะเชิงเทรา สภ.อ.เมือง สภ.อ.พนัสนิคม สภ.อ.พานทอง จ.ชลบุรี สภ.อ.เมือง จ.จันทบุรี และ สภ.กิ่ง อ.เกาะกูด จ.ตราด

4. สถานีตำรวจภาค 3 จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ สภ.อ.บัวใหญ่ สภ.อ.หนองบุญนาค จ.นครราชสีมา สภ.อ.น้ำยืน จ.อุบลราชธานี และ สภ.ต.ห้วยยาว จ.ชัยภูมิ

5. สถานีตำรวจภาค 4 จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ สภ.อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด สภ.อ.เมืองมหาสารคาม สภ.อ.ภูกระดึง สภ.กิ่ง อ.หนองหิน จ.เลย และ สภ.อ.ธาตุพนม จ.นครพนม

6. สถานีตำรวจภาค 5 จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ สภ.อ.เมืองเชียงใหม่ สภ.อ.เมือง สภ.อ.แม่ทะ สภ.ต.บ้านเอื้อม จ.ลำปาง สภ.อ.เมือง สภ.อ.ป่าซาง จ.ลำพูน

7. สถานีตำรวจภาค 6 จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ สภ.อ.แม่ระมาด จ.ตาก

8. สถานีตำรวจภาค 7 จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ สภ.อ.สังขละบุรี สภ.ต.รางหวาย สภ.ต.หนองรี จ.กาญจนบุรี สภ.อ.เมือง สภ.อ.บางปلام้า จ.สุพรรณบุรี และ สภ.อ.เมืองสมุทรสงคราม

9. สถานีตำรวจภาค 8 จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ สภ.อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร และ สภ.อ.นาสาร จ.สุราษฎร์ธานี

10. สถานีตำรวจภาค 9 จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ สภ.อ.หาดใหญ่ และ สภ.ต.ทุ่งตำเสา จ.สงขลา

สำหรับประเด็น "ความต้องการและความคาดหวัง" ประชาชนต้องการให้สถานีตำรวจต่าง ๆ ทั้ง 57 แห่งปรับปรุงแก้ไขมี 2 ส่วน คือ

1. อยากให้มีการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรม การปฏิบัติหน้าที่ของราชการตำรวจบางนายให้เป็นมิตรกับประชาชนให้มากขึ้น และไม่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดกฎหมายในรูปแบบต่าง ๆ

2. อยากให้สถานีตำรวจปรับปรุงการให้บริการบนสถานีตำรวจให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งการสอบสวนที่เป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ

ผลการประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานีตำรวจต่าง ๆ ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านบริการประชาชน ยังขาดประสิทธิภาพควรที่จะได้มีการปรับปรุงแก้ไขทุกสถานีตำรวจไม่ใช่ว่าเฉพาะ 57 แห่ง ตามที่กล่าวมาแล้ว ทั้งนี้เพราะแห่งอื่น ๆ ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ อาจไม่แจ้งข้อมูลหรือไม่อยากตรวจสอบตำรวจ โดยถือว่าธุระไม่ใช่ก็ได้

จากการประเมินผลประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยการวัดประสิทธิภาพตามแนวทางธุรกิจ ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 อย่าง คือ ต้นทุน คุณภาพ ปริมาณ เวลาและวิธีการในการผลิต ซึ่ง Herbert A Simon ให้พิจารณาว่างานใดจะมีประสิทธิภาพสูงที่สุดนั้น ให้ดูจากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ใส่เข้าไป (input) กับผลิตผล (output) ที่ได้รับออกมา อาจเขียนเป็นสูตร $E = (O - I) + S$ ซึ่งถ้าหากจะพิจารณาถึงการปฏิบัติงานตามแผนงานด้านต่างๆ ของกรมตำรวจ กับการใช้จ่ายงบประมาณของโครงการต่าง ๆ ว่าได้ผลงานคุ้มค่ากับเงินที่ใช้จ่ายไปมากน้อยเพียงใด หรืออาจกล่าวได้ว่าการดำเนินงานบรรลุหรือไม่บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด ในที่นี้จะขอแสดงผลวิเคราะห์และประเมินผลของกองแผนงาน 1 สำนักงานแผนงานและงบประมาณ กรมตำรวจ มาแสดงประกอบกรวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายเงินงบประมาณ ในปี 2540 เน้นบางแผนงานดังนี้

1. แผนด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ใช้งบประมาณ 360,174,100 บาท กรมตำรวจได้กำหนดเป้าหมายไว้ 14 เป้าหมาย ปรากฏผลการดำเนินงานบรรลุผลของเป้าหมาย 4 เป้าหมาย และไม่บรรลุผลของเป้าหมาย 10 เป้าหมาย แสดงให้เห็นว่าใช้จ่ายเงินงบประมาณมากแต่บรรลุผลของเป้าหมายน้อยเพียงร้อยละ 28.57 เท่านั้น แสดงว่าการปฏิบัติงานในด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดขาดประสิทธิภาพ เป็นเหตุให้ยาเสพติดแพร่ระบาดอย่างกว้าง

ขวาง แม้กระทั่งสถานศึกษา

2. แผนด้านการประชาสัมพันธ์ ชุมชน และมวลชนสัมพันธ์
 ใช้งบประมาณ 184,564,300 บาท กรมตำรวจได้กำหนดเป้าหมายไว้ 42 เป้าหมาย ปรากฏผลการดำเนินงานบรรลุผลของเป้าหมาย 21 เป้าหมาย และไม่บรรลุผลของเป้าหมาย 21 เป้าหมาย แสดงให้เห็นว่าใช้จ่ายเงินงบประมาณมาก แต่บรรลุผลของเป้าหมายน้อยเพียงร้อยละ 50 เท่านั้น แสดงว่าการปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์ชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ขาดประสิทธิภาพ และไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนเกิดความขัดแย้งต่อการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจ อาทิเช่น ตำรวจมวลชนสัมพันธ์มีการปฏิบัติกับประชาชนฉันทมิตร แต่เมื่อเข้าไปติดต่อราชการที่สถานีตำรวจอาจได้รับการปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นอีกอย่างหนึ่งเหมือนหน้ามือกับหลังมือ ตลอดจนได้พบเห็นตำรวจตามถนน ใช้จ่ายยวดยาไม่สมควร ไร้ดีใจ จึงทำให้มองตำรวจเป็นเสมือนคนกลับกลอก และต่อต้านตำรวจ

3. แผนด้านการจราจร ใช้งบประมาณ 169,060,300 บาท
 กรมตำรวจได้กำหนดเป้าหมายไว้ 18 เป้าหมาย ปรากฏผลการดำเนินงานบรรลุผลของเป้าหมาย 8 เป้าหมาย และไม่บรรลุผลของเป้าหมาย 10 เป้าหมาย แสดงให้เห็นว่ากรมตำรวจได้ทุ่มงบประมาณไปในการแก้ปัญหาจราจรมาก แต่บรรลุผลของเป้าหมายน้อยเพียงร้อยละ 44.44 เท่านั้น ทำให้สภาพจราจรยังติดขัดอยู่ทุกวันนี้ แสดงว่าการปฏิบัติงานด้านการจราจรขาดประสิทธิภาพ นอกจากนี้ตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานจราจรบางนายก็เป็นต้นเหตุที่ทำให้ประชาชนไม่ปฏิบัติตามกฏจราจร มีการให้อิสสิทธิ์กับพรรคพวก หรือละเว้นไม่จับกุมผู้กระทำผิดกฎหมายจราจร

4. แผนด้านการรักษาความมั่นคงภายใน ใช้งบประมาณ 6,177,862,000 บาท กรมตำรวจได้กำหนดเป้าหมายไว้ 40 เป้าหมาย ปรากฏผลการดำเนินงานบรรลุผลของเป้าหมาย 13 เป้าหมาย และไม่บรรลุผลของเป้าหมาย 23 เป้าหมาย ส่วนอีก 4 เป้าหมายเป็นเป้าหมายเชิงคุณภาพ แสดงให้เห็นว่ากรมตำรวจใช้จ่ายเงินงบประมาณในการรักษาความมั่นคงภายในมาก แต่บรรลุผลของเป้าหมายน้อยเพียงร้อยละ 36.11 เท่านั้น แสดงว่าการปฏิบัติงานด้านการรักษาความมั่นคงภายในขาดประสิทธิภาพ ดังจะเห็นได้ว่าขณะนี้มีคนหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะชาวพม่า มีจำนวนเกือบถึงล้านคน ซึ่งจะก่อให้เกิดความไม่มั่นคงทั้งทางด้านความมั่นคง เศรษฐกิจและสังคม ทั้งนี้

เนื่องจากการรวมศูนย์อำนาจของกรมตำรวจทำให้การปฏิบัติงานล่าช้า ขาดประสิทธิภาพและสิ้นเปลืองงบประมาณจำนวนมากไม่คุ้มกับผลงานที่ออกมา ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

การเมืองในการปรับโครงสร้างของกรมตำรวจ

กิจการตำรวจนับตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อพ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบันได้รับการปรับปรุงและขยายตัวอย่างไม่หยุดยั้ง จนอาจกล่าวได้ว่างานตำรวจที่มีความสำคัญและมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ทั้งนี้เพราะแม้ว่าตำรวจจะมีหน้าที่หลักในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและรักษาความสงบเรียบร้อย แต่งานตำรวจก็ได้แผ่ขยายเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมหลักที่สำคัญของรัฐแทบทุกด้าน นับตั้งแต่การทหาร การจัดเก็บภาษี การศุลกากร การทะเบียน การรถไฟ การท่าเรือ การทางหลวง การป่าไม้ การสื่อสาร การบิน การศึกษา การท่องเที่ยว การพัฒนาชุมชน การสังคมสงเคราะห์ และแม้แต่กระทั่งการแพทย์และมหรสพ ส่งผลทำให้กรมตำรวจได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ ในด้านลบมาเป็นเวลาช้านาน ทั้งด้านปัญหาที่เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารงาน ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากร ความไม่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน รวมถึงถึงความไม่สามารถในการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน การที่โครงสร้างกรมตำรวจและการบริหารงานในปัจจุบันไม่สนองตอบนโยบายของรัฐบาล และความต้องการของหลายประเภทและไม่เหมือนกับงานของข้าราชการฝ่ายอื่น ๆ มารับผิดชอบ ทั้งเป็นกรมใหญ่มีกำลังพลมาก พื้นที่รับผิดชอบมีมาก และจำนวนประชาชนเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้ระบบงานตำรวจประสบปัญหาใหญ่ ๆ หลายประการ อาทิ เช่น

1. การกำหนดหน้าที่การงานของกรมตำรวจ ยังมีลักษณะไม่ชัดเจนและไม่เหมาะสม ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจถูกใช้ไปปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่มีใช้หน้าที่หลักในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
2. การบริหารงานบุคคลของกรมตำรวจยังไม่ได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสมกับขนาดและปริมาณงาน
3. ระบบข้อมูลข่าวสารของกรมตำรวจยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

4. การให้บริการประชาชนยังไม่ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ เนื่องจากความไม่เหมาะสมในการจัดองค์การความสับสนในระเบียบและขั้นตอนในการปฏิบัติงาน รวมถึงถึงความประพฤตินทางที่เสื่อมเสียของข้าราชการตำรวจบางส่วน

5. ปัญหาการขาดความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานจากประชาชน

6. ปัญหาการจัดองค์การในระดับกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ที่ขัดต่อเอกภาพในการให้จังหวัดเป็นศูนย์กลางของการบริหารราชการส่วนภูมิภาค

7. ปัญหาทางด้านค่าตอบแทน และสวัสดิการตำรวจอยู่ในระดับต่ำเกินไป โดยเฉพาะข้าราชการตำรวจชั้นผู้น้อยและการพิจารณาค่าตอบแทนไม่เป็นไปตามระบบคุณธรรม

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงได้มีผู้เสนอให้ปรับโครงสร้างกรมตำรวจเสียใหม่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการเสนอการปรับปรุงโดยฝ่ายการเมือง โดยเฉพาะกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของกรมตำรวจ แต่การปรับโครงสร้างของกรมตำรวจในอดีตที่ผ่านมา ๗ มาหลายครั้งหลายหน เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ในทางตรงข้ามกลับดูเหมือนจะเป็นการสร้างปัญหาให้มากยิ่งขึ้นเพราะการปรับปรุงแต่ละครั้งได้มุ่งไปที่การขยายจำนวนหน่วยงานและตำแหน่งหน้าที่ โดยมิได้มีการพิจารณาถึงความเหมาะสมอย่างเพียงพอ ซึ่งจะส่งผลให้กรมตำรวจประสบปัญหาในแง่การจัดวางระบบบริหาร ปัญหาด้านบุคลากร และความพร้อมในการปฏิบัติงานให้สมกับเจตนารมณ์ที่ได้มีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นใหม่ การจะปรับโครงสร้างกรมตำรวจ รัฐบาลและกระทรวงมหาดไทยควรมีการไตร่ตรองให้รอบคอบว่าจำเป็นหรือไม่เพียงใด ในเมื่อกรมตำรวจในปัจจุบันก็มีโครงสร้างที่พิการไม่เป็นสัดส่วนมากอยู่แล้ว จำเป็นหรือไม่ที่จะมีการผลักดันให้กรมตำรวจมีความเจริญเติบโตขึ้นไปอีกในขณะเดียวกันส่วนของกรมตำรวจเองมีความพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงนี้เพียงใด อย่าคาดหวังว่าเมื่อปรับโครงสร้างแล้ว จะทำให้การปฏิบัติงานของตำรวจเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะหากการบริหารงานกรมตำรวจยังเป็นแบบรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลางแล้วก็ยากที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และรักษาความสงบเรียบร้อย

การปรับปรุงโครงสร้างของกรมตำรวจนั้น ควรมี 2 แนวความคิด แนวทางที่หนึ่งควรที่กรมตำรวจจะเป็นผู้ริเริ่มและดำเนินการปรับปรุงเสียเอง ไม่ขอให้รัฐบาลหรือกระทรวงมหาดไทย ที่เป็นฝ่ายการเมือง เข้ามาดำเนินการปรับปรุงให้ ทั้งนี้เพราะกรมตำรวจเป็นผู้รู้สภาพปัญหาของตนเองเป็นอย่างดี การปรับปรุงจึง

ตรงกับวัตถุประสงค์ของคนที่จะใช้งาน แต่เท่าที่ผ่านมากกรมตำรวจเคยเสนอปรับโครงสร้างของกรมตำรวจมาหลายครั้ง แต่ก็ไม่ได้รับการสนับสนุนจากต้นสังกัดและฝ่ายการเมืองแต่อย่างใด ปัญหาต่าง ๆ ของกรมตำรวจจึงได้สั่งสมมาเป็นจำนวนมากและเป็นเวลาช้านานแล้ว ซึ่งจะเห็นได้จากภารกิจและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของกรมตำรวจมีอย่างกว้างขวางมาก นอกจากนี้กรมตำรวจยังต้องรับภาระงานที่อยู่นอกเหนือภารกิจหลักที่แท้จริงของกรมตำรวจ คือ การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม อาทิเช่น งานเกี่ยวกับการข่าวความมั่นคงภายใน งานกิจการชายแดน งานตำรวจรถไฟ ป่าไม้ ดับเพลิง ตรวจคนเข้าเมือง งานทะเบียนและ งานขออนุญาตต่าง ๆ เป็นต้น ผลจากการที่กรมตำรวจมีภารกิจที่กว้างขวางและครอบคลุมงานหลายด้านนี้ ทำให้ทิศทางการดำเนินงานของกรมตำรวจขาดความชัดเจน และต้องสูญเสียทรัพยากรเพื่อไปปฏิบัติภารกิจอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ว่าหน้าที่หลักหรือเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม อีกทั้งยังทำให้โครงสร้างของกรมตำรวจมีขนาดใหญ่โตอยู่ภายใต้ความจำเป็นและ ส่งผลให้การดำเนินงานของกรมตำรวจเกิดความล่าช้า ไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นอกจากนี้การจัดโครงสร้างภายในของกรมตำรวจยังต้องอิงกับชั้นยศ และสายการบังคับบัญชาที่รูปแบบทางทหารทำให้การแบ่งส่วนราชการภายในและการจัดอัตรากำลังในบางกรณีขาดความเหมาะสมและต้องใช้อัตรางำลังผู้บังคับบัญชาจำนวนมากเกินความจำเป็น ทั้งโครงสร้างองค์การของกรมตำรวจยังคงมีความลึกลับและซ้ำซ้อนกันภายในหลายส่วนและยังคงมีลักษณะของการรวมศูนย์อำนาจเข้าสู่ส่วนกลางค่อนข้างสูงทำให้หน่วยงานปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ขาดความคล่องตัว ในการตัดสินใจและดำเนินงานต่าง ๆ ซึ่งปัญหาส่วนหนึ่งเกิดจากความพยายามในการขยายอัตรากำลังและยกระดับหน่วยงาน ตลอดจนเปลี่ยนแปลงไปตามผู้บริหารในแต่ละยุคสมัย ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งของกรมตำรวจคือหน่วยปฏิบัติระดับท้องที่หรือสถานีตำรวจยังมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ อาทิเช่น สายการบังคับบัญชาจากระดับสถานีมายังระดับผู้บังคับบัญชา หัวหน้าตำรวจภาค และอธิบดีกรมตำรวจ ยังมีมากเกินไปทำให้การตัดสินใจและการปฏิบัติการยังคงล่าช้า ทั้งนี้อาจเกิดขึ้นมาจากการขาดการมอบอำนาจในการตัดสินใจวินิจฉัยสั่งการในประเด็นต่าง ๆ สามารถสิ้นสุดในระดับสถานี เช่น การสังคดี การปล่อยชั่วคราว เป็นต้น นอกจากนี้การจัดโครงสร้างองค์การในระดับสถานียังเน้นแบบยึดหน้าที่เพื่อสร้างความเชี่ยวชาญชำนาญเฉพาะด้าน เช่น การสืบสวนและสอบสวน การป้องกันและปราบปรามงานจราจร และงานธุรการ โดยไม่แบ่งงานตามลักษณะลูกค้ำ ผลิตภัณฑ์ เช่น

งานเกี่ยวกับคดี อาชญากรรมและงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับคดีอาชญากรรม เป็นต้น และลักษณะการดำเนินงานของกรมตำรวจยังคงเป็นแบบปิด ขาดการมีส่วนร่วม และการตรวจสอบจากประชาชนและองค์กรภายนอก ทำให้ภาพลักษณ์ในการดำเนินงานของกรมตำรวจเป็นในเชิงลบ

ส่วนอีกแนวทางหนึ่ง ลำพังกรมตำรวจหน่วยงานเดียวคงไม่สามารถแก้ปัญหาให้สำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ ทั้งนี้เพราะกรมตำรวจแก้ปัญหาแต่เพียงภายนอก เป็นการมองปัญหาจากภายนอกองค์กรออกมา ไม่เข้าช่อกไปยื่นข้างนอกแล้วมององค์กรทั้งระบบจะเห็นได้ชัดเจนกว่า และการแก้ปัญหาของกรมตำรวจยังคำนึงถึงประโยชน์ของตนเป็นสำคัญ เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า แก้ปัญหาเป็นส่วน ๆ ไม่ได้แก้ไขปรับปรุงทั้งระบบทั้งองค์กร เมื่อแก้จุดหนึ่งก็จะไปพบปัญหาอีกจุดหนึ่ง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยอำนาจทางการเมืองเข้ามาช่วยปรับปรุงสนับสนุน และผลักดันให้การปรับปรุงโครงสร้างของกรมตำรวจสำเร็จ และเกิดประโยชน์กับประชาชนและประเทศชาติอย่างแท้จริง แต่เนื่องจากการเมืองของไทยเป็นการเมืองแบบรัฐบาลผสม ซึ่งประกอบด้วยพรรคการเมืองหลายพรรค เกิดการแย่งผลประโยชน์และเกิดความขัดแย้งระหว่างพรรคร่วมรัฐบาล ทำให้รัฐบาลไม่มีเสถียรภาพเป็นเหตุให้รัฐบาลบริหารประเทศไม่ยืนยาว ซึ่งมีผลกระทบต่อ การปรับปรุงโครงสร้างให้เสร็จในสมัยแต่ละรัฐบาลได้ ดังจะเห็นได้จากรัฐบาลทุกยุคทุกสมัยพยายามปรับโครงสร้างของกรมตำรวจให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ของโลก เพื่อให้การปฏิบัติงานของกรมตำรวจเกิดประสิทธิภาพ

กรมตำรวจได้พยายามแก้ปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างและการบริหารงานดังกล่าว โดยพยายามกระจายอำนาจไปสู่ระดับสถานีตำรวจท้องที่ให้มากที่สุด โดยการปรับตำแหน่งหัวหน้าสถานีตำรวจซึ่งแต่เดิมเป็นตำแหน่งสารวัตรใหญ่ ยศพันตำรวจโท เป็นตำแหน่งผู้กำกับการ ยศพันตำรวจเอก ทั้งนี้เพื่อให้ตำรวจที่มีความรู้ ความสามารถและมีความชำนาญ มีประสบการณ์สูง มาปฏิบัติงานบริการประชาชนในระดับสถานีตำรวจในระยะเวลานานพอสมควร ทำให้การบริหารระดับสถานีตำรวจมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น ไม่ต้องขอรับคำสั่งจากระดับสูงซึ่งทำให้การปฏิบัติงานเกิดความสะดวกรวดเร็ว

การปรับโครงสร้างกรมตำรวจ จะมีการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องเสมอ ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน อาทิเช่น

1. สมัยรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี

มีพลตำรวจเอก ประมาณ อติเรกสาร เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดนโยบายการเมืองการบริหารในส่วนการบริหารราชการส่วนกลางไว้ประการหนึ่ง ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารของกระทรวงมหาดไทยให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล เช่น จัดตั้งทบวงตำรวจ เป็นต้น ต่อมาคณะรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2534 ให้กระทรวงมหาดไทยเร่งรัดดำเนินการเพื่อจัดตั้งทบวงตำรวจเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาภายใน 2 สัปดาห์ ต่อมาเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) ได้เข้าควบคุมอำนาจ การปกครองจากรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นผลให้การดำเนินการตั้งทบวงตำรวจจึงเป็นอันระงับไปโดยปริยาย

2. สมัยคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) ต่อเนื่อง รัฐบาลอานันท์ ปันยารชุน และรัฐบาลพลเอก สุจินดา คราประยูร ได้มอบหมายให้กรมตำรวจวิเคราะห์หนทางปฏิบัติเรื่องการปรับปรุงกรมตำรวจ เพื่อโอนกรมตำรวจไปสังกัดกระทรวงกลาโหม โดยกองบัญชาการทหารสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรง สุดท้ายได้มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล การปรับโครงสร้างก็ระงับไป

3. สมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี ครั้งที่ 1 นายบัญญัติ บรรทัดฐาน เป็นรองนายกรัฐมนตรี และพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้สั่งการให้กรมตำรวจซึ่งมีพลตำรวจเอก สวัสดิ์ อมรวิวัฒน์ เป็นอธิบดีกรมตำรวจ ในขณะนั้น พิจารณาปรับปรุงโครงสร้างกรมตำรวจโดยเร่งด่วน ซึ่งได้ข้อสรุปว่าควรปรับสายการบังคับบัญชาให้สั้นลง ในส่วนตำรวจนครบาลยุบเลิกกองกำกับการตำรวจนครบาล 1-19 ในส่วนตำรวจภูธร ยกเลิก กองบังคับการตำรวจภูธร 1-12 และตำรวจภูธรจังหวัด เขตทุกแห่ง และปรับโครงสร้างสถานีตำรวจใหม่ เพื่อให้สามารถรองรับผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการทำงานมาก ให้อยู่ในสถานีตำรวจได้นานขึ้นกว่าเดิม และมีความเจริญก้าวหน้าพอสมควรกับหน้าที่ความรับผิดชอบ สามารถเทียบเคียงกับหน่วยงานอื่น ของกรมตำรวจ หรือหน่วยราชการอื่น ๆ ได้ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบการปรับปรุงโครงสร้างของกรมตำรวจ ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2536 และได้ออกเป็นพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2536 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษเล่มที่ 10 ตอนที่ 169 ลงวันที่ 25 ตุลาคม 2536 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 23 มกราคม 2537 เป็นต้นไป ซึ่งก็คือโครงสร้างของกรมตำรวจในปัจจุบันนี้

4. สมัยรัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี นายเสนาะ เทียนทอง เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้สั่งการให้กรมตำรวจ ดำเนินการพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างกรมตำรวจ เป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายอำนาจการบริหารงานไปยังหน่วยงานระดับพื้นที่ได้อย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด มีเอกภาพในการบังคับบัญชาและการอำนวยความสะดวกอย่างแท้จริงตัดทอนหน่วยงานที่ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับภารกิจด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนโดยตรง เช่น ตำรวจป่าไม้ ตำรวจรถไฟ เป็นต้น เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2540 โครงการดังกล่าวก็ระงับไป

5. สมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี ครั้งที่ 2 และมีพลตรี สนั่น ขจรประศาสน์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้มอบหมายให้คณะที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยร่วมกันร่างโครงสร้างกรมตำรวจตามแนวทางเดิมที่กรมตำรวจเคยร่างไว้ในรัฐบาลก่อน ๆ ให้เป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำหรับข้อดีของการปรับโครงสร้างคือเป็นการกระจายอำนาจไปสู่ส่วนภูมิภาคไม่ใช้รวมศูนย์อำนาจอยู่ที่กรมตำรวจเพียงแห่งเดียวและตำรวจภาคมีสิทธิโยกย้ายกันเองได้ นอกจากนี้จะให้ประชาชนสามารถเข้าไปตรวจสอบการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วย โดยคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิมาเป็นตัวแทนของประชาชน เป็นคณะกรรมการตำรวจแห่งชาติ และประการสำคัญสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะต้องอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของกระทรวงมหาดไทยโดยตรง ขณะนี้ได้ร่างการปรับโครงสร้างกรมตำรวจเสร็จแล้ว และจะได้ทำประชาพิจารณ์ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2541 เสร็จแล้วจะเสนอคณะรัฐมนตรีรับทราบ และออกเป็นพระราชกฤษฎีกาต่อไป

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการปรับโครงสร้างของกรมตำรวจเพื่อการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นต้องประสบปัญหาในปัจจุบัน เนื่องจากมีปัจจัยทางการเมืองเข้ามาแทรกแซงอยู่ตลอดเวลา ดังจะเห็นได้จากการดำเนินการปรับโครงสร้างกรมตำรวจแต่ละครั้งแต่ละรัฐบาล ทางฝ่ายการเมืองจะเป็นฝ่ายริเริ่มและสั่งการลงมาทุกครั้ง และถ้าหากเป็นการดำริของกระทรวงมหาดไทยก็จะกำหนดให้กรมตำรวจอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของกระทรวงมหาดไทยโดยตรงเสมอ และสาเหตุสำคัญที่ทำให้การเสนอปรับโครงสร้างของกรมตำรวจตั้งแต่สมัยรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี จนถึงสมัยรัฐบาลนายชวน

หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี ครั้งที่ 2 ระหว่างปี พ.ศ. 2531-ปัจจุบัน มีการดำเนินการมารวม 5 ครั้ง ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น แต่สามารถปรับโครงสร้างของกรมตำรวจสำเร็จเพียงครั้งเดียว คือในสมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี ครั้งที่ 1 ในปี พ.ศ. 2536 ก็คือโครงสร้างกรมตำรวจที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนรัฐบาลอยู่เสมอ เนื่องจากเป็นรัฐบาลผสม ประกอบด้วยพรรคการเมืองหลายพรรค จึงทำให้ไม่มีเสถียรภาพเท่าที่ควร แต่ละรัฐบาลจะอยู่บริหารประเทศในระยะเวลาสั้น ๆ จึงทำให้ไม่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาหรือปรับโครงสร้างของกรมตำรวจให้สำเร็จลุล่วงไปในสมัยรัฐบาลของตนได้

การพิสูจน์สมมติฐาน

จากสมมติฐานที่ตั้งไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง "การเมืองในการปรับโครงสร้างของตำรวจ" จำนวน 3 ข้อ ดังนี้

1. การที่กรมตำรวจจัดให้มีการปรับปรุงโครงสร้างเนื่องจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้งในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ตลอดจนการบริการและตอบสนองความต้องการของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยยังขาดประสิทธิภาพเท่าที่ควร

2. การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม การบริการและการตอบสนองความต้องการของประชาชนนั้น เนื่องจากการรวมศูนย์อำนาจของกรมตำรวจ

3. การปรับโครงสร้างของกรมตำรวจเพื่อการกระจายอำนาจไปท้องถิ่นประสบปัญหาในปัจจุบัน เนื่องจากมีปัจจัยทางการเมืองเข้ามาแทรกแซงจากการศึกษาวิจัย ผลของการวิจัยสามารถพิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งไว้ข้างต้นได้ดังนี้

ก. การพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 1 ปรากฏว่า

1. ผลการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของกรมตำรวจในช่วงการบริหารประเทศของรัฐบาลทั้ง 8 รัฐบาล ตั้งแต่สมัยรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ รัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน ครั้งที่ 1 และ 2 รัฐบาลพลเอกสุจินดา คราประยูร รัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา รัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ และรัฐบาลนายชวน หลีกภัย ครั้งที่ 1 และ 2 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 จนถึงปี พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นช่วงที่การบริหารงานของกรมตำรวจอยู่ภายใต้การดูแลของอธิบดี

กรมตำรวจถึง 6 อธิบดี คือ พลตำรวจเอกเกา สารสิน (พ.ศ.2530-2532) พลตำรวจเอก แสวง ธีระสวัสดิ์ (พ.ศ.2533-2534) พลตำรวจเอกสวัสดิ์อมรวิวัฒน์ (พ.ศ.2534-2536) พลตำรวจเอกประทีน สันติประภพ (พ.ศ.2536-2537) พลตำรวจเอก พจน์ บุญจินดา (พ.ศ.2537-2539) พลตำรวจเอกประชา พรหมนอก (พ.ศ.2539 - ปัจจุบัน) ปรากฏว่าผลการดำเนินการ ดังนี้

1.1 การป้องกันอาชญากรรม กระทรวงมหาดไทยและกรมตำรวจได้กำหนดเป้าหมายในการควบคุมคดีไม่ให้เกิดขึ้นต่อประชาชนแสนคนในระยะเวลา 1 ปี ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ กำหนดเป้าหมายการเกิดคดีไม่เกิน 32 คดี ต่อประชากรแสนคนต่อปี
- กลุ่มที่ 2 คดีประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกาย และเพศ กำหนดเป้าหมายการเกิดคดีไม่เกิน 55 คดี ต่อประชากรแสนคนต่อปี
- กลุ่มที่ 3 คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ กำหนดเป้าหมายการเกิดคดีไม่เกิน 87 คดี ต่อประชากรแสนคนต่อปี

ผลการป้องกันอาชญากรรมของกรมตำรวจใน 3 กลุ่มคดี ดังกล่าวข้างต้นระหว่างปี พ.ศ.2531-2540 ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มคดี	เป้าหมาย	อัตราการรับแจ้งคดี /ประชากรแสนคน/ปี									
		2531	2532	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540
1	32	21.7	20.5	18.0	15.4	15.7	15.3	14.6	14.3	13.3	13.9
2	55	45.8	47.5	43.1	43.4	43.6	46.1	48.6	49.2	46.6	48.8
3	87	88.6	86.2	73.0	74.3	76.3	77.8	82.9	87.0	88.3	92.6

ที่มา : ข้อมูลกรมตำรวจ

จากตารางแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการป้องกันอาชญากรรมของกรมตำรวจสามารถควบคุมคดีในกลุ่มต่าง ๆ ไม่ให้เกิดเกินเป้าหมายที่กระทรวงมหาดไทยและกรมตำรวจกำหนด ยกเว้นในกลุ่มคดีที่ 3 คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ในปี 2539 และ 2540 มีอัตราการเกิดของคดีสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งถ้าหาก

จะจัดแบ่งการวัดประสิทธิภาพการป้องกันอาชญากรรมออกเป็นแต่ละช่วงรัฐบาล
ปรากฏว่าในช่วงรัฐบาลที่ 1 รัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ใช้ฐานข้อมูลเฉลี่ย
ของปี พ.ศ. 2532-2533 ประสิทธิภาพการป้องกันอาชญากรรมอยู่ในเกณฑ์ที่น่า
พอใจเพราะอัตราเฉลี่ยการเกิดคดีอาชญากรรมเท่ากับ 19.3, 45.3 และ 79.6
ตามลำดับ ต่ำกว่ากลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ ในช่วงรัฐบาลที่ 2 เป็นรัฐบาล รสช.
เป็นเผด็จการไม่ต้องรับผิดชอบต่อสภา สำหรับในช่วงรัฐบาลที่ 3 รัฐบาลนายชวน
หลีกภัย ครั้งที่ 1 ใช้ฐานข้อมูลเฉลี่ยของปี พ.ศ. 2536-2537 ประสิทธิภาพการ
ป้องกันอาชญากรรมอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจเพราะอัตราเฉลี่ยการเกิดคดีอาชญากรรม
เท่ากับ 14.9, 47.3 และ 80.3 ตามลำดับ ต่ำกว่าเกณฑ์เป้าหมายที่กำหนดไว้
ส่วนในช่วงรัฐบาลที่ 4 รัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา ปี พ.ศ. 2539 ปรากฏว่า
การป้องกันอาชญากรรมอยู่ในเกณฑ์น่าพอใจเพียง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มคดีที่ 1 เท่ากับ
13.3 และกลุ่มคดีที่ 2 เท่ากับ 46.6 ส่วนกลุ่มคดีที่ 3 อยู่ในเกณฑ์ไม่น่าพอใจ
เพราะอัตราเฉลี่ยการเกิดคดีอาชญากรรม เท่ากับ 88.3 สูงกว่าเกณฑ์เป้าหมายที่
กำหนดไว้ และในช่วงรัฐบาลที่ 5 รัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ปี พ.ศ. 2540
ปรากฏว่าการป้องกันอาชญากรรมอยู่ในเกณฑ์น่าพอใจเพียง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มคดีที่
1 เท่ากับ 13.9 และกลุ่มคดีที่ 2 เท่ากับ 48.8 ส่วนกลุ่มคดีที่ 1 เท่ากับ 13.9
และกลุ่มคดีที่ 2 เท่ากับ 48.8 ส่วนกลุ่มคดีที่ 3 อยู่ในเกณฑ์ไม่น่าพอใจ เพราะ
อัตราเฉลี่ยการเกิดคดีอาชญากรรม เท่ากับ 92.6 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์เป้าหมายที่
กำหนดไว้

สรุปการวัดประสิทธิภาพการป้องกันอาชญากรรมระหว่างปี พ.ศ. 2531-
2540 ปรากฏว่าในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์น่าพอใจ การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายที่
กำหนดไว้ แสดงว่าการปฏิบัติงานด้านการป้องกันอาชญากรรมของตำรวจมี
ประสิทธิภาพ

1.2 การปราบปรามอาชญากรรม กระทรวงมหาดไทยและกรมตำรวจได้
กำหนดเป้าหมายการวัดประสิทธิภาพการปราบปรามอาชญากรรม จากจำนวนคดีที่
ได้รับแจ้งจากประชาชน และจำนวนคดีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมได้ในแต่ละกลุ่มคดี
ดังนี้

- กลุ่มคดีที่ 1 คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ กำหนดเป้าหมาย
การจับกุมคดีได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 41 (2531-2534), 43 (2535-2538), 45
(2539-2540) รับแจ้งจากประชาชน

- กลุ่มคดีที่ 2 คดีประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกาย และเพศ กำหนดเป้าหมายการจับกุมคดีได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 52(2531-2534), 56(2535-2538) 60(2539-2540)

- กลุ่มคดีที่ 3 คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ กำหนดเป้าหมายการจับกุมได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 56 (2531-2534), 57(2535-2538), 58(2539-2540)

ผลการปราบปรามอาชญากรรมของกรมตำรวจใน 3 กลุ่มคดี ดังกล่าวข้างต้นระหว่างปี พ.ศ. 2531-2540 ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มคดี	เป้าหมายร้อยละ	อัตราการจับกุมคดี /ประชากรแสนคน/ปี									
		2531	2532	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540
1	41 43.45	50	53.5	48.4	45	48	45.2	46.1	48.4	46.4	44.4
2	52 56.60	61.1	64.1	64.1	65.3	66	65.5	66.5	67.5	67	65
3	56 57.58	56	57.4	57.6	61.2	59.6	57.1	57.8	55.5	53.9	53.4

ที่มา : ข้อมูลกรมตำรวจ

จากตารางแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการปราบปรามอาชญากรรมของกรมตำรวจสามารถจับกุมคดีในกลุ่มคดีต่าง ๆ ที่ได้รับแจ้งจากประชาชนไม่น้อยกว่าเป้าหมายที่กระทรวงมหาดไทยและกรมตำรวจกำหนด ยกเว้นในกลุ่มคดีที่ 3 ประทุษร้ายต่อทรัพย์ ในปี 2538, 2539 และ 2540 มีผลการจับกุมต่ำกว่าเป้าหมาย ซึ่งถ้าหากจะจัดแบ่งการวัดประสิทธิภาพการปราบปรามอาชญากรรมออกเป็นแต่ละช่วงรัฐบาล ปรากฏว่าในช่วงรัฐบาลที่ 1 รัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ใช้ฐานข้อมูลเฉลี่ยของปี พ.ศ. 2532-2533 ประสิทธิภาพการปราบปรามอาชญากรรมอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจเพราะอัตราเฉลี่ยการจับกุมเท่ากับร้อยละ 51.75, 62.6 และ 56.7 ตามลำดับ สูงกว่าเกณฑ์เป้าหมายที่กำหนดไว้ ในช่วงรัฐบาลที่ 2 เป็นรัฐบาล รสช. เป็น

เผด็จการไม่ต้องรับผิดชอบต่อสภา สำหรับในช่วงรัฐบาลที่ 3 รัฐบาลนายชวน หลีกภัย ครั้งที่ 1 ใช้ฐานข้อมูลเฉลี่ยของปี พ.ศ. 2536-2537 ประสิทธิภาพการปราบปรามอาชญากรรมอยู่ในเกณฑ์น่าพอใจ เพราะอัตราเฉลี่ยการจับกุมเท่ากับ 45.56, และ 66.0 และ 57.45 ตามลำดับ สูงกว่าเกณฑ์เป้าหมายที่กำหนดไว้ ส่วนในช่วงรัฐบาลที่ 4 รัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา ในปี พ.ศ. 2539 และรัฐบาลที่ 5 รัฐบาล พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ในปี พ.ศ. 2540 ประสิทธิภาพการปราบปรามอาชญากรรม อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจเพียง 2 กลุ่มคดี คือ กลุ่มคดีที่ 1 เท่ากับ 46.4 และ 44.4 และกลุ่มคดีที่ 2 เท่ากับ 67 และ 65 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มคดีที่ 3 อยู่ในเกณฑ์ไม่น่าพอใจ เพราะอัตราเฉลี่ยการจับกุมคดีเท่ากับ 53.9 และ 53 ตามลำดับ ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้

สรุปการวัดประสิทธิภาพการปราบปรามอาชญากรรมระหว่างปี พ.ศ. 2531-2540 ปรากฏว่าในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ แสดงว่าการปฏิบัติงานด้านการปราบปรามอาชญากรรมของกรมตำรวจมีประสิทธิภาพ

1.3 การสอบสวนคดีอาญา กระทรวงมหาดไทยและกรมตำรวจได้กำหนดเป้าหมายการวัดประสิทธิภาพการทำสำนวนคดีของพนักงานสอบสวนตามแผนกรมตำรวจแม่บท ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2530-2534) ให้เพิ่มประสิทธิภาพการทำสำนวนคดีของพนักงานสอบสวน เพื่อให้อัตราการสั่งฟ้องของพนักงานอัยการเพิ่มจากร้อยละ 96 เป็นร้อยละ 97 ของคดีที่พนักงานสอบสวนสั่งฟ้อง

ผลการวัดประสิทธิภาพการทำสำนวนคดีของพนักงานสอบสวนทั่วราชอาณาจักร ระหว่างปี พ.ศ. 2531-2534 ปรากฏผลดังนี้

ปี พ.ศ.	เป้าหมายร้อยละ	อัยการสั่งฟ้องร้อยละ	การประเมินผล	
			บรรลุ	ไม่บรรลุ
2531	97	85.8		/
2532	97	71.44		/
2533	97	66.56		/
2534	97	59.04		/

ที่มา : ข้อมูลกรมตำรวจ

จากตารางแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการทำสำนวนคดีของพนักงานสอบสวนของกรมตำรวจปรากฏว่าไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และจากตารางแสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพการทำสำนวนคดีของพนักงานสอบสวน ลดลงตามลำดับ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าห่วงใยที่ประชาชนได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก เป็นปัญหาที่กรมตำรวจจะต้องรีบดำเนินการแก้ไข และพัฒนาการสอบสวนให้เกิดประสิทธิภาพโดยเร่งด่วนต่อไป

สำหรับแผนกรมตำรวจแม่บท ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2535-2539) และแผนกรมตำรวจแม่บท ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2540-2544) ไม่ได้กำหนดเป้าหมายการสอบสวนไว้ในแผนกรมตำรวจแม่บทดังกล่าว การวัดประสิทธิภาพการสอบสวนจึงใช้มาตรการควบคุม ตรวจสอบ และเร่งรัดการสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาที่กรมตำรวจกำหนด ตามคำสั่งกรมตำรวจที่ 960/2537 ลงวันที่ 10 สิงหาคม 2537

1. คดีที่ไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด

1.1 คดีอาญาทั่วไป ให้พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนมีกำหนด 3 เดือน นับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ

1.2 คดีอุกฉกรรจ์ ให้พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนมีกำหนด 1 ปี นับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ

2. คดีที่รู้ตัวผู้กระทำความผิด แต่เรียกหรือจับกุมตัวยังไม่ได้

2.1 คดีอาญาทั่วไป ให้พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด 2 เดือน นับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์ หรือคำกล่าวโทษ

2.2 คดีอุกฉกรรจ์ ให้พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด 3 เดือน นับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์ หรือคำกล่าวโทษ

สำหรับการวัดผลประสิทธิภาพการทำสำนวนการสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวน สามารถกระทำได้โดยการตรวจสอบและเร่งรัดสำนวนการสอบสวนคดีให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดระยะเวลาที่กรมตำรวจกำหนด หรือจำนวนคดีค้าง ถ้าหากมีคดีค้างจำนวนมากก็แสดงถึงความไร้ประสิทธิภาพของการทำสำนวนคดี และยังมีคดีค้างเป็นระยะเวลานาน ๆ มากเท่าใด ก็ยิ่งแสดงความด้อยประสิทธิภาพของพนักงานสอบสวนและผู้บังคับบัญชาที่ไม่เอาใจใส่เร่งรัด ควบคุมสำนวนคดีให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด ซึ่งจะขอนำเสนอผลการสอบสวนคดีอาญาของหน่วยงานในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่รับผิดชอบพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีสถิติทางการเกิดคดีอาญามากที่สุดในประเทศ เฉพาะคดีอาญาอุกฉกรรจ์ และคดีอาญาทั่วไป ดังนี้

ประเภทคดี	สอบสวนยังไม่เสร็จ			รวม
	2538	2539	2540	
คดีอาญาอุกฉกรรจ์	2	101	598	701
คดีอาญาทั่วไป	37	681	11,396	12,114

ที่มา : ข้อมูลกองบัญชาการตำรวจนครบาล

จากตารางดังกล่าว แสดงให้เห็นว่ายังมีคดีอาญาที่ยังทำการสอบสวนไม่แล้วเสร็จตามที่กรมตำรวจกำหนดเป็นจำนวนมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพการสอบสวนคดีอาญายังขาดประสิทธิภาพ

1.4 สำหรับการวิเคราะห์ประเมินผลงานการบริการประชาชนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ภายหลังจากที่กรมตำรวจได้มีการปรับโครงสร้างใหม่ ปรากฏว่ามีหน่วยราชการและข้าราชการตำรวจ ได้ทำการวิจัยประเมินผลและสำรวจทัศนคติประชาชนผู้ใช้บริการจากสถานีตำรวจ อาทิเช่น สถาบันดำรงราชานุภาพฯ ได้ประเมินผลการบริการประชาชนบนสถานีตำรวจ ผลการประเมินปรากฏว่าประชาชนผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจปานกลางต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ให้บริการ พ.ต.อ.ปิติพงษ์ แก่นสาร และ พ.ต.อ.ชัยชนะ วิบูลย์พันธ์ ได้ทำการสำรวจทัศนคติของประชาชนและเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับการให้บริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับสถานีตำรวจตามโครงสร้างใหม่ของกรมตำรวจ ศึกษาเฉพาะกรณีสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานีและจังหวัดนนทบุรีตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่าประชาชนผู้ใช้บริการบนสถานีตำรวจและนอกสถานีตำรวจไม่พึงพอใจต่อการบริการที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ให้บริการ และกรมตำรวจได้ทำการประเมินผลการปฏิบัติงานระดับสถานีตำรวจ โดยขอความร่วมมือจากประชาชนให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจผ่านทางตู้ ป.ณ.

1234 ปรากฏว่าประชาชนต้องการให้ปรับปรุงแก้ไขสถานีตำรวจ จำนวน 57 แห่ง โดยเฉพาะการแก้ไขพฤติกรรมและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ให้ตำรวจเป็นมิตรกับประชาชนมากขึ้น และไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดกฎหมายใน

รูปแบบต่าง ๆ เสียเอง และควรปรับปรุงการบริการบนสถานีตำรวจให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งดำเนินการสอบสวนด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม

สรุปการบริการประชาชนของเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่บรรลุผลตามเป้าหมายที่กรมตำรวจต้องการ แม้ว่ากรมตำรวจจะได้มีการปรับโครงสร้างและปรับปรุงการบริการบนสถานีตำรวจเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการประชาชนให้มากยิ่งขึ้นก็ตาม จากผลการวิจัยตามที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า ภาพรวมประชาชนยังไม่พึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติงานด้านบริการของตำรวจขาดประสิทธิภาพ

1.5 จากการประเมินผลประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยการวัดประสิทธิภาพ ตามแนวทางธุรกิจ ของแผนงานโครงการต่าง ๆ ที่กรมตำรวจดำเนินการเปรียบเทียบกับงบประมาณที่ใช้จ่ายไปกับโครงการนั้น กับผลงานที่ปรากฏออกมาว่าคุ้มค่าหรือไม่เพียงใด โดยได้ทำการศึกษาแผนด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแผนด้านการประชาสัมพันธ์ แผนด้านการจราจร และแผนด้านการรักษาความมั่นคงภายใน ซึ่งใช้จ่ายงบประมาณในปี พ.ศ. 2540 จำนวน 360,174,100 บาท, 184,564,300 บาท, 169,060,300 บาท และ 6,177,862,000 บาท ตามลำดับ แต่ปรากฏว่าผลการดำเนินการไม่บรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งใจแสดงให้เห็นว่าการดำเนินการของกรมตำรวจขาดประสิทธิภาพ

สรุปการวิเคราะห์และประเมินผลประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม การสอบสวน และการบริการประชาชน ของกรมตำรวจระหว่างปี พ.ศ. 2531-2540 ปรากฏว่าการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมบรรลุเป้าหมายที่กระทรวงมหาดไทยและกรมตำรวจกำหนด ส่วนการสอบสวนไม่บรรลุเป้าหมาย ปรากฏว่ามีสำนวนคดีค้างเป็นจำนวนมาก และการบริการประชาชนขาดประสิทธิภาพ รวมตลอดทั้งการวัดประสิทธิภาพการดำเนินการของโครงการต่าง ๆ ของกรมตำรวจ ปรากฏว่าใช้เงินงบประมาณจำนวนมากแต่บรรลุเป้าหมายน้อยมาก ไม่คุ้มกับเงินงบประมาณที่ต้องใช้จ่ายไปกับโครงการดังกล่าว ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความไม่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกรมตำรวจ และเมื่อทำการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานในแต่ละช่วงรัฐบาลที่ผ่านมา ผลการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมไม่มีความแตกต่างกัน แต่อย่างใด แม้ว่ารัฐบาลและอธิบดีกรมตำรวจในแต่ละสมัย จะมึนโรบายในเรื่องการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่แตกต่างกัน และได้มีการปรับโครงสร้างกรมตำรวจมาหลายครั้งก็ตาม แสดงให้เห็นว่าการปรับโครงสร้างกรมตำรวจที่ผ่านมาไม่มีผลกระทบหรือเอื้อ

โครงสร้างของกรมไม่บรรลุเป้าหมายที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ตลอดจนการบริการและตอบสนองความต้องการของประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อนึ่ง มีข้อที่น่าสังเกตเกี่ยวกับประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม รวมทั้งการแจ้งความ ร้องทุกข์กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ อยู่หลายประการ อาทิเช่น

1. ตัวเลขผลการปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมส่วนใหญ่ จะเท่ากับหรือใกล้เคียง เกณฑ์เป้าหมายที่กระทรวงมหาดไทยและกรมตำรวจกำหนด และตลอดระยะเวลาตั้งแต่ปี 2531-2540 จะเป็นไปในลักษณะดังกล่าวตลอด จึงทำให้เป็นห่วงว่าประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่แท้จริงมี แค่ไหนเพียงใด หรือเป็นเพียงการทำตัวเลขเพื่อให้เข้าเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อป้องกันมิให้ถูกตำหนิ หรือถูกพิจารณาข้อบกพร่องในการปฏิบัติงานจากผู้บังคับบัญชา หรือเป็นการป้องกันมิให้หน่วยเสียชื่อเสียงที่ปฏิบัติงานไม่บรรลุเป้าหมาย เพราะจากการวิเคราะห์ประเมินผลงานด้านการสอบสวน จะปรากฏว่าไม่บรรลุเป้าหมาย โดยสิ้นเชิง ทำให้เกิดความ ขัดแย้งกัน ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าห่วงใยเป็นอย่างมาก

2. ปัญหาอาชญากรรมในกลุ่มคดีทุกกลุ่ม มีสถิติ การรับแจ้งคดีเพิ่มมากขึ้นก็จริงแต่สถิติที่ปรากฏน่าจะเป็นเพียงข้อมูลที่มีผู้มาแจ้งความร้องทุกข์กับเจ้าหน้าที่ตำรวจเท่านั้น แต่ในข้อเท็จจริงแล้ว น่าเชื่อว่ายังมีคดีอาชญากรรมอีกเป็นจำนวนมากที่ผู้เสียหายไม่ได้แจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ อาทิเช่น ผู้เสียหายเห็นว่าถึงแม้มาแจ้งความแล้วก็คงไม่ได้ผล ผู้เสียหายก็อาจไม่มาแจ้งความ หรือในคดีประทุษร้ายทางเพศ ผู้เสียหายเกิดความ อับอายเพราะกลัวจะตกเป็นข่าวกหรือกลัวผู้ปกครองทราบ จึงไม่กล้ามาแจ้งความ หรือในคดีลักทรัพย์ผู้เสียหายไม่เชื่อถือประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ว่าเมื่อมาแจ้งความร้องทุกข์จะได้รับความสนใจในการติดตามคดีหรือไม่ และการแจ้งความ ต้องเสียเวลามากจึงไม่มาแจ้งความ นอกจากนี้ยังมีกรณีที่ผู้เสียหายมาแจ้งความ แล้ว แต่ไม่ปรากฏหลักฐานในการแจ้งความในทางคดี ซึ่งเป็นสถิติที่น่าเชื่อว่าในแต่ละปีมีเป็นจำนวนมากไม่น้อย

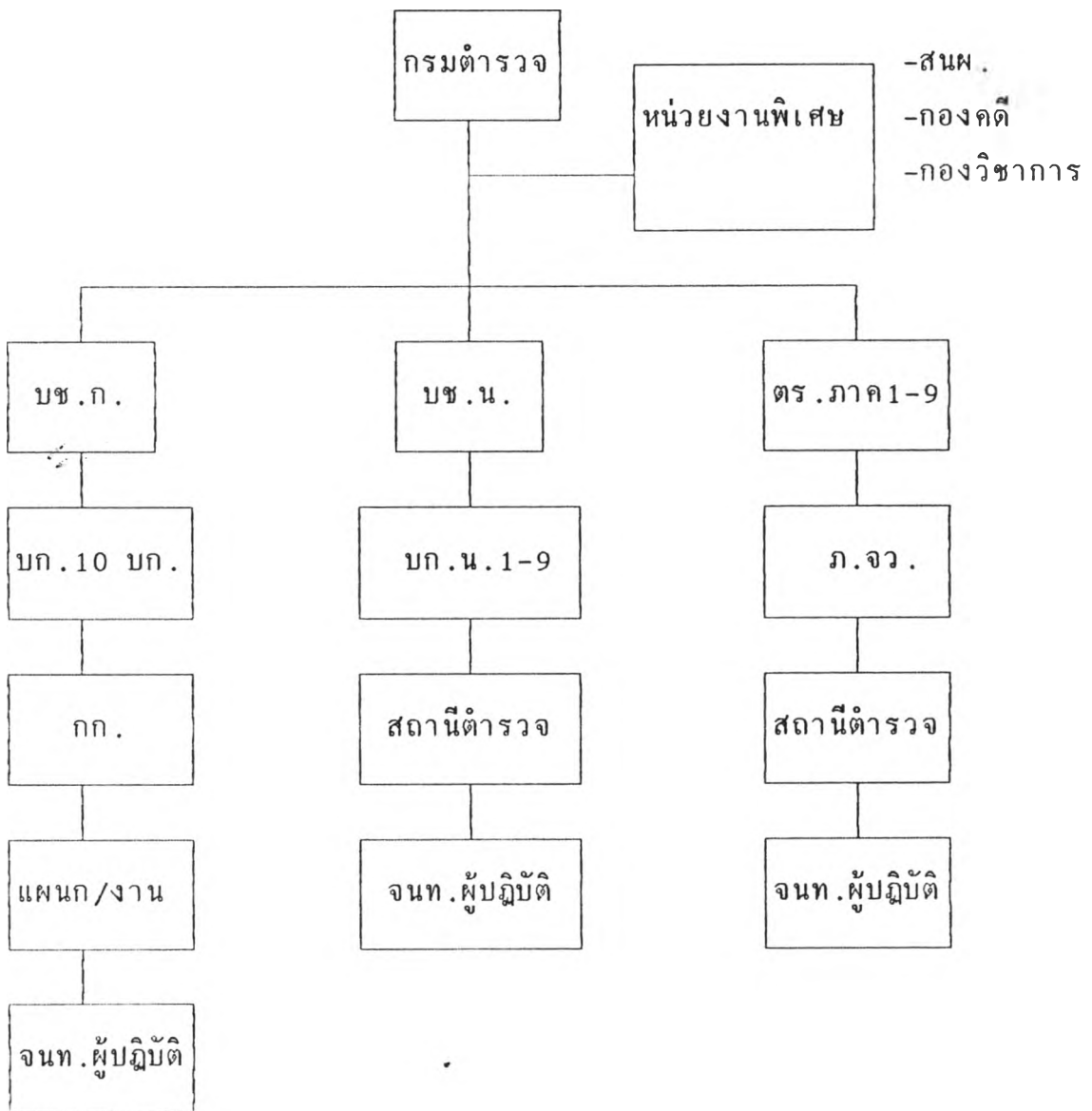
ข. การพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 2

การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม การบริการและการตอบสนองความต้องการของประชาชนนั้น เนื่องจากการรวมศูนย์อำนาจของกรมตำรวจ ทั้งนี้เนื่อง

จากการดำเนินการของตำรวจเป็นการดำเนินการในรูปของ "ระบบตำรวจแห่งชาติ" (national police system) ซึ่งเป็นการดำเนินการในรูปของการรวมศูนย์อำนาจเข้าสู่ศูนย์กลาง (decentralization) คือ ให้นำตำรวจรัฐบาลกลางแต่เพียงอย่างเดียว โดยมีอำนาจครอบคลุมไปทั่วประเทศ ทั้งการบังคับบัญชา การกำหนดนโยบาย และการบริหารล้วนขึ้นอยู่กับกรมตำรวจทั้งสิ้นมิใช่ขึ้นอยู่กับหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้นการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ว่าจะเป็นไปในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม การรักษาความสงบเรียบร้อยและการบริการประชาชน หรือในด้านอื่น ๆ ในทุกท้องที่อาจจะไม่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นเสมอไป ประกอบกับโครงสร้างของกรมตำรวจมีสายการบังคับบัญชาค่อนข้างยาว เกิดความซ้ำซ้อนในหน่วยปฏิบัติงาน และหน่วยควบคุมดูแลซึ่งส่งผลให้การสั่งการและการสนับสนุนต่าง ๆ ล่าช้า เป็นการสิ้นเปลืองทั้งกำลังพลและงบประมาณโดยไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควร นอกจากนี้การกำหนดหน้าที่ของกรมตำรวจยังไม่ชัดเจน และมีลักษณะกว้างมากเกินไป ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องถูกใช้ไปปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่มีเจ้าหน้าที่หลักในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และการบริหารงานมีเป้าหมายคลุมเครือ สับสน บางครั้งก็วัดการทำงานของตำรวจในเรื่องการรักษากฎหมาย และบางครั้งก็วัดการทำงานของตำรวจเกี่ยวกับการบริการประชาชน ซึ่งการรวมศูนย์อำนาจเข้าสู่ส่วนกลางของกรมตำรวจทำให้หน่วยงานปฏิบัติการในระดับพื้นที่ขาดความคล่องตัวในการตัดสินใจและดำเนินงานด้านต่าง ๆ อันมีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในปัจจุบันในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ตลอดจนการบริการและตอบสนองความต้องการของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย ไม่บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ประกอบกับสายการบังคับบัญชาและการควบคุมดูแลค่อนข้างยาวและกว้าง ทำให้ผู้บังคับบัญชาไม่สามารถควบคุมดูแลความประพฤติของเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทั่วถึง จึงทำให้เกิดปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวง เรียกและรับผลประโยชน์จากธุรกิจนอกกฎหมาย อาทิ เช่น การค้ายาเสพติด การค้าอาวุธสงคราม การค้าของเถื่อน การค้าหญิงบริการทางเพศ บ่อนการพนัน ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมข่มขู่ประชาชน พุดจาไม่สุภาพ ข่มขู่ต่อหา ทำเกินกว่าเหตุ และตีมสุรา อาละวาด ซึ่งพฤติกรรมต่างๆ เหล่านี้ทำให้ตำรวจได้รับตำหนิติเตียนจากประชาชนอยู่เสมอ เป็นเหตุให้ประชาชนทั่วไปมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ

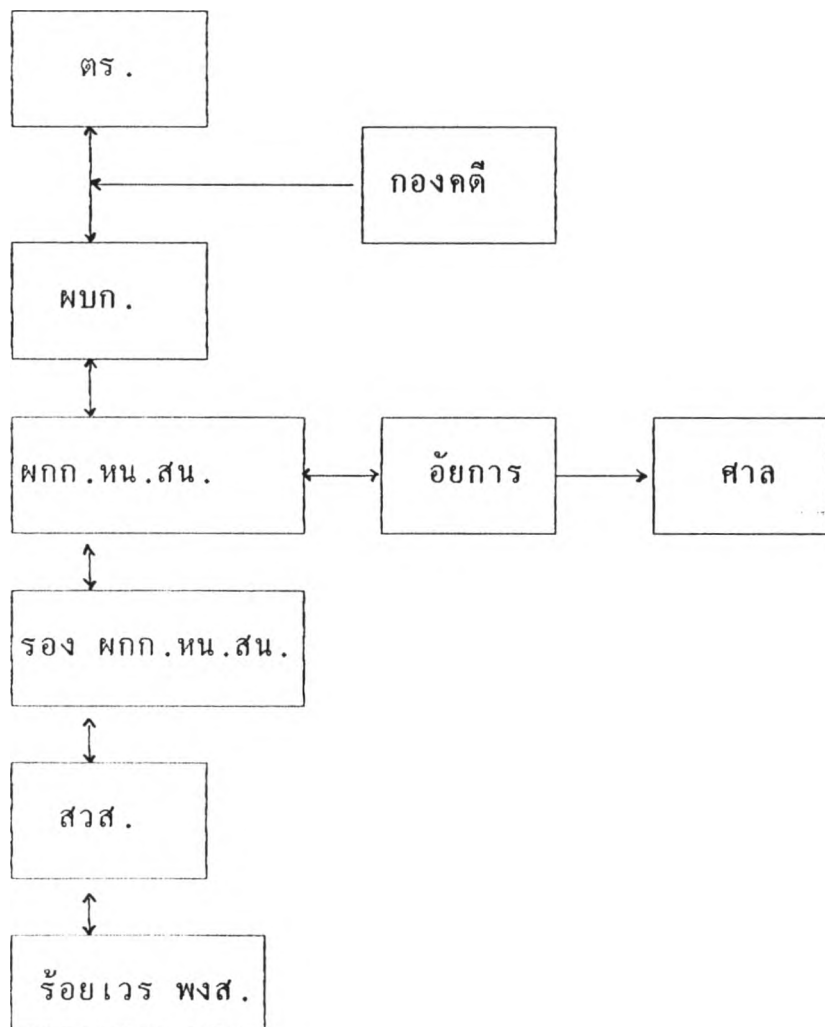
จากสภาพปัญหาดังกล่าว เป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถปฏิบัติ
 งานให้เกิดประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม การสอบสวนและ
 การบริการประชาชน ตามที่ได้วิเคราะห์มาแล้วในการพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 1 ซึ่ง
 ปัญหาใหญ่ของกรมตำรวจในขณะนี้ คือ ปัญหาเรื่องโครงสร้างใหญ่โต สลับซับซ้อน
 มีสายการบังคับบัญชาที่ยาว และมีลักษณะของการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง
 ดังปรากฏตามแผนภูมิที่แสดงต่อไป

แสดงสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานที่มีหน้าที่สืบสวนสอบสวน ป้องกันปราบปราม
 อาชญากรรม และบริการประชาชน

จากแผนภูมิ แสดงให้เห็นสายการบังคับบัญชาและทางเดินของงานว่า จากพนักงานสอบสวน หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงาน ไปสู่แผนกหรือสถานีตำรวจ กองบังคับการ กองบัญชาการ กรมตำรวจ ตามลำดับ ซึ่งในแต่ละจุดจะมีเจ้าหน้าที่ กลั่นกรองงาน หรือหน่วยงานพิเศษ เช่นสำนักงานแผนงานและงบประมาณ กองคดี กองวิชาการ สำนักงานเลขานุการฯลฯ กลั่นกรองงานและเป็นที่ปรึกษาให้กับอธิบดี กรมตำรวจ รองอธิบดี และผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ ดังนั้นการเสนองานไปและกลับ จึงทำให้เสียเวลามาก เป็นเหตุให้การสั่งการในการปฏิบัติ หรือการรายงานผล เหตุด่วนเหตุสำคัญ หรือรายงานข้อเท็จจริง ผลการปฏิบัติต่าง ๆ เกิดความล่าช้า จึงทำให้การสั่งการและการปฏิบัติไม่เกิดประสิทธิภาพและให้ผลเท่าที่ควร

สำหรับงานด้านการสอบสวนที่มีความล่าช้า และมีสำนวนคดีค้างเป็นจำนวนมากก็เนื่องมาจากการรวมศูนย์ดังกล่าวด้วย ดังปรากฏแผนภูมิที่แสดงต่อไป แสดงลำดับขั้นของการเสนอสำนวนการสอบสวนคดีอาญาของสถานีตำรวจในเขต นครบาล

จากแผนภูมิ เมื่อ ร้อยเวร/ พนักงานสอบสวน รับคำร้องทุกข์หรือแจ้งความจากผู้เสียหาย ก็จะดำเนินการสอบปากคำเบื้องต้นว่าเรื่องที่มาแจ้งความนั้นมีมูลหรือไม่ ถ้าการสอบสวนไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด และความผิดนั้นมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน 3 ปี ให้พนักงานสอบสวนงดการสอบสวนและบันทึกเหตุทั้งต้นไว้ แล้วให้ส่งบันทึกพร้อมสำนวนไปยังสารวัตรสอบสวน รองผู้กำกับการ/หัวหน้างานสอบสวน ผู้กำกับการ/หัวหน้าสถานีตำรวจ พิจารณาตามลำดับชั้นแล้วส่งไปยังพนักงานอัยการ ถ้าอัตราโทษสูงเกินกว่า 3 ปี ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนพร้อมทั้งความเห็นที่ควรให้งดการสอบสวน เสนอตามลำดับชั้นไปถึงพนักงานอัยการ ถ้าพนักงานอัยการสั่งให้งดหรือให้ทำการสอบสวนต่อไป ก็จะส่งสำนวนคืนมาตามลำดับชั้นจนถึงพนักงานสอบสวนเพื่อทำการสอบสวน และเมื่อสอบสวนเสร็จแล้วก็จะเสนอสำนวนขึ้นมาจากลำดับชั้นจนถึงพนักงานอัยการอีกครั้งหนึ่ง

ในคดีศาลอาญาถ้ารู้ตัวผู้กระทำความผิด แต่เรียกหรือจับตัวยังไม่ได้ เฉพาะคดีที่อัตราโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี เมื่อได้ความตามทางสอบสวนอย่างใด ให้ทำความเห็นว่าการสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องส่งไปพร้อมสำนวนพิจารณาตามลำดับชั้น ไปยังสารวัตรสอบสวน รองผู้กำกับการ/หัวหน้างานสอบสวน ผู้กำกับการ/หัวหน้าสถานีตำรวจ และพนักงานอัยการ ถ้าอัยการเห็นชอบด้วยการสั่งไม่ฟ้อง ให้ยุติการสอบสวนโดยสั่งไม่ฟ้อง และแจ้งตามลำดับชั้นลงมาให้พนักงานสอบสวนทราบ แต่ถ้าอัยการเห็นควรสอบสวนต่อไป ก็ให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติเช่นนั้น เมื่อสอบสวนเสร็จก็เสนอตามลำดับชั้นขึ้นมาจากลำดับชั้นอีกครั้งหนึ่ง สำหรับคดีที่มีอัตราโทษจำคุกเกินกว่า 10 ปี จะต้องเสนอสำนวนจากผู้กำกับการไปยังผู้บังคับการพิจารณา เมื่อพิจารณาแล้วจะส่งสำนวนกลับมาที่สถานีตำรวจเพื่อส่งต่อไปยังพนักงานอัยการ

สำหรับกรณีผู้กระทำความผิดเป็นข้าราชการชั้นสัญญาบัตร หรือระดับซี 3 ขึ้นไป พนักงานสอบสวนจะต้องเสนอสำนวนการสอบสวนก่อน เมื่อกรมตำรวจ (โดยตรงอธิบดี/ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ) มีความเห็นเป็นประการใดก็จะส่งสำนวนคืนกลับมาตามลำดับชั้นจนถึงสถานีตำรวจ เพื่อส่งพนักงานอัยการต่อไป

จากแผนภูมิดังกล่าวจะเห็นว่าสายการบังคับบัญชาการ เสนอสำนวนการสอบสวนแต่ละสำนวนเป็นไปอย่างยืดเยื้อ และมีขั้นตอนการปฏิบัติมากมายกว่าจะผ่านแต่ละจุดต้องใช้เวลา และต้องส่งสำนวนกลับไปกลับมาหลายครั้ง บางจุดควรที่จะลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นลงได้ อาทิเช่น จากสถานีตำรวจควรส่งสำนวนไปพนักงานอัยการได้เลย ควรตัดขั้นตอนไม่ต้องผ่านผู้บังคับการซึ่งมีที่ทำการห่างไกล โดยเฉพาะสภาพการจราจรที่ติดขัดไม่สะดวก หรือไม่ต้องผ่านกรมตำรวจ เพราะ

กรมตำรวจจะมอบให้กองคดีเป็นผู้ตรวจสำนวน ซึ่งจะมีข้าราชการตำรวจชั้นยศร้อยตำรวจตรี, ร้อยตำรวจโท, ซึ่งไม่เคยผ่านงานสอบสวนระดับสถานีตำรวจมาก่อนเลย เป็นผู้ตรวจสำนวน ดังนั้นจึงไม่เกิดประโยชน์อะไรกลับทำให้ช้าและเสียเวลามากขึ้นไปอีก ทั้งนี้ เนื่องมาจากระบบการรวมศูนย์อำนาจของกรมตำรวจ ทำให้มีสายการบังคับบัญชายาว มีขั้นตอนการปฏิบัติมากมายและซ้ำซ้อน ทำให้การปฏิบัติต่าง ๆ เกิดความล่าช้าซึ่งจะมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม การสอบสวน และการบริการประชาชน นอกจากนี้จะทำให้ประชาชนต้องเสียเวลามาก และเป็นช่องทางให้มีการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบได้ ซึ่งจะทำให้ภาพพจน์ของกรมตำรวจไม่ค่อยจะดีในสายตาประชาชนทั่วไป ซึ่งผู้วิจัยจะขอยกกรณีตัวอย่างการทำสำนวนการสอบสวน ดังนี้

คดี ขั้นตอน	ฆ่าผู้อื่น	ทำร้ายร่างกาย	ชิงทรัพย์
-พนักงานสอบสวนรับคดี สอบสวนรวบรวม พยานหลักฐาน	29 ม.ค. 2540	14 ม.ค. 2540	27 ต.ค. 2540
-สรุปสำนวน	4 เม.ย. 2540	1 พ.ค. 2540	26 ธ.ค. 2540
-เสนอ สวส.	7 เม.ย. 2540	3 พ.ค. 2540	28 ธ.ค. 2540
- เสนอ ผกก.	8 เม.ย. 2540	4 พ.ค. 2540	1 ม.ค. 2541
- เสนอ ผบก.	10 เม.ย. 2540	-	2 ม.ค. 2541
- เสนออัยการ	18 เม.ย. 2540	13 พ.ค. 2540	5 ม.ค. 2541
รวมระยะเวลา	3 เดือน 20 วัน	4 เดือน 29 วัน	2 เดือน 6 วัน

ที่มา : ข้อมูลสถานีตำรวจนครบาลคลองกรุง กองบัญชาการตำรวจนครบาล

จากตารางแสดงให้เห็นสายการบังคับบัญชาและระยะเวลาในการดำเนินการสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวน นับตั้งแต่พนักงานสอบสวน/ร้อยเวร ได้รับคำร้องทุกข์ หรือรับแจ้งความจากผู้เสียหาย ได้ทำการสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานแห่งคดี สรุปสำนวนการสอบสวน และนำเสนอสารวัตรสอบสวน รองผู้กำกับการ/หัวหน้างานสอบสวน ผู้กำกับการ ผู้บังคับการ และพนักงานอัยการ ตามลำดับ ซึ่งกรณีนี้เป็นกรณีคดีที่ไม่มีปัญหา ไม่ต้องส่งกลับให้สอบสวนเพิ่มเติม แต่ถ้าหากผู้บังคับบัญชาระดับสารวัตรสอบสวน หรือหัวหน้างานสอบสวน ผู้กำกับการ ผู้บังคับการ หรือพนักงานอัยการสั่งการให้ทำการสอบสวนเพิ่มเติม เพื่อให้สำนวนคดีมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะดำเนินคดีกับผู้ต้องหา หรือผู้กระทำความผิด พนักงานสอบสวนจะต้องใช้เวลาดำเนินการมากกว่านี้

จากเหตุผลดังกล่าวพอจะสรุปผลการพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 2 ได้ว่าการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ตลอดจนการบริการและตอบสนองความต้องการของประชาชนนั้น เนื่องจากการรวมศูนย์อำนาจของกรมตำรวจ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ค. การพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 3

การปรับโครงสร้างของกรมตำรวจเพื่อกระจายอำนาจไปท้องถิ่นประสบปัญหาในปัจจุบัน เนื่องจากมีปัจจัยทางการเมืองเข้ามาแทรกแซง ทั้งนี้เนื่องจากตำรวจเป็นกลไกอย่างหนึ่งในระบบควบคุมสังคม เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและความผาสุกของสังคม จึงมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับการเมือง การปกครอง สังคมและ เศรษฐกิจของประเทศอย่างใกล้ชิด ในลักษณะที่ว่าฝ่ายบริหารหรือรัฐบาล (ฝ่ายการเมือง) ซึ่งจะเป็นผู้วางนโยบายให้ตำรวจปฏิบัติ และกำหนดมาตรการควบคุมติดตามผลการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจให้บรรลุตามเป้าหมายแห่งนโยบายที่ได้กำหนดไว้ ในขณะที่เดียวกันตำรวจก็เป็นข้าราชการประจำซึ่งจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและนโยบายของรัฐบาล ตามความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายจากฝ่ายการเมืองลดหลั่นกันตามระดับของตำแหน่งที่ดำรงอยู่ และยังมีหน้าที่ขจัดปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ และอำนวยความสะดวกให้แก่ฝ่ายบ้านเมือง ตามความจำเป็นของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ ตำรวจในฐานะที่เป็นสมาชิกบุคคลหนึ่งในสังคมก็ย่อมได้รับสิทธิทางการเมืองตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ เช่นสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น อันเป็นผลให้ฝ่ายการเมืองกับตำรวจมีความสัมพันธ์กันอย่างไม้อาจจะแยกออกจากกันได้โดยสิ้นเชิงไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม อาจกล่าว

ได้ว่านอกจากตำรวจจะมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนแล้ว ยังมีหน้าที่สนองนโยบายของรัฐบาลหรือฝ่ายการเมือง โดยการรักษาอำนาจทางการเมืองให้มั่นคงอีกด้วย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักการเมืองทั้งหลายหมายปองที่จะมีอิทธิพลเหนือกรมตำรวจ โดยเข้ามาบีบบังคับ หรืออิทธิพลต่อตัวอธิบดีกรมตำรวจ เพื่อที่จะได้มีอำนาจและอิทธิพลเหนือเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยทั่วไป อันจะทำให้ นักการเมืองมีอำนาจเหนือประชาชนโดยปริยาย เพื่อผลทางการเมืองอีกชั้นหนึ่ง

ดังนั้นผู้มีอิทธิพลทางการเมืองจึงพยายามเข้าแทรกแซงกรมตำรวจและครอบงำกรมตำรวจตลอดมาทั้งในเรื่องการปรับโครงสร้างและการบริหารงานตำรวจดังจะเห็นได้จากการแต่งตั้งโยกย้ายเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือการพิจารณาความดีความชอบเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค กล่าวคือเจ้าหน้าที่ตำรวจที่คอยรับใช้นักการเมืองก็จะได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษหลายชั้น หรือได้รับการแต่งตั้งเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น หรือได้รับมอบหมายงานที่ดีหรือมีผลประโยชน์ หรือได้รับความช่วยเหลือเกี่ยวกับการพิจารณาด้านโทษทางวินัย แต่ในทางตรงกันข้ามเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไม่สนับสนุนหรือขัดผลประโยชน์กับนักการเมืองก็ถูกโยกย้ายไปอยู่ท้องถื่นห่างไกลความเจริญ ทูร์กันดารหรือมีผู้ก่อการร้ายมาก เป็นต้น จึงทำให้บรรดาตำรวจทั้งหลายโดยเฉพาะข้าราชการตำรวจชั้นผู้ใหญ่แสวงหาแหล่งอำนาจทางการเมือง เพื่อผลักดันและรักษาความมั่นคงของตำแหน่งหน้าที่การงานของตนไว้ โดยไม่คำนึงถึงอุดมการณ์และภารกิจความรับผิดชอบที่มีต่อประชาชนและสังคม ดังนั้นกรมตำรวจจึงถูกอิทธิพลทางการเมืองครอบงำเป็นอย่างมาก จนแทบจะกล่าวได้ว่ารูปแบบความสัมพันธ์ของฝ่ายการเมืองกับตำรวจเป็นแบบตำรวจการเมืองอุปถัมภ์ โดยผู้มีอิทธิพล หรือเจ้าพ่อจะเข้าเล่นการเมืองหรือสนับสนุนพรรคพวกให้เล่นการเมืองทั้งในระดับท้องถื่นและระดับชาติ และพยายามดำเนินการทุกรูปแบบทั้งที่ชอบและไม่ชอบตามกฎหมาย เพื่อให้ตนเองหรือพรรคพวกชนะการเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกกรุงเทพมหานคร หรือสมาชิกสภาเขตหรือสมาชิกสภาเทศบาลและเป็นรัฐมนตรี หรือเทศมนตรี ซึ่งจะพยายามขยายอิทธิพลลงไปควบคุมข้าราชการประจำทั้งในส่วนภูมิภาค และส่วนกลาง โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทั้งนี้เพราะตำรวจมีอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายและปราบปรามอาชญากรรม รวมทั้งอำนาจในการสืบสวนและสอบสวนคดีอาญาทุกประเภท โดยปราศจากการควบคุมโดยองค์กรอื่นในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ประกอบกับการบริหารงานของกรมตำรวจใช้รูปแบบรวมศูนย์อำนาจหรือรวมอำนาจไว้ในส่วนกลางจึงเป็นเหตุให้บรรดากลุ่ม

อิทธิพลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางการเมือง เศรษฐกิจ หรือสังคมหรือผู้ประกอบการ มีงานอาชีพหรือกลุ่มอาชญากรรม พยายามแสวงหาผลประโยชน์จากอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ ของตำรวจที่มีอยู่ตามกฎหมายในลักษณะที่ต่างฝ่ายต่างก็อาศัยพึ่งพาซึ่งกันและกัน จึงทำให้เกิดการคอร์รัปชันทั้งในและนอกองค์กรตำรวจ มีการรับและแสวงหาผลประโยชน์อันมิชอบ ซึ่งเป็นภาพพจน์ที่ไม่ดีต่อวิชาชีพตำรวจและกรมตำรวจ นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดความไม่เสมอภาค และความไม่เป็นธรรมในการบังคับใช้กฎหมายต่อประชาชนในสังคมนั้น ๆ ด้วย ทั้งยังไม่สามารถให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวมภายใต้หลักความยุติธรรมโดยเสมอภาคกันตามกฎหมายอีกทั้งไม่สามารถปราบปรามจัดผู้ที่มีอิทธิพลและพรรคพวกให้หมดสิ้นไปจากสังคมได้ ซึ่งตำรวจในยุคปัจจุบันนี้ได้พยายามที่จะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกิดประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างความสงบเรียบร้อยในสังคม เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับประชาชน รวมทั้งสนองต่อความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง โดยได้พยายามปรับปรุงโครงสร้าง และการบริหารงานของกรมตำรวจให้เป็นรูปแบบกระจายอำนาจไปสู่ระดับล่างหรือหน่วยปฏิบัติระดับสถานี หรือระดับท้องถิ่นซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิบัติภารกิจหลักในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และการบริการประชาชนให้สามารถสนองต่อความต้องการของประชาชน ในแต่ละท้องถิ่นได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม อย่างไรก็ตามแม้จะมีความพยายามปรับโครงสร้างและการบริหารงานของกรมตำรวจมาหลายครั้งหลายหน เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว เพื่อให้การปฏิบัติงานของกรมตำรวจเกิดประสิทธิภาพแต่ก็ไม่สามารถปรับโครงสร้างให้เกิดการกระจายอำนาจไปสู่ระดับล่างหรือระดับท้องถิ่นได้จนปัจจุบันนี้ ทั้งนี้เนื่องจากมีปัจจัยทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องและแทรกแซงอยู่ตลอดเวลาตั้งแต่เห็นได้จากการดำเนินการปรับโครงสร้างกรมตำรวจแต่ละครั้งแต่ละรัฐบาลจะถูกครอบงำโดยฝ่ายการเมือง และจะถูกกำหนดให้กรมตำรวจต้องอยู่ภายใต้การปกครองบังคับบัญชาของกระทรวงมหาดไทย ถ้าหากกรมตำรวจเสนอปรับโครงสร้างที่ไม่สนองต่อนโยบายและความต้องการของฝ่ายการเมืองแล้ว การขอปรับโครงสร้างดังกล่าวจะถูกชะงักหรือถูกชะลอเรื่องเอาไว้ หรือถูกดองเรื่องเอาไว้ จนกว่ากรมตำรวจจะปรับแก้โครงสร้างให้เป็นไปตามความต้องการของฝ่ายการเมืองที่มีอำนาจอยู่ในขณะนั้น บางครั้งกรมตำรวจได้เสนอปรับโครงสร้างขึ้นมายังกระทรวงมหาดไทยและรัฐบาล จะถูกฝ่ายการเมืองแก้ไขตาม

ความต้องการของฝ่ายการเมือง แล้วเสนอต่อไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อขอรับความเห็นชอบโดยอ้างว่าเป็นโครงการที่กรมตำรวจเสนอขอปรับปรุงขึ้นอย่างนี้เป็นต้น

จากการวิเคราะห์การแทรกแซงทางการเมืองที่เสนอปรับโครงสร้างของกรมตำรวจในสมัยรัฐบาลต่าง ๆ ผู้วิจัยพบว่า

1. การเสนอปรับโครงสร้างกรมตำรวจให้เป็นทบวงตำรวจ ในสมัยรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ โดยมีพลตำรวจเอก ประमाण อติเรกสาร ซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้ริเริ่มและตั้งคณะทำงานขึ้นมาพิจารณากร่างเสนอรัฐบาล และผลักดันโครงสร้างดังกล่าวเพื่อให้สำเร็จ ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าโครงสร้างดังกล่าวเป็นโครงสร้างที่ดี เนื่องจากเป็นการเสนอจัดตั้งเป็นทบวงอิสระปลอดจากการแทรกแซงทางการเมืองโดยเฉพาะจากกระทรวงมหาดไทย ซึ่งคอยแทรกแซงกรมตำรวจอยู่ตลอดเวลาในทุก ๆ เรื่อง ทั้งเรื่องการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ การพิจารณาความดีความชอบ ฯลฯ นอกจากนี้ให้มีการโอนงานที่ไม่ใช่งานในหน้าที่ตำรวจ ไปให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงรับผิดชอบ และโครงสร้างดังกล่าวได้เน้นในหลักประกันสิทธิเสรีภาพ ความยุติธรรม ของประชาชน โดยจัดโครงสร้างให้มีการถ่วงดุลย์ยึดโยงตรวจสอบซึ่งกันและกัน อันเป็นการสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าประชาชนได้รับประโยชน์จากโครงสร้างดังกล่าว แต่ไม่ได้มีการกล่าวถึงการกระจายอำนาจตำรวจไปท้องถิ่นหรือระดับสถานีตำรวจแต่อย่างไร

2. การเสนอปรับโครงสร้างของกรมตำรวจ เป็นกองทัพตำรวจในสมัยรัฐบาลคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) โดยมีพลเอกอิสระพงศ์ หนุนภักดี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้แทรกแซงเร่งรัดและผลักดันให้โครงสร้างดังกล่าวสำเร็จ ซึ่งก็มีที่ท่าว่าจะสำเร็จตามความมุ่งหมาย เนื่องจากขณะนั้นเป็นรัฐบาลเผด็จการ แต่เผด็จการล้มไปก่อนในเวลาสั้น ๆ และรวดเร็ว จึงเป็นผลให้โครงสร้างดังกล่าวเสร็จไม่ทันในรัฐบาลนั้น ซึ่งผู้วิจัยค่อนข้างจะไม่เห็นด้วยกับโครงสร้างดังกล่าว เนื่องจากจะโอนกรมตำรวจไปขึ้นอยู่กับฝ่ายทหาร ซึ่งภารกิจของตำรวจและทหารมีความแตกต่างกันมาก การที่ทหารต้องการให้ตำรวจไปอยู่ใต้อำนาจของทหารก็เพื่อควบคุมตำรวจไม่ให้มีอำนาจมาก หรือเจริญเติบโตขึ้นเป็นรัฐตำรวจ ถ้าหากไม่ควบคุมไว้จะขึ้นมาทาบรัศมีทหารในวงข้างหน้า ซึ่งแทบจะมองไม่เห็นเลยว่าประชาชนจะได้รับประโยชน์จากการปรับโครงสร้างอย่างไร และไม่ได้มีการกำหนดหลักการในการกระจายอำนาจตำรวจไปท้องถิ่นหรือระดับสถานีตำรวจแต่อย่างใด

3. การเสนอปรับโครงสร้างกรมตำรวจในสมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย ครั้งที่ 1 และ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้พยายามผลักดันให้ทุกรูปแบบเพื่อให้โครงสร้างดังกล่าวสำเร็จ โดยไม่ฟังเสียงทัดทาน หรือคัดค้านจากตำรวจ ประชาชนและสื่อมวลชน แม้แต่พลตำรวจเอกสวัสดิ์ อมรวิวัฒน์ อธิบดีกรมตำรวจ ในสมัยนั้นก็ถูกแทรกแซงทางการเมืองอย่างหนัก สำหรับผู้วิจัยเห็นว่าการปรับโครงสร้างดังกล่าว เป็นการแก้ไขข้อขัดแย้งในการแบ่งตำแหน่งกันในส่วนบนของกรมตำรวจเท่านั้น เพราะการปรับปรุงจะทำให้มีอัตราขยายเพิ่มขึ้นเกือบร้อยตำแหน่ง ซึ่งเป็นที่ปรารถนาของข้าราชการตำรวจที่เป็นพรรคพวกของนักการเมืองพรรคฝ่ายรัฐบาล จึงมีแรงผลักดันทางการเมืองเข้ามาแทรกแซงอย่างมากจนไม่มีใครกล้าขวางหรือคัดค้าน และที่อ้างว่าประชาชนได้ประโยชน์นั้นไม่เป็นความจริง เพราะจะเห็นได้ว่าไม่ได้มีการกำหนดหลักการที่จะให้มีการกระจายอำนาจตำรวจไปท้องถิ่น หรือระดับสถานีตำรวจแต่อย่างใด จากการพิจารณาของคณะกรรมการปกครองสภาผู้แทนราษฎรในเรื่องนี้พบว่าทางฝ่ายผู้เสนอให้ปรับโครงสร้างกรมตำรวจได้ยืนยันถึงผลดีที่จะเกิดขึ้น แต่ทางฝ่ายผู้ปฏิบัติซึ่งคณะกรรมการเชิญมาหลายหน่วยไม่เห็นด้วยกับการปรับปรุงโครงสร้างในครั้งนี้ค่อนข้างชัดเจน โดยเฉพาะเอกสารซึ่งเป็นข้อสรุปจากการสัมมนาของกองบัญชาการตำรวจภูธร 2 เสนอต่อคณะกรรมการปกครอง แต่ทางกรมตำรวจไม่ให้ความสนใจคงเดินหน้าดำเนินการต่อไปจนเสร็จ

จากการวิเคราะห์โครงสร้างกรมตำรวจดังกล่าว มีข้อสังเกตที่น่าสนใจหลายประการ ดังนี้

1. ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจฉบับนี้ ได้แบ่งความรับผิดชอบให้ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจเป็นผู้ดูแลในส่วนภูมิภาคด้วยการแบ่งออกเป็น 9 ภาค (แทน 4 ภาคเดิม และกองบังคับการตำรวจภูธร 12 เขต) อัตรากำลังจะประกอบไปด้วย ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ 9 นาย ผู้บัญชาการภาค 9 นาย รองผู้บัญชาการภาค 9 นาย ผู้ช่วยผู้บัญชาการ 18 นาย รวมทั้งสิ้น 45 นาย มีผลตำรวจตรีขึ้นไปทุกคน นายตำรวจเหล่านี้จะไม่มีอำนาจบังคับบัญชาตามกฎหมายเลยถ้าไม่ได้รับมอบอำนาจจากอธิบดีกรมตำรวจซึ่งกรมตำรวจรับรองว่าจะมีการมอบอำนาจภายหลัง จึงไม่มีหลักประกันอะไรที่แน่นอนหรือเป็นรูปธรรมว่าอธิบดีกรมตำรวจจะมอบอำนาจของตนให้ผู้ช่วยอธิบดีภาคทุกคน ซึ่งข้อเท็จจริงในเรื่องนี้พิสูจน์ทราบได้จากคำสั่งของกรมตำรวจ เพราะไม่ปรากฏว่าอธิบดีกรมตำรวจในขณะนั้นคือพลตำรวจเอกสวัสดิ์ อมรวิวัฒน์ ได้มีคำสั่งมอบอำนาจใด ๆ เลย จนกระทั่งพ้น

ตำแหน่งมีการมอบอำนาจเป็นครั้งแรกในเดือนกรกฎาคม 2537 โดยอธิบดีกรมตำรวจ พลตำรวจเอกประทีป สันติประภพ และค่อย ๆ ทายอมมอบอำนาจเป็นเรื่อง ๆ ไป แต่ไม่ทั้งหมด และสิ่งที่พิสูจน์ได้ว่าโครงสร้างกรมตำรวจดังกล่าวล้มเหลวโดยสิ้นเชิงก็คือ ได้มีการถอนผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจทุกคนให้กลับเข้ามาทำงานที่ส่วนกลาง คือกรุงเทพฯ อย่างเต็ม และให้ผู้บัญชาการภาคเป็นผู้ดูแลและเขตพื้นที่อย่างเต็มตัวอีกครั้งเหมือนเมื่อก่อน

2. การที่กรมตำรวจต้องการให้สถานีตำรวจเป็นหน่วยงานหลักในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และต้องการให้บริการประชาชนเสร็จสิ้น ณ จุด (one stop service) ก็ไม่จำเป็นต้องแก้ไขโครงสร้างเพียงแต่มอบอำนาจที่จำเป็นและเห็นว่าสำคัญให้กับหัวหน้าสถานีตำรวจโดยตรง ใครปฏิบัติหน้าที่บกพร่องหรือทุจริตก็ย้ายออกไปทำหน้าที่อื่นให้คนที่มีความรู้ความสามารถเท่านั้นมารับผิดชอบ ซึ่งนับตั้งแต่มีการปรับโครงสร้าง และจัดทำโครงการโรงพักของเรา แทนที่จะใช้คำว่าโรงพักของประชาชน ไม่ได้มีการปรับปรุงแก้ไขอะไรเลย ไม่ว่าในเรื่องอัตรากำลังอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ เงินเดือนและสวัสดิการต่างๆ ที่อยู่อาศัย ทำให้สถานีตำรวจ หรือโรงพักขาดตำรวจที่มีจิตวิญญาณในการรับใช้ประชาชน การให้หัวหน้าสถานีตำรวจได้ยศพันตำรวจเอกก็เป็นเพียงแต่เป็นขวัญและกำลังใจเท่านั้น แต่การบริการประชาชนก็เป็นไปในลักษณะเดิม

3. เหตุผลการยกฐานะกองตำรวจคนเข้าเมืองเป็นระดับกองบัญชาการนั้น ก็ไม่ทำให้งานมีประสิทธิภาพขึ้นแต่อย่างใด การปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพนั้นบุคลากรต้องมีความรู้ความสามารถ รู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์เสียสละ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชน รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยเสริมการปฏิบัติงาน ในปัจจุบันมีรายงานจากหน่วยราชการเผยแพร่ทางสื่อมวลชนว่า มีคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเกือบล้านคน ซึ่งเป็นเรื่องใหญ่และเป็นภัยต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

4. การเสนอปรับโครงสร้างของกรมตำรวจ เป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในสมัยรัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี และนายเสนาะ เทียนทอง เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีโครงสร้างคล้ายกับการเสนอปรับโครงสร้างกรมตำรวจเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในสมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี ครั้งที่ 2 และมีพลตรีสนั่น ขจรประศาสน์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยทั้ง 2 รัฐบาล พยายามที่จะผลักดันโครงสร้างกรมตำรวจให้สำเร็จในรัฐบาลของตนให้ได้

โดยการเข้าแทรกแซงทั้งฝ่ายรัฐบาล กรมตำรวจ และประชาชน สำหรับข้อดีของการปรับโครงสร้างกรมตำรวจ ซึ่งมีพลตรีสนั่น ขจรประศาสน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีจุดเด่น 2 ประการ คือ 1) เป็นการกระจายอำนาจไปสู่ภูมิภาค ไม่ใช้รวมศูนย์อำนาจอยู่ที่กรมตำรวจเพียงแห่งเดียว 2) มีการคัดเลือกคณะกรรมการตำรวจระดับจังหวัดและระดับภาค

จากข้อสังเกตจากการปรับโครงสร้างกรมตำรวจในสมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย ครั้งที่ 1 ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว พอจะเห็นได้ชัดว่าการปรับปรุงโครงสร้างกรมตำรวจในปี 2536 นั้น ประชาชนไม่ได้ได้รับประโยชน์อะไรจากการเปลี่ยนแปลงเลย กลับเป็นประโยชน์เฉพาะผู้ใหญ่ในกรมตำรวจเท่านั้น ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาไม่ถูกจุด ข้ออ้างในการขอปรับโครงสร้างที่สวยหรูไม่ได้เป็นไปอย่างที่ได้นำเสนอ จึงทำให้เกิดความหวั่นใจในการเสนอขอปรับโครงสร้างกรมตำรวจเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ของรัฐบาลชุดปัจจุบันซึ่งมีนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี ครั้งที่ 2 และมีพลตรีสนั่น ขจรประศาสน์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยว่าจะเกิดปัญหาอุปสรรคและข้อบกพร่องเหมือนการปรับโครงสร้างที่ผ่านมา แต่อย่างไรก็ตามกรมตำรวจซึ่งจะถูกปรับโครงสร้างได้มีการขานรับนโยบายการปรับโครงสร้างกรมตำรวจ ของกระทรวงมหาดไทย โดยมีคำสั่งที่ 498/2541 ลงวันที่ 7 เมษายน 2541 แต่งตั้งคณะกรรมการประสานการปรับปรุงโครงสร้างกรมตำรวจเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยคณะกรรมการได้จัดส่งเอกสารแนวคิดเกี่ยวกับการจัดตั้งสำนักงานตำรวจแห่งชาติไปให้ทุกหน่วยงานในกรมตำรวจเพื่อศึกษาวิเคราะห์ และรวบรวมความคิดเห็นจากข้าราชการตำรวจ และจะจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับข้าราชการตำรวจระดับผู้บัญชาการ และผู้บังคับการในวันที่ 30 เมษายน 2541 รวมทั้งจัดสัมมนาเรื่องโครงสร้างดังกล่าวโดย สถาบันนโยบายสังคมและเศรษฐกิจ ในวันที่ 1 พฤษภาคม 2541 ที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พร้อม ๆ กับการทำประชาพิจารณ์ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจปรับโครงสร้างกรมตำรวจต่อไป ขณะนี้เริ่มมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์โครงสร้างดังกล่าวจากข้าราชการตำรวจ ประชาชน และผู้ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ ซึ่งจะขอนำมากล่าวเพียง 2 ท่าน คือ พล.ต.อ.สวัสดิ์ อมรวิวัฒน์ คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) และอดีตอธิบดีกรมตำรวจ ให้สัมภาษณ์ น.ส.พ.ข้าวสาด ฉบับประจำวันที่ 26 เมษายน 2541 ให้ข่าวถึงการปรับปรุงโครงสร้างกรมตำรวจสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งมีข้อคิดหลายประการคือ

1. โครงสร้างใหม่เทียบเท่ากรม ๆ หนึ่ง แต่มีอธิบดีถึง 4 คน
ตัวอธิบดีไม่เข้าชนิดบุคคลจะกลายเป็นอธิบดีเถื่อน และถ้าไปทำความเสียหายประชาชน
ไม่สามารถฟ้องร้องอธิบดีได้

2. ไม่มีการถ่วงดุลอำนาจระหว่างอัยการกับพนักงานสอบสวน เพราะ
อัยการมาควบคุมตำรวจแห่งชาติทุกระดับ ตำรวจมีเจ้านายหลายคน จะเกิดผลเสีย
ต่อกระบวนการยุติธรรม ประชาชนจะขาดที่พึ่งและไม่รู้จะหันไปพึ่งใครที่ผ่านมาหาก
อัยการเห็นไม่ฟ้องแต่ตำรวจมีความเห็นแย้ง ก็ต้องมีการหาพยานหลักฐานมาแสดง
ซึ่งจะเป็นการถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน

3. เมื่อไม่เป็นนิติบุคคลคือไม่เป็นการบริหารส่วนภูมิภาคแล้ว
โครงสร้างจะขัดกับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ มาตรา 230* ที่กำหนดว่าการจัดตั้ง
กระทรวง ทบวง กรม ขึ้นใหม่ โดยมีการกำหนดตำแหน่งหรืออัตราของข้าราชการ

* มาตรา 230 การจัดตั้งกระทรวง ทบวง กรม ขึ้นใหม่ โดยมีการ
กำหนดตำแหน่งหรืออัตราของข้าราชการหรือลูกจ้างเพิ่มขึ้น ให้ตราเป็นพระราช-
บัญญัติ

การรวมหรือการโอนกระทรวง ทบวง กรม ที่มีผลเป็นการจัดตั้งเป็น
กระทรวง ทบวง กรม ขึ้นใหม่ หรือการรวมหรือการโอนกระทรวง ทบวง กรม
ที่มีได้มีการจัดตั้งเป็น กระทรวง ทบวง กรม ขึ้นใหม่ ทั้งนี้ โดยไม่มีการกำหนด
ตำแหน่งหรืออัตราของข้าราชการหรือลูกจ้างเพิ่มขึ้น หรือการยุบกระทรวง ทบวง
กรม ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

ภายในสามปีนับแต่วันที่มีการรวมหรือการโอน กระทรวง ทบวง กรม
ตามวรรคสอง จะกำหนดตำแหน่งหรืออัตราของข้าราชการหรือลูกจ้างเพิ่มขึ้นใน
กระทรวง ทบวง กรม ที่จัดตั้งขึ้นใหม่ หรือในกระทรวง ทบวง กรม ที่ถูกรวมหรือ
โอนไปมิได้

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคสองให้ระบุอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง
กรม ที่จัดตั้งขึ้นใหม่ การโอนอำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งหน่วยราชการ
หรือเจ้าพนักงานที่มีอยู่เดิม การโอนข้าราชการและลูกจ้าง งบประมาณรายจ่าย
รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินเอาไว้ด้วย

การดำเนินการตามวรรคสองกับกระทรวง ทบวง กรม ที่มีพระราช
บัญญัติ จัดตั้งขึ้นแล้วให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยให้ถือว่าพระราชกฤษฎีกาที่
ตราขึ้นนั้น มีผลเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติหรือกฎหมายที่มีผล
ใช้บังคับได้ตั้ง เช่นพระราชบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องด้วย

หรือลูกจ้างเพิ่มขึ้นให้ตราเป็นพระราชบัญญัติ ฯลฯ แต่การปรับโครงสร้างกรมตำรวจใหม่จะออกเป็นพระราชกฤษฎีกา ซึ่งจะทำให้เป็นการออกพระราชกฤษฎีกาล้มล้างพระราชบัญญัติ เรื่องนี้ทางรัฐบาลอาจส่งเรื่องให้คณะกรรมการกฤษฎีกิตความว่าขัดกับรัฐธรรมนูญหรือไม่

4. โครงสร้างกรมตำรวจใหม่ที่ได้ประโยชน์คือกระทรวงมหาดไทย อัยการ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ส่วนประชาชนยังมองไม่เห็นว่าจะได้ประโยชน์อะไร

5. โครงสร้างใหม่ยังไม่เป็นการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง เพราะการกระจายอำนาจต้องให้ท้องถิ่นสรรหางบประมาณของตนเองได้ และจัดให้มีการเลือกตั้ง เช่น จังหวัดเชียงใหม่ ก็ควรให้ตำรวจขึ้นกับจังหวัด ไม่สามารถย้ายออกจากจังหวัดนั้นได้

6. โครงสร้างใหม่นี้มีผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดและมีอธิบดีกรมตำรวจนครบาล อธิบดีกรมตำรวจภาค 1-4 แต่ก็มีผู้บัญชาการศึกษา ผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง จะทำให้ประชาชนสับสนระหว่างตำแหน่งผู้บัญชาการ ตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกับผู้บัญชาการศึกษา ครุใหญ่กว่ากัน นายวิญญู เครื่องาม เลขาธิการคณะรัฐมนตรี และหนึ่งในคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) ได้ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับประจำวันที่ 27 เมษายน 2541 ว่า โครงสร้างสำนักงานตำรวจแห่งชาติ บางส่วนขัดกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน มาตรา 230 โดยเฉพาะการตั้งคณะกรรมการตำรวจแห่งชาติระดับภาค

สรุปผลการพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 3 ได้ว่า การปรับโครงสร้างของกรมตำรวจเพื่อการกระจายอำนาจไปท้องถิ่นหรือระดับสถานีตำรวจ ประสบบัญหาในปัจจุบัน เนื่องจากมีปัจจัยการเมืองเข้าแทรกแซงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คงมีเพียงแต่การเสนอปรับโครงสร้างกรมตำรวจเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ของรัฐบาลปัจจุบันนี้เท่านั้น ที่ถึงแม้ว่าจะไม่ได้มีการกำหนดหลักการให้มีการกระจายอำนาจไปท้องถิ่นหรือระดับสถานีตำรวจก็ตาม แต่ก็ได้มีการกำหนดหลักการที่จะให้มีการกระจายอำนาจไปสู่ภูมิภาค ซึ่งนับว่าเป็นนิมิตรที่ดีที่จะนำไปสู่การกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นในอนาคตต่อไป

อนึ่ง สำหรับผู้วิจัยเห็นว่า ก่อนที่จะมีการปรับโครงสร้างกรมตำรวจควรที่จะได้มีการศึกษาพิจารณาโดยละเอียดรอบคอบว่าปัญหาที่แท้จริงของกรมตำรวจหรือการปฏิบัติงานของตำรวจหรือสภาพอาชญากรรมในประเทศไทย สาเหตุมาจาก

อะไร มีปัจจัยอะไรเข้ามาเกี่ยวข้องบ้าง พิจารณากับสังคมไทยและสังคมโลก ว่าเหมาะสมหรือไม่เพียงใด ประการสำคัญอย่าลืมว่าการเปลี่ยนแปลงใดๆ ในกรมย่อมมีผลกระทบโดยตรงต่อประชาชน จึงควรคิดให้รอบคอบทั้งในทางทฤษฎี และการปฏิบัติและต้องคำนึงถึงข้าราชการตำรวจชั้นผู้น้อยเป็นสำคัญด้วย ซึ่งจะขอกล่าวถึงปัญหาที่สำคัญ ๆ บางประการดังนี้

1. ปัญหาของกรมตำรวจอยู่ที่โครงสร้างที่เอะอะ รวมอำนาจไว้ที่สายกลาง สายการบังคับบัญชายาวไป มีหน่วยงานที่ไม่ได้ทำหน้าที่พิทักษ์สันติราษฎร์มากเกินไป จัดอัตรากำลังคล้ายทหาร ทำให้เปลืองค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น ถ้าจะปรับปรุงต้องทำให้อยู่ในลักษณะการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

(decentralization) ไม่ใช้อยู่ในลักษณะการแบ่งอำนาจ (deconcentration) ซึ่งไม่มีประชาชนอันใดในยุคนั้น ถ้ายังไม่ถึงตำรวจท้องถิ่น (local police) โดยต้องปรับปรุงในลักษณะจิวแต่แจ้ว หรือ เล็กแต่มีประสิทธิภาพ

2. ปัญหาจริยธรรมของตำรวจค่อนข้างรุนแรง มีตำรวจที่มีจิตวิญญาณที่จะรับใช้ประชาชน ไม่ถึงครึ่งของตำรวจทั้งหมด ปัญหานี้รุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ถ้ายังแก้ไขไม่ถูกวิธี อย่าประมาท เพราะถ้าเกิดประชาชนไม่เชื่อฟังตำรวจ จะเกิดความไม่สงบเรียบร้อยขึ้นในสังคม ดังจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันนี้ประชาชนเริ่มที่จะแข็งข้อและไม่เชื่อฟังผู้รักษากฎหมายเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เพราะประชาชนไม่ศรัทธาตำรวจ จึงเกิดการไม่เชื่อฟังและละเมิดกฎหมายเพิ่มขึ้น

3. ตำรวจในระดับกลางขาดความรู้ และประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ ต้องยอมรับว่าภาระหน้าที่ของตำรวจที่สังคมบอกให้มันเป็นสิ่งซึ่งตำรวจที่อยู่ระดับกลางในปัจจุบันนี้ไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้ภาพพจน์ของตำรวจอยู่ในลักษณะที่ประชาชนไม่ยอมรับและศรัทธา จึงควรที่ต้องเร่งสร้างตำรวจรุ่นใหม่ขึ้นมาให้มีความพร้อมทั้งความรู้ ปฏิภาณไหวพริบ อุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ เงินเดือน และสวัสดิการต่าง ๆ มิฉะนั้นตำรวจจะไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม และเพิ่มกำลังพลตำรวจระดับล่างให้มีจำนวนเพียงพอต่อภารกิจและความรับผิดชอบ

4. กรมตำรวจเสื่อมเสียชื่อเสียงตลอดมา แต่ผู้ใหญ่ในกรมตำรวจไม่ยอมรับความจริงซ้ำร้ายยังไม่ยอมรับมีอำนาจในการแก้ไขปัญหา การที่จะสร้างชื่อเสียงกรมตำรวจให้เป็นที่ยอมรับและศรัทธาจากประชาชน น่าที่จะลองให้คนนอกกรมตำรวจ เป็นคนพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกรมตำรวจดูบ้าง บางทีอาจจะแก้ปัญหาได้ เพราะคนภายนอกแก้ไขปรับปรุงโดยไม่กลัวว่าจะต้องเสียอำนาจหรือผลประโยชน์

5. กรมตำรวจควรเปิดใจให้กว้างเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน นักวิชาการ และข้าราชการตำรวจ ที่วิพากษ์วิจารณ์และเสนอแนะ เกี่ยวกับการ ปรับปรุงโครงสร้างกรมตำรวจ แม้กระทั่งการยอมรับความล้มเหลวในการปรับปรุง โครงสร้างที่ผ่าน ๆ มา และต้องคำนึงว่าการปรับปรุงกรมตำรวจนั้น ให้ประโยชน์ อะไรกับประชาชนบ้าง โดยเฉพาะการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของ ประชาชน

6. ความสำคัญของตำรวจในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และ การบริการประชาชนนั้นอยู่ที่สถานีตำรวจ ประชาชนจะพึงพอใจหรือไม่อยู่ที่ตำรวจ ในระดับล่างทั้งสิ้น การปรับโครงสร้างจึงควร เน้นที่การปรับปรุงสถานีตำรวจให้ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้ประชาชนเชื่อมั่นว่าเป็นโรงพักของ ประชาชนอย่างแท้จริง

7. คืบหน้างานที่ไม่จำเป็นกับตำรวจให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไป เช่น ตำรวจรถไฟ ตำรวจป่าไม้ ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง ตำรวจตระเวนชายแดน ตำรวจกองทะเบียน ภาษีอากร ศุลกากร ฯลฯ เพื่อจะได้นำกำลังตำรวจมาปฏิบัติ หน้าที่ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและรักษาความสงบเรียบร้อย ซึ่งเป็น ภารกิจหลักของกรมตำรวจ

นอกจากนี้กรมตำรวจได้พยายามปรับปรุงการปฏิบัติงานระดับสถานี ตำรวจให้สามารถบริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนกระจายอำนาจ ไปสู่ท้องถิ่น และแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนและองค์กรเอกชนต่าง ๆ ซึ่ง จะขอยกตัวอย่างโครงการบางโครงการเช่น

1. โครงการ "โรงพักของเรา"

กรมตำรวจมีเจตนารมณ์ที่แน่วแน่ที่จะสร้าง เสริมสถานีตำรวจทั่ว ราชอาณาจักรให้เป็นสัญลักษณ์แห่งความปลอดภัย ที่ประชาชนจะใช้เป็นที่พึ่งแห่ง แรกได้ เมื่อมีปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สถานีตำรวจจึงเป็น หน่วยงานที่มีความสำคัญที่สุดหน่วยหนึ่งของกรมตำรวจ เพราะ เป็นหน่วยงานในลำดับ แรกที่มีภารกิจให้บริการ เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของ ประชาชนอันเป็นภารกิจหลักของกรมตำรวจ จึงได้ให้ความสำคัญและเร่งรัดดำเนิน การเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในสถานีตำรวจตลอดมา

จากการสำรวจสภาพปัญหาที่ผ่านมาและการศึกษาวิจัยพบว่า การ ปฏิบัติงานของสถานีตำรวจ ทั้งในการให้บริการบนสถานีตำรวจและการให้บริการ นอกสถานีตำรวจ ยังไม่เป็นที่พึงพอใจของประชาชนที่มาใช้บริการ สรุปได้ดังนี้

1) สถานที่ทำงาน สถานีตำรวจส่วนใหญ่จะคับแคบ มีพื้นที่ใช้สอยไม่เพียงพอและไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงานที่ให้บริการประชาชนอยู่กระจัดกระจายไม่ต่อเนื่อง และไม่เสร็จสิ้น ณ จุดเดียว ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ขาดความสะดวกสบาย และขาดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมทั้งไม่มีพื้นที่ใช้สอยสำหรับกิจกรรมที่จำเป็นต้องดำเนินการในสถานีตำรวจอีกหลาย ๆ ประการ เช่น ห้องทำงานของฝ่ายป้องกันและปราบปราม ห้องประชุม ห้องฝึกอบรม ที่จอดรถ เป็นต้น

2) อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอ ไม่ทันสมัย ไม่เหมาะกับการใช้งานในสถานีตำรวจส่วนใหญ่จะขาดแคลนทั้งในด้านประเภทและปริมาณการจากสำรวจข้อมูลของสำนักงานส่งสงกำลังบำรุงในปี 2537 พบว่าอุปกรณ์ขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต้องใช้ปฏิบัติงานในสถานีตำรวจทั่วประเทศซึ่งกำหนดโดยสำนักงบประมาณ รวมทั้งสิ้น 69 รายการ แต่มีใช้งานเพียงร้อยละ 27.8 ของอัตราที่กำหนด นอกจากนี้ อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่มีอยู่บางส่วนเป็นของที่เสื่อมสภาพไม่เหมาะต่อการใช้งานหรือใช้การไม่ได้ ทั้งยังมีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการใช้งานบางอย่างไม่มีกำหนดไว้ในรายการอุปกรณ์ขั้นพื้นฐานในสถานีตำรวจอีกด้วย แสดงให้เห็นถึงความขาดแคลนในเชิงปริมาณที่ชัดเจน และสะท้อนให้เห็นถึงความไม่พร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ของสถานีตำรวจเป็นอย่างดี

3) ระบบและวิธีการปฏิบัติงานในสถานีตำรวจ ยังมีลักษณะที่มีกฎเกณฑ์และขั้นตอนมากมาย สลับซับซ้อน เสียเวลา ไม่สอดคล้องประสานสัมพันธ์กัน และไม่เสร็จสิ้น ณ จุดเดียว มีกิจกรรมบางอย่างที่ต้องดำเนินการ แต่ยังไม่มีการกำหนดวิธีการปฏิบัติและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบไว้โดยเฉพาะ รวมทั้งขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดีเพียงพอ

4) นอกจากความไม่เพียงพอของจำนวนบุคลากรต่อปริมาณงาน ที่สถานีตำรวจต้องรับผิดชอบแล้ว ยังมีเจ้าหน้าที่ตำรวจบางส่วนที่ขาดวิสัยทัศน์ คุณธรรม จริยธรรมและความสำนึกรับผิดชอบการเป็นผู้ให้บริการแก่ประชาชน มีความสับสนบทบาทหน้าที่รับผิดชอบของตนในบางตำแหน่ง เช่น รองผู้กำกับการ หัวหน้างานกับสารวัตรงาน ในสายงานสอบสวน งานจราจร และงานป้องกันปราบปราม อันเนื่องมาจากการกำหนดหน้าที่ของตำแหน่งไม่ชัดเจน รวมทั้งการด้อยคุณภาพของบุคลากรเนื่องมาจากการไม่มีการเพิ่มพูนทักษะ ความรู้ความสามารถ การให้ศึกษาและฝึกอบรมแก่บุคลากรที่ต่อเนื่องและเป็นระบบ เจ้าหน้าที่ตำรวจบางส่วนแสดงกริยา มารยาท วาจาที่ไม่เรียบร้อยเหมาะสม และขาดความสัมพันธ์ความร่วมมือร่วมใจในการให้บริการ

จากสภาพปัญหาดังกล่าว กรมตำรวจจึงได้จัดทำโครงการโรงพักของเรา โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ดังนี้

1. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานีตำรวจให้สูงขึ้น และให้บริการแก่ประชาชนที่สะดวก รวดเร็ว เสมอภาค เป็นธรรม และมีมาตรฐานเทียบระดับสากล
- 2) เพื่อสรรหา พัฒนาและรักษาไว้ซึ่งบุคลากรที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม และเพียงพอต่อการปฏิบัติงานในสถานีตำรวจ
- 3) เพื่อแสวงหาและพัฒนา อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ให้มีเพียงพอทันสมัย ใช้การได้และมีสถานที่ทำงานที่สมบูรณ์ สะดวก สะอาด และสวยงาม
- 4) เพื่อสร้างและพัฒนาระบบและวิธีปฏิบัติงานในสถานีตำรวจที่มีประสิทธิภาพสูง มีความสะดวก รวดเร็ว สอดประสานสัมพันธ์ และประชาชนพอใจ

2. เป้าหมาย

- 1) ปรับปรุงคุณภาพการปฏิบัติงานของสถานีตำรวจทั่วประเทศ จำนวน 1,415 แห่งให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นและเป็นที่พึงพอใจของประชาชนในด้านการจัดสถานที่ทำงาน การบริการ การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม การอำนวยความสะดวกในการสอบสวนคดีอาญา การบริหารงานและปกครองบังคับบัญชา และการประชาสัมพันธ์
- 2) ปรับปรุงสถานีตำรวจที่คัดเลือกไว้ให้มีมาตรฐานเทียบได้กับระดับสากลเพื่อเป็นสถานีตำรวจโครงการนำร่อง โดยจะดำเนินการในปีงบประมาณ 2538-2539 จำนวน 13 แห่ง ส่วนการดำเนินงานต่อไปจะเป็นไปตามขีดความสามารถทางงบประมาณของกรมตำรวจ

2. โครงการตำรวจชุมชน หรือตำรวจตำบล

แนวความคิดของกรมตำรวจในการป้องกันอาชญากรรม โดยการประสานความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐ และสมาชิกของชุมชนหรือสังคมนับเป็นมาตรการหนึ่งในความพยายามเพื่อลดปัญหาอาชญากรรม นับตั้งแต่การกำหนดให้ทุกสถานีตำรวจและส่วนราชการต่าง ๆ ของกรมตำรวจดำเนินนโยบายด้านชุมชนและมวลชนสัมพันธ์อย่างจริงจัง ตลอดจนแนวความคิดในการจัดตั้งตำรวจชุมชนเพื่อการกระจายอำนาจไปสู่ระดับท้องถิ่น ก็เป็นอีกความพยายามหนึ่งที่จะป้องกันสังคมให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมของกรมตำรวจ โดยการนำสมาชิกของชุมชนมา

ปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมภายในชุมชนของตนเอง ตลอดจนมีองค์การของชุมชนทำหน้าที่คอยตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว โดยตั้งอยู่บนหลักการที่ว่า

1. แผนนโยบายแห่งรัฐในการที่จะปรับปรุงระบบการทำงานของ ตำรวจให้สามารถบริการประชาชนได้อย่างคล่องตัว มีประสิทธิภาพและสอดคล้อง กับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

2. ตำรวจชุมชน คือ การพัฒนางานตำรวจด้านสายตรวจและด้าน การข่าว ให้การให้บริการและป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในระดับท้องถิ่นให้มี ประสิทธิภาพ และสามารถครอบคลุมพื้นที่เขตรับผิดชอบได้ดียิ่งขึ้นโดยความร่วมมือ และประสานการปฏิบัติระหว่าง เจ้าหน้าที่ตำรวจ ประชาชนและองค์กรในท้องถิ่น

3. ตำรวจชุมชนจะมุ่งเน้นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อรองรับการกระจาย อำนาจในการให้บริการและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมของตำบล โดยดึงประชาชน ภายในตำบลเข้ามามีบทบาทหรือเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่ ตำรวจ และตรวจสอบการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ตำรวจได้โดยผ่านองค์การของ ชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากคนในท้องถิ่นย่อมรับความเป็นไป ความเคลื่อนไหว และความ ต้องการของท้องถิ่นดีกว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐจากส่วนกลาง

4. ตำรวจชุมชนจะสามารถประสานการปฏิบัติระหว่างองค์การของ รัฐและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างประสมกลมกลืนในอันที่จะตอบสนอง ต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

สำหรับเป้าหมายในการดำเนินการจัดตั้งตำรวจชุมชนให้ครอบคลุม เขตพื้นที่รับผิดชอบทุกสภาตำบล หรือองค์การบริหารส่วนตำบล เว้นตำบลที่เป็นที่ตั้ง ของสถานตำรวจภูธรอำเภอ สถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอและสถานีตำรวจภูธรตำบล รวมทั้งสิ้น 5,909 แห่ง

ส่วนอำนาจและหน้าที่ตำรวจชุมชนนั้นจะมีเขตอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ เฉพาะ เขตและพื้นที่ของตำบลที่ตนเองรับผิดชอบเท่านั้น โดยหน้าที่หลักนั้นรับผิดชอบ ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและรักษาความสงบเรียบร้อย ประนีประนอม ข้อยุติหาที่เกิดขึ้นและ เป็นกรณีที่สามารถดำเนินการได้ตามอำนาจหน้าที่ของตำรวจ บริการประชาชนประสานงานกับสภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล ประสาน งานกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองและงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา

สำหรับบุคลากรของตำรวจชุมชน ภายในเขตพื้นที่ 1 ตำบล จะมี เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชน 2 นายเป็นตำรวจชั้นสัญญาบัตรที่มาจากตาดตำรวจโครงการ

สิ้นไหลกว่า 1,600 นาย ที่สมัครใจจากทั้งหมดกว่า 3,000 นาย หรือชั้นประทวน มียศตั้งแต่ดาบตำรวจ หรืออำสิบตำรวจ ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าตำรวจชุมชน 1 นาย และมีตำรวจชั้นประทวน 1 นาย เป็นผู้ช่วย ในส่วนของราษฎรอาสาสมัครจะมีการคัดเลือกราษฎรอาสาจำนวนไม่น้อยกว่า 10 คน จากทุกหมู่บ้าน หมู่บ้านละไม่น้อยกว่า 1 คน ซึ่งผู้บังคับการตำรวจจราจรจังหวัดจะดำเนินการคัดเลือกและฝึกอบรม โดยจะแบ่งชุดปฏิบัติการออกเป็นชุดละ 5 คน ให้อยู่ปฏิบัติหน้าที่คราวละ 2 ปี

กล่าวโดยสรุปการทำงานของตำรวจชุมชนนอกจากจะปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และรักษาความสงบเรียบร้อยซึ่งเป็นภารกิจหลักแล้ว จะต้องปฏิบัติหน้าที่บริการประชาชนสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนการรับฟังข้อคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ว่าต้องการอะไรแล้วนำข้อคิดเห็นเหล่านั้นมาปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. โครงการร่วมมือระหว่างกรมตำรวจกับองค์กรภาคเอกชน

กรมตำรวจและองค์กรภาคเอกชนประกอบด้วยมูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก มูลนิธิคุ้มครองเด็ก มูลนิธิดวงประทีป มูลนิธิเด็กอ่อนในสลัม คณะทำงานพัฒนากระบวนการคุ้มครองเด็ก มูลนิธิเด็ก มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก มูลนิธิศึกษาเอเชีย มูลนิธิมิตรมวลเด็ก โครงการพัฒนาเด็กด้อยโอกาส หทัยมูลนิธิ และศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาบุคคล ได้ร่วมกันปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาเด็กและเยาวชนถูกละเมิดสิทธิต่าง ๆ การสูญหาย รวมทั้งถูกล่วงเกินทางเพศ ซึ่งทุกฝ่ายเห็นชอบที่จะให้มีการจัดตั้ง "ศูนย์พิทักษ์เด็กและสตรี" อันเป็นหน่วยงานเฉพาะกิจ เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางประสานความร่วมมือระหว่างกรมตำรวจกับองค์กรภาคเอกชนทั้งหมด ในการเก็บรวบรวมและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนรวมทั้งการกำหนดมาตรการร่วมกันเพื่อดำเนินการทั้งในการป้องกันมิให้เด็กและสตรีต้องตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรม รวมทั้งสืบสวนปราบปราม จับกุมผู้กระทำผิดและการเรียกร้องดำเนินคดีตามกระบวนการยุติธรรม ซึ่งการจัดตั้งศูนย์พิทักษ์เด็กและสตรีดังกล่าว นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีของการแสวงหาความร่วมมือระหว่างกรมตำรวจกับองค์กรภาคเอกชน ในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมให้กับสังคม

4. โครงการประสานความร่วมมือระหว่างตำรวจกับประชาชน

โครงการประสานความร่วมมือระหว่างตำรวจกับประชาชนเป็นโครงการที่แสวงหาความร่วมมือจากประชาชนในด้านการช่วยป้องกันปัญหาอาชญากรรม โดยจะเชิญแกนนำของ รปภ.หมู่บ้านจัดสรรต่าง ๆ ทั้งในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล คนขับแท็กซี่ รถจักรยานยนต์รับจ้าง และบุคคลทั่วไป เข้ามาร่วมในโครงการนี้

5. โครงการ "โรงพักเพื่อประชาชน"

โครงการโรงพักเพื่อประชาชน เป็นโครงการที่ปรับปรุงแก้ไขโครงการโรงพักของเราที่มีปัญหาอุปสรรค และถูกวิพากษ์วิจารณ์ทำนองว่าเป็นโรงพักของตำรวจ ไม่ใช่โรงพักของประชาชน ดังนั้น กรมตำรวจจะทำอะไรก็ได้โดยไม่คำนึงถึงการบริการประชาชน ดังนั้นโครงการโรงพักเพื่อประชาชน จึงมุ่งเน้นที่การพัฒนาสถานีตำรวจเพื่อการบริการและตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

6. โครงการสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ต

(internet police)

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าพัฒนาการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ได้นำเราเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ หรือ globalization ซึ่งเป็นสังคมข่าวสาร (information society) ที่มีการติดต่อสื่อสารที่ฉับไว เครือข่ายการส่งผ่านข้อมูลหรือที่เรียกว่าอินเทอร์เน็ต (internet) ได้ถูกพัฒนาขึ้นจนกลายเป็นสื่อประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าวิทยุ โทรทัศน์ และระบบการสื่อสารโทรคมนาคมอื่น ๆ ผลกระทบที่ตามมาของการก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์นี้ ทำให้รูปแบบของอาชญากรรมต่าง ๆ ได้มีการปรับเปลี่ยนไปจากรูปแบบของอาชญากรรมแบบดั้งเดิม ทั้งยังปรากฏอาชญากรรมในรูปแบบใหม่ ๆ ขึ้นอีกด้วย สำหรับประเทศไทยในปัจจุบันการมีจำนวนผู้ใช้เครือข่ายข้อมูลอินเทอร์เน็ตในการค้นคว้าหาข้อมูล และส่งข่าวสารไม่ว่าจะเพื่อการศึกษา ใช้ในการทำงานหรือเพื่อการส่วนตัวเป็นจำนวนมาก และมีแนวโน้มจะเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว กรมตำรวจได้ตระหนักถึงความสำคัญของเครือข่ายข้อมูลอินเทอร์เน็ตนี้เป็นอย่างดี ซึ่งนอกจากจะได้ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูล และรายละเอียดเกี่ยวกับกรมตำรวจอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และทันต่อ

เหตุการณ์แล้ว กรมตำรวจยังได้เล็งเห็นถึงประสิทธิภาพของอินเทอร์เน็ต ในการ เป็นสื่อเพื่อแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ในการปฏิบัติงานป้องกันปราบปราม อาชญากรรมโดยกรมตำรวจได้ร่วมมือกับบริษัทอินเทอร์เน็ต เค.เอส.ซี.กรุ๊ป และ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ในการดำเนินโครงการสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรมทาง อินเทอร์เน็ต (internet police) ขึ้น

โครงการสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ต มีวัตถุประสงค์ หลักเพื่อเปิดกว้างให้ประชาชนได้แจ้งข้อมูลข่าวสารให้กับกรมตำรวจ โดยผ่านทาง อินเทอร์เน็ต ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและแสวงหาความร่วมมือของประชาชนเอกชน และองค์กรประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอันเกิดจากการใช้ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต และอาชญากรรมทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับหลักการ แนวคิด และทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2544) และแผนกรมตำรวจแม่บท ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2540 - 2544) ซึ่งโครงการ ดังกล่าวนี้ เป็นเพียงโครงการหนึ่งในนโยบายหลักของกรมตำรวจที่จะมุ่งมั่นพัฒนา ศักยภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อก้าวไปสู่การเป็น "ตำรวจ ของประชาชน" อย่างแท้จริงต่อไป สำหรับผู้ที่ต้องการทราบรายละเอียดเกี่ยวกับ โครงการสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตนี้ สามารถหาข้อมูลได้ที่ <http://www.internetpolice.ksc.net> และผู้ที่ต้องการทราบรายละเอียด ข้อมูลทั่วไปของกรมตำรวจก็สามารถค้นหาได้ที่ <http://www.internetpolice.go.th>

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นแสดงให้เห็นความพยายามของกรม ตำรวจที่จะเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม การบริการและ ตอบสนองความต้องการของประชาชน และการกระจายอำนาจไปสู่หน่วยปฏิบัติ ข้างล่างระดับสถานีตำรวจ ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติหลักของกรมตำรวจที่ความใกล้ชิดกับ ประชาชน โดยการมอบหมายความรับผิดชอบบางส่วนให้ไปปฏิบัติ เพื่อให้การปฏิบัติ เกิดความสะดวกและรวดเร็ว แต่ตำรวจทั่วประเทศยังขึ้นอยู่กับส่วนกลาง การกระจาย อำนาจดังกล่าวเป็นแนวทางเบื้องต้นที่จะนำไปสู่การกระจายอำนาจที่แท้จริง กล่าวคือ จะต้องเป็นตำรวจท้องถิ่นโดยตำรวจบางส่วนขึ้นอยู่กับส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ รู้สึกว่าเป็นคนของประชาชน เพราะผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งของ ประชาชน